

ЧИННИКИ, УМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ : ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ. ЖОВТЕНЬ ' 2011

М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська

Найдьонов М. І. Чинники, умови та особливості вибору професії : інформацій-ний бюлетень. Жовтень ' 2011 / М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська ; упоряд. Ю. В. Товстоко́ра ; Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. – К. : ІСПП НАПН України, 2012. – 128 с. – Url: <http://doi.org/10.59416/IXKW8442> : http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2011.pdf.

Анотація. Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнських репрезентатив-них опитувань, проведених Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України протягом 2008 – 2011 років..

Методологією дослідження виступають роботи напряму узагальнені Дональд-дом Трейманом: "Професійний престиж в порівняльній перспективі" [24] та типологія професій за Є. Климовим [26]. Інтегративне значення престижності професій розглядається, і через чинники престижу як загально доступного соціального орієнтиру, і наслідки дії чинників. Основою дизайну дослідження виступає зріз 2010 р [4] з орієнта-цією на широкий список професій для школярів подібно тому як у зрізі 2009 р [3], до-рослі оцінювали такий список.

Для науковців, фахівців Міністерства праці та соціальної політики України, Державної служби зайнятості України, системи профорієнтаційної роботи, працівни-ків ЗМІ, освітян, представників громадськості.

Ключові слова: профорієнтація, престижність професій, дефіцитність професій , конкурентність професій, чинники престижності професій, аргументи вибору про-фесії, уявлення про регулювання ринку праці, попит професій на ринку праці; поін-формованість громадян про професії, суспільні орієнтири професійного вибору, сте-реотипи професійного вибору, професійний план, моніторинг.

Жовтень' 2011

**Інформаційний-
бюлетень**

М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська

ЧИННИКИ, УМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ

Упорядники:

О. М. Лисенко,

Ю. В. Товстоко́ра

Київ

Чинники, умови та особливості вибору професії : інформаційний бюлетень. Жовтень '2011 / М. І. Найдьонов, Л. В. Григоровська ; упоряд. О. М. Лисенко, Ю. В. Товстоко́ра; Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. – К., 2012. – 128 с. Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнських репрезентативних опитувань, проведених Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України протягом 2008 – 2011 років.

Для науковців, фахівців Міністерства праці та соціальної політики України, Державної служби зайнятості України, системи профорієнтаційної роботи, працівників ЗМІ, освітян, представників громадськості.

У проведенні дослідження, опрацюванні його даних та підготовці матеріалів бюлетеня взяли участь: *Л. П. Булах, В. М. Давиденко, Л. Д. Костюченко, О. М. Лисенко, Н.І.Череповська.*

При використанні матеріалів дослідження посилання на Інститут соціальної та політичної психології НАПН України обов'язкове.

Адреса:

04070, м.Київ, вул. Андріївська, 15
тел. 425-24-08 , 425-22-87
факс. 425-45-56
<http://www.ispp.org.ua>

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено.

© Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2012

ЗМІСТ

ВСТУП	5
I. УЯВЛЕННЯ ДОРΟΣЛИХ І ШКОЛЯРІВ ПРО ТЕ,ЩО ТАКЕ	
ПРЕСТИЖНІСТЬ ПРОФЕСІЇ	5
II. ОЦІНЮВАННЯ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ПЕВНОГО СПЕКТРУ	
(ЯКІ КОРИСТУЮТЬСЯ ПОПИТОМ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ)	9
III. СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ІНТЕГРОВАНИХ ПРОФЕСІЙ	12
IV. СКЛАДОВІ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ЗА ОЦІНКАМИ	
ГРОМАДЯН	13
V. ПРЕСТИЖНІСТЬ ЯК АРГУМЕНТ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ	18
VI. ОСОБЛИВОСТІ ПОІНФОРМОВАНOSTІ ГРОМАДЯН	
ПРО ПРОФЕСІЇ	21
VII. ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ПЛАНУВАННЯ	23
VIII. СХИЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ПЕВНОГО ТИПУ	
ПРОФЕСІЙ	24
IX. СУСПІЛЬНІ ОРІЄНТИРИ І СТЕРЕОТИПИ ПРОФЕСІЙНОГО	
ВИБОРУ	25
 ДОДАТКИ	
ДОДАТОК I. УЯВЛЕННЯ ГРОМАДЯН ПРО ТЕ,	
ЩО ТАКЕ ПРЕСТИЖНІСТЬ ПРОФЕСІЇ	27
ДОДАТОК II. ОЦІНЮВАННЯ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ПЕВНОГО	
СПЕКТРУ	30
ДОДАТОК III. СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ІНТЕГРОВАНИХ	
ПРОФЕСІЙ. ЗМІНИ НА РИНКУ ПРАЦІ (НОВІТНІ ПРОФЕСІЇ)	52
ДОДАТОК IV. СКЛАДОВІ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ЗА ОЦІНКАМИ	
ГРОМАДЯН	55
4.1. Розподіл відповідей на запитання “Чи згодні Ви з тим,	
що престижною є професія, яка...”	55
4.2. Розподіл відповідей на запитання “Чому, на Вашу думку, люди	
намагаються отримати престижні професії?”	63
ДОДАТОК V. ПРЕСТИЖНІСТЬ ЯК АРГУМЕНТ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ	69
5.1. Розподіл відповідей на запитання “Які з наведених нижче	
аргументів були (або будуть) для Вас найвагомішими при виборі	
професії?”	69
5.2. Розподіл відповідей на запитання “Якою мірою Ви враховували	
(будете враховувати) перелічені нижче чинники при виборі професії?”	73
5.2.1. Доросле населення	73
5.2.2. Школярі	78

ДОДАТОК VI. ОСОБЛИВОСТІ ПОІНФОРМОВАНOSTІ ГРОМАДЯН ПРО ПРОФЕСІЇ.....	83
6.1. Розподіл відповідей на запитання “Яка саме інформація про професію була Вам відома, коли Ви її обирали (схилялися до її вибору)?”	83
6.2. Розподіл відповідей на запитання “Чи мали (маєте) Ви інформацію про інші професії, крім тієї, яку обрали або схиляєтеся обрати?”	88
6.3. Розподіл відповідей на запитання “У який спосіб Ви отримували інформацію про професію, яку обрали (схиляєтеся обрати)?”	91
ДОДАТОК VII. ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ПЛАНУВАННЯ	97
7.1. Розподіл відповідей на запитання “Які з наведених нижче складових професійного плану були (є) у Вас найбільш продуманими?”	97
7.2. Розподіл відповідей на запитання “Якщо порівняти Ваш професійний план з професійними планами інших людей, то що про нього можна сказати?”	104
7.3. Розподіл відповідей на запитання “Чи можете Ви сказати про себе, що відповідали на попередні запитання з однієї із перелічених нижче позицій?”	105
ДОДАТОК VIII. СХИЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ПЕВНОГО ТИПУ ПРОФЕСІЇ	109
ДОДАТОК IX. СУСПІЛЬНІ ОРІЄНТИРИ І СТЕРЕОТИПИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИБОРУ	111
Розподіл відповідей на запитання “Чи згодні Ви з наведеними нижче судженнями?”	111
9.1. Доросле населення	111
9.2. Школярі	119

ВСТУП

У ході дослідження за темою “Науково методичні засади відстеження динаміки престижності професій, що користуються попитом на ринку праці” (2010 – 2011 роки) було проведено масові опитування громадян за квотною вибіркою, що репрезентує доросле населення України віком від 18 років і старше. Соціально-демографічна структура вибірки, за якою проводилися масові опитування, відповідала структурі дорослого населення України. У межах дослідження було також проведено масові опитування школярів за квотною вибіркою, що репрезентує учнів 9 – 11-х класів загальноосвітніх шкіл. У травні 2011 року було опитано 1200 учнів, а в жовтні 1200 дорослих респондентів. Дані 2011 року порівнюються з даними попередніх опитувань, що виконувалися в рамках НДР “Моніторинг рівня та чинників престижності професій” (2008 – 2009 роки) та “Науково-методичні засади відстеження динаміки престижності професій, що користуються попитом на ринку праці” (2010 – 2011 роки). У всіх випадках, коли не вказується рік, наводяться дані на момент останнього опитування.

Крім традиційних розподілів даних, у бюлетені наведено розподіл на основі узгодженого з Міжнародним стандартом класифікації професій (ISCO-88) національного Класифікатора професій України (КПУ) за 9-ма класами, а саме: 1) законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі); 2) професіонали; 3) фахівці; 4) технічні службовці (клерки); 5) працівники сфери торгівлі та послуг; 6) кваліфіковані робітники сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства; 7) кваліфіковані робітники з інструментом; 8) робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин; 9) найпростіші професії. Отже, кожен професію віднесено до певного класу, що забезпечує зручність використання даних у системі Державної служби зайнятості України. Крім того, кожен професію додатково прокодовано згідно із запропонованою Є. Климовим профорієнтаційною типологією професій за предметом професійної діяльності: 1) людина – людина; 2) людина – природа; 3) людина – техніка; 4) людина – знак; 5) людина – художній образ. Це полегшує використання наведених даних у системі профорієнтаційної роботи.

Престижність професій, яку респонденти оцінювали за 9-бальною шкалою, представлено середніми значеннями (Mean), обчисленими за вибіркою чи за певними категоріями населення. Для відображення розбіжностей оцінок у межах середнього значення наводиться відповідний показник стандартного відхилення (SD), що відповідає міжнародним зразкам і є достатнім для коректних порівнянь у межах України та прогнозування рівня престижності будь-яких актуальних з погляду суспільного запиту (ринку праці) професій, навіть якщо їх не включено в перелік професій, що піддавався оцінюванню.

Опитування дорослого населення та учнів проводилися в усіх областях України, АР Крим та м. Києві.

Для аналізу регіональних особливостей використано умовний поділ України на такі регіони:

Західний (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області);

Центральний (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області та **м. Київ**);

Східний (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська області);

Південний (АР Крим, Миколаївська, Одеська, Херсонська області).

I. УЯВЛЕННЯ ДОРΟΣЛИХ І ШКОЛЯРІВ ПРО ТЕ, ЩО ТАКЕ ПРЕСТИЖНІСТЬ ПРОФЕСІЇ

Загалом істотна частина дорослого населення України, як і в минулі роки, вважає, що має уявлення про престижність професій (80,3%): упевнені, що вони точно знають, що таке престижність професій, 30,3% дорослих; здається, що вони мають про це уявлення, 50% респондентів. Позитивної відповіді на це запитання не змогли дати 7,5% опитаних (табл. 1.1.1).

Серед учнівської молоді (старшокласники загальноосвітніх шкіл) частка тих, хто вважає, що має уявлення про престижність професій, загалом більша, ніж серед дорослих (91,9%): упевнені, що вони точно знають, що таке престижність професій, 38,8% учнів; здається, що вони мають про це уявлення, 53,1% старшокласників. Позитивної відповіді на це запитання не змогли дати всього 1,8% опитаних школярів (табл. 1.1.1).

У 2011 р. у дорослих дещо зменшилась упевненість у розумінні поняття престижності професій, і досягла рівня 80,3% від усіх опитаних, що найближче за значенням до 2008 р. (79,0%). У кризовому 2009 р. упевненість в розумінні престижності мала тенденцію до зниження, а в 2010 спостерігався сплеск збільшення впевненості. Порівняно із минулим роком на 5,3% менше стало тих, хто відповів, що він точно розуміє, що таке престижність (табл. 1.1.1). Особливо явною є ця тенденція серед людей старшого віку: частка точно впевнених, що вони розуміють сутність престижності професій, становить 22,2% (нагадаємо, що в минулому 2010 р. таких відповідей було 30,6%, а в кризовому 2009 р. – 21,0%) (табл. 1.1.2). Більш яскраво реагують на зміни ситуації також чоловіки, серед яких частка точно впевнених складає 30,1%, що на 9,7% менше, ніж у минулому році (у 2009 р. таких відповідей було 28,8%) (табл. 1.1.3).

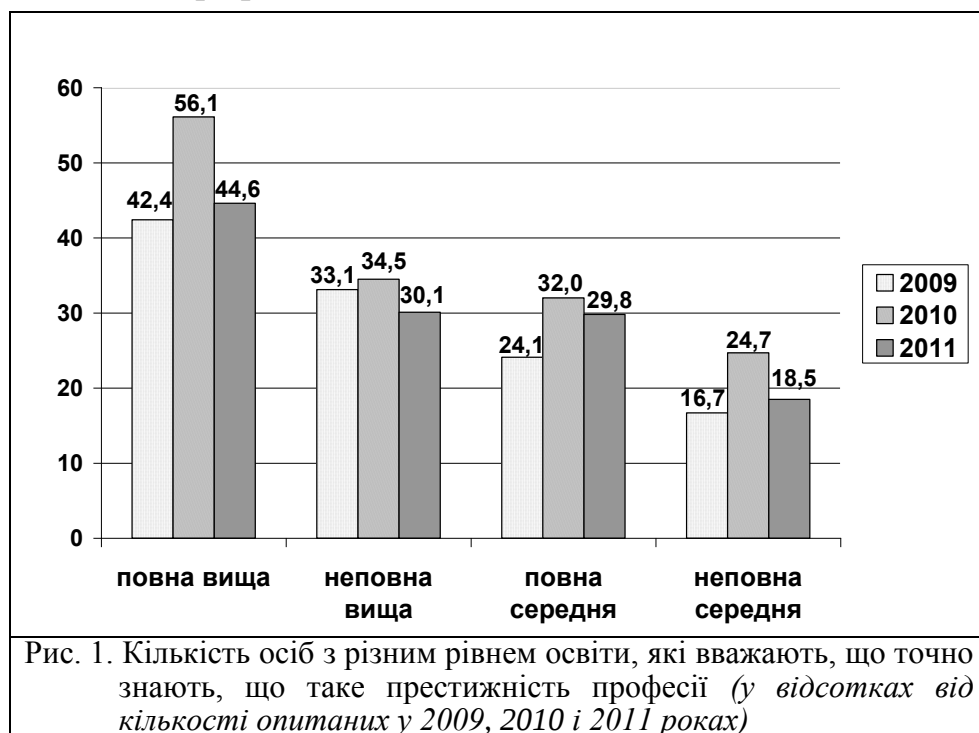
У школярів динаміка уявлень про престижність професії з 2010 до 2011 р. інша: у старшокласників частка позитивних відповідей зростає на 3,3% (з 88,6% до 91,9%) (табл. 1.1.1).

Спостерігаються хвилеподібні коливання рівня впевненості в розумінні престижності професій серед учнів 13–18 років: тих, хто вважає, що він точно знає, що таке престижність професії, серед 14-літніх 39,0% (у минулому році 37,1%), серед 15-літніх – 39,1% (33,3%), 16-літніх – 36,7% (41,9%), 17-літніх – 40,7% (37,7%) (13- і 18-літні старшокласники представлені в невеликій кількості, що не дає змоги робити обґрунтовані висновки) (табл. 1.1.2). Відмінність показників упевненості в розумінні престижності професій зумовлена ситуацією навчання, адже розбіжності між учнями 9–11-х класів свідчать про зростання впевненості учнів випускних класів, які готуються до змін в ситуації свого життя (відповідно 38,4%, 35,9% і 44,2%) (табл. 1.1.4).

Освіта загалом має найбільш прямий вплив на рівень упевненості щодо знання про престижність професій. Пряму залежність упевненості в розумінні престижності професій від рівня освіти було виявлено у 2008 р., цей зв'язок зберігається досі: чим вищий рівень освіти, тим більше серед респондентів тих, хто вважає, що він точно знає, що таке престижність професій. У 2011 р. серед дорослих респондентів з повною вищою освітою частка впевнених на 36,1% більша, ніж серед громадян із неповною серед-

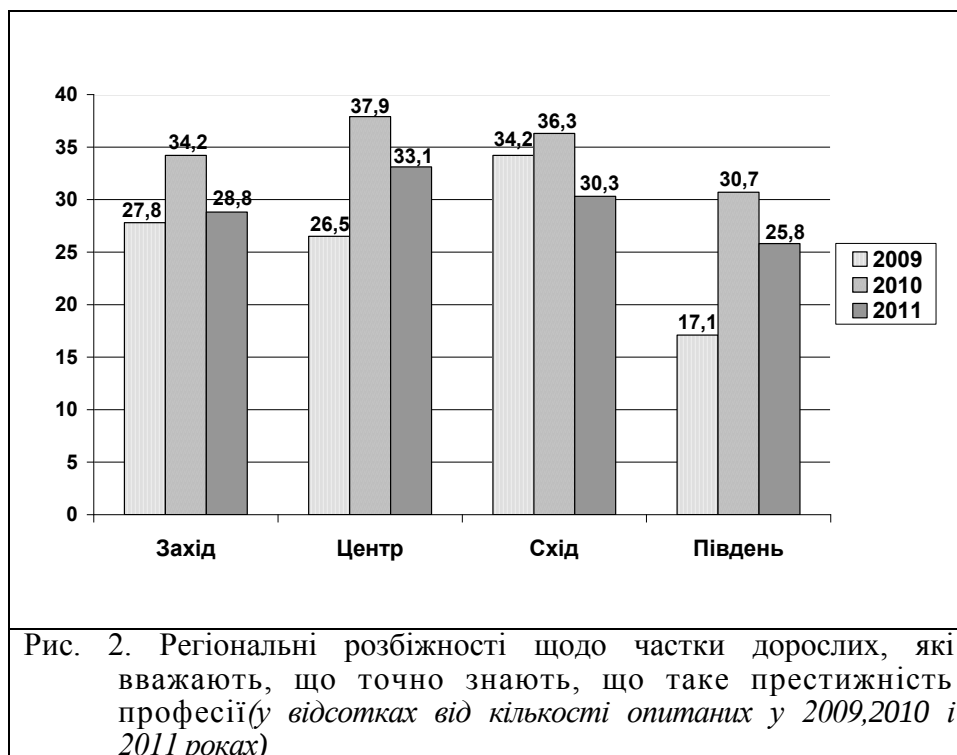
ньою (відповідно 44,6% і 18,5% тих, хто точно знає, що таке престижність професії) (табл. 1.1.4). Таких відповідей порівняно з минулим роком (рис. 1) стало на 1,5% менше серед респондентів з повною вищою освітою (44,6% у 2011 р. проти 56,1% у 2010 р. і 42,4% у 2009 р.), на 4,3% - серед осіб із неповною вищою освітою (30,1% проти 34,5% і 33,1%), на 2,2% – серед дорослих із повною середньою (29,8% проти 32% і 24,1%) і на 6,2% – із неповною середньою освітою (18,5% проти 24,7% і 16,7%). Загалом зниження впевненості в розумінні престижності професій більшою чи меншою мірою відбувається серед респондентів усіх рівнів освіти, як це було характерно для зумовленого фінансово-економічною кризою нестабільного стану ринку праці (рис. 1).

Продовжують зберігатися регіональні розбіжності щодо розуміння престижності професій дорослими, характерні для 2010 р. (табл. 1.1.5 і рис. 2). Кількість упевнених спостерігається в Центрі України (33,1% від усіх опитаних), найнижчі значення – на Півдні (25,8%). У всіх регіонах відбулось зниження кількості відповідей "так, я точно знаю, що таке престижність професії".

Регіональні особливості уявлень про престижність професій серед старшокласників за кількістю точно впевнених у розумінні цього явища найбільше збігаються з уявленнями дорослих лише серед жителів Сходу

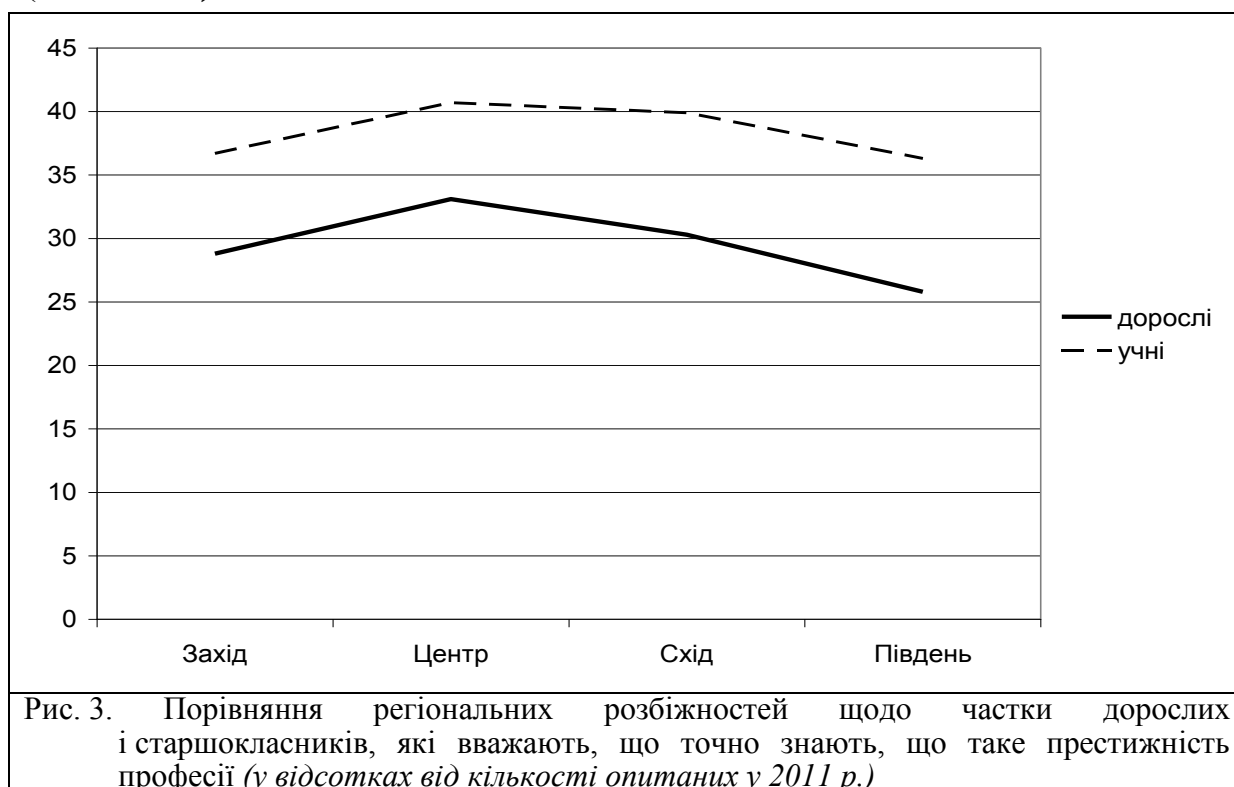
(рис. 3), але на відміну від минулого року, коли впевнених у розумінні престижності учнів було менше, ніж дорослих, в цьому році тенденція змінилася. Учні старших класів усіх регіонів (табл. 1.1.5) нині вважають себе більш упевненими в розумінні престижності професій, ніж дорослі цих регіонів: тих, хто вважає, що точно знає, що таке престижність професії, на Заході серед старшокласників 36,7%, а серед дорослих – 28,8%; відповідно в Центрі – 40,7% і 33,1%, на Півдні – 39% і 34,2%.

Найбільша частка дорослих респондентів, які вважають, що вони точно знають, що таке престижність професії, спостерігається в столиці – 40,7% (51,5 % в минулому році).

Найменша частка таких відповідей серед жителів села і селищ міського типу

– по 26,9% (табл. 1.1.6). Учні старших класів столичних шкіл теж мають перевагу в кількості впевнених у розумінні престижності професій: тих, хто вважає, що точно знає, що таке престижність професій, тут 60,7% – це більше, ніж серед учнів сільських шкіл (37,8%), старшокласників обласних центрів (36,4%), міст (38,4%), і, особливо, селищ міського типу (33,3%) (табл. 1.1.6).

Загалом переважна більшість дорослого населення України і учнівської молоді вважає, що має уявлення про престижність професій. Найбільший вплив на рівень упевненості уявлень щодо престижності

професій справляє освіта: що вищий рівень освіти дорослих, то більша впевненість у розумінні престижності професій. У випускних класах зростає частка школярів, які вважають, що вони точно знають, що таке престижність професії. У 2011 р. порівняно із 2010 р. спостерігалася негативна динаміка самооцінки дорослим населенням власної впевненості щодо розуміння престижності професій, яка не досягла того низького рівня, який було зафіксовано в кризовому 2009 р.. Натомість серед школярів спостерігалася позитивна динаміка оцінки впевненості в розумінні престижності професій, що збільшує розрив між поколіннями у ставленні особливостей змін на ринку праці, особливо виражений на Півдні України.

II. ОЦІНЮВАННЯ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ПЕВНОГО СПЕКТРУ (ЯКІ КОРИСТУЮТЬСЯ ПОПИТОМ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ)

Динаміка оцінювання престижності учнями та дорослим населенням протягом 2009 – 2011 років. На основі порівняння рейтингів престижності професій, складених за середніми балами оцінювання учнями та дорослим населенням України запропонованого списку професій, виявлено основні тенденції динаміки рівня престижності професій, що спостерігалися з 2009 до 2011 р. (табл. 2.1.1). До запропонованого списку було включено професії, які, за даними Державної служби зайнятості, мали найбільшу кількість вакансій за кожним із класів Національного класифікатора професій України (дефіцитарні) та найвищі за шкалою Український стандарт престижності професій в Україні, за даними 2009 р., для калібрування вищих балів оцінювання. Серед високопрестижних професій, включених до списку, найвищий рейтинг престижності, за оцінками громадян, у 2011 р. здобули такі професії: директор великого підприємства (середнє значення оцінки престижності – 8,1 бала), керуючий банком (8,0 – випередив народного депутата порівняно з рейтингом минулого року), народний депутат України (7,9 – знизився на один пункт у рейтингу), суддя (7,8), нотаріус (7,2), лікар-стоматолог (7,1). Найпрестижнішими серед дефіцитарних професій, як і в минулому році, виявилися державний службовець (6,9) і головний бухгалтер (6,8). Замикають десятку найпрестижніших професій 2011 р. підприємець (6,8) та три професії, що посіли десяте місце з однаковим значенням оцінки (6,3): інженер-програміст, фахівець з інформаційних технологій і науковець.

Серед високопрестижних професій виявлено тенденцію подальшого зростання престижності (у 2011 р. збільшилося середнє значення оцінок дорослими престижності цих професій порівняно із середнім значенням у 2010 р.) таких професій: керівник банком (+0,29 бала), суддя (+0,12), директор великого підприємства (+0,06). Натомість, тенденція зниження престижності спостерігається за оцінками наступних високопрестижних професій: головний бухгалтер (-0,19), державний службовець (-0,12), інженер-програміст (-0,08).

Відмічається також зростання за період 2010-2011 р. престижності таких професій: агент страховий (+0,39), регент (+0,27), працівники силових структур – інспектор патрульної служби (+0,24), військовослужбовець (+0,2), працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятувальник) (+0,1).

Серед професій промислової сфери зафіксовано тенденцію зростання престижності професій інженера-технолога (+0,14), інженера-конструктора (+0,08) та низки робітничих професій: слюсар-сантехнік (+0,15), фрезерувальник (+0,12), слюсар-ремонтник (+0,11), токарь (+0,11), механік (+0,1).

Зазначимо також тенденцію зростання престижності професій вугільної галузі: майстер гірничий (+0,13), машиніст підземних установок (+0,11), гірник (шахтар) (+0,07).

Серед професій сільськогосподарської сфери мають тенденцію до зростання престижності такі професії: рибовод (кваліфікований робітник) (+0,18), виноградар (+0,15), тваринник (+0,12) і птахівник (+0,12).

Найбільші втрати в оцінці громадянами України престижності в період 2010-2011 р. зазнали професії, що зазвичай асоціюються із низькокваліфікованою працею: сторож (-0,15), підсобний робітник (-0,15), кур'єр (-0,15), робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві (-0,15), прибиральник службових приміщень (-0,15), прибиральник територій (-0,15), вантажник (-0,15), укладальник-пакувальник (-0,15).

Разом з тим, намітилася тенденція зниження престижності низки професій економіко-комерційної сфери: економіст (-0,15), головний бухгалтер (-0,15), менеджер (управитель) із збуту (-0,15), начальник відділу з реклами (-0,15), касир торговельного залу (-0,15), експедитор (-0,15).

Серед будівельних професій, що користуються попитом на ринку праці, мають тенденцію втрати престижності муляр (-0,15), електрогазозварник (-0,15).

Серед дефіцитарних професій, що пов'язані із живою природою і екологією середовища, дещо втрачають престижність озеленувач (-0,15), лісоруб (-0,15), лісник (-0,15), дояр (-0,15).

Знижується престижність професій медичної галузі: молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.) (-0,24), лікар-терапевт (-0,15).

Менші оцінки престижності, ніж у минулому році, отримали: оператор комп'ютерного набору (-0,15), листоноша (-0,15), технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів (-0,15), контролер енергонагляду (-0,15).

Неочікувано з погляду державної кампанії підготовки до Євро 2012 зафіксовано тенденцію падіння престижності таких професій, що мали позитивну динаміку в минулий період: фахівець із готельної справи (-0,15), фахівець із санаторно-курортної справи (-0,15), туризмознавець (-0,15). Мають тенденцію зниження престижності такі професії транспортної галузі: водій вантажівки (-0,24), водій автобуса, тролейбуса, трамвая (-0,12), кондуктор громадського транспорту (-0,12). Спостерігається тенденція зниження престижності низки масових професій сфери послуг: офіціант (-0,15), перукар-модельєр (-0,15), бармен (-0,15).

Не зазнала загалом значних змін кількісна оцінка громадянами престижності професій сфери освіти: вчитель середнього навчально-виховного закладу (+0,03), вихователь дитячого садка (ясел-садка) (+0,02), майстер виробничого навчання (така ж середня оцінка престижності, як і в минулому році). Протягом 2008–2011 років престижність професій освітньої галузі має середні показники.

У 2011 р. вперше професія науковця потрапила за оцінкою певного спектру професій до десятки найбільш престижних. Підвищилась престижність професії лаборанта у науковому підрозділі (+0,09), яка часто стає першою сходинкою в науковій кар'єрі ученого.

Найвищі оцінки престижності від дорослого населення України, як і в минулому році отримують професії 1 і 2 класу за КПУ (1 клас – законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі); 2 – професіонали); серед професій 3 класу (фахівці) найпрестижнішу позицію посів фахівець з інформаційних технологій; серед технічних службовців (4 клас) – касир у банку. У сфері торгівлі та послуг (5 клас) найвищою популярністю користується професія військовослужбовця (у минулому році перукар-модельєр); у сільському та лісовому господарствах (6 клас) – лісника.

Серед робітничих професій високого рівня кваліфікації, що користуються попитом на ринку праці в Україні (7 – кваліфіковані робітники з інструментом; 8 – робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин), найвищу престижність, за оцінками дорослого населення, мають слюсар з ремонту автомобілів та токарь.

Гендерні відмінності в оцінюванні престижності професій дорослим населенням у цілому незначні (не перевищують 0,3 бала), за винятком 10 професій: перукаря-модельєра (якого жінки оцінюють у 2011 р. на 0,6 бала вище, ніж чоловіки), туризмознавця, фахівця із санаторно-курортної справи, швачки (оцінки жінок більші на 0,5 бали), економіста, фахівця із санаторно-курортної справи, фельдшера, лікаря-стоматолога (на 0,4 бали) (табл. 2.1.3). Натомість чоловіки оцінюють вище престижність машиністів екскаватора, кранівника, токаря (на 0,4 бали).

Існують регіональні відмінності в оцінюванні престижності професій певного спектру (табл. 2.1.5). Так загалом мешканці Сходу України схильні вище оцінювати престижність професій запропонованого спектру, що користуються попитом на ринку праці, ніж мешканці інших регіонів (сума різниць середніх оцінок всіх професій складає +16,6 балів при порівнянні оцінок мешканців Сходу з оцінками мешканців Півдня; +14,9 – Центру; +29,6 – Заходу). На Заході України, натомість, існує тенденція нижчого оцінювання престижності професій, що користуються попитом на ринку праці (на 14,7 балів при порівнянні з оцінками в Центрі і на 13 – Півдні). Найбільші відмінності регіональних оцінок спостерігаються для професій вугільної галузі: гірник, гірник підземний (шахтар), майстер гірничий, контролер промислових роботів (мешканці Сходу оцінюють престижність цих професій на 1 бал вище, чим мешканці Заходу України), машиніст підземних установок (на 0,8 бали вище). Така ж тенденція виявлена для регіональних оцінок низки інших професій: механік, технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів, менеджер (управитель) із збуту, секретар (на 0,8 бали вище), інженер-конструктор, інженер-програміст, контролер енергонагляду, водій вантажівки, автомобіля, електрозварювальник, експедитор, а також туризмознавець, фахівець з готельного бізнесу (на 0,7 балів). Вище, ніж в інших регіонах, оцінюють престижність професії менеджер зі збуту мешканці Центру України. Натомість, престижність професії лісник вище оцінюється мешканцями Центру, Півдня і Заходу, чим на Сході України.

Місце проживання респондентів також зумовлює певні коливання в оцінках престижності професій. Шоста частина професій із запропонованого списку має значні (понад 0,6 бала) розбіжності в оцінці престижності мешканцями, що проживають в різних типах поселень.

Серед мешканців столиці, чим серед мешканців інших міст, оцінюється престижність професії лісника, бармена, дояра, виноградаря, комірника, а нижче – науковця, інспектора патрульної служби, шахтаря. Проте немає жодної професії, оцінка престижності якої значно (більше 0,6 бала) розрізняла б мешканців столиці із жителями сіл і селищ міського типу.

Разом з тим, у оцінках мешканців сіл порівняно із жителями селищ міського типу, спостерігаються досить багато суттєвих відмінностей. Вище оцінюються в сільській місцевості, порівняно із селищами міського типу наступні професії: тракторист-машиніст (на 0,8 балів), вихователь дитячого садка (ясел-садка) (0,7), вчитель середнього навчально-виховного закладу (0,6), фельдшер (0,7), рибовод (кваліфікований робітник) (на 0,7), водій автобуса, бармена (по 0,6 бала).

Таким чином, ***означилася тенденція переважного зростання престижності професій у виробничій сфері, зайнятості в силових структурах, намітилися позитивні зрушення в сфері науки; стабілізувалось падіння престижності професій, пов'язаних із законодавством і правочинством; натомість продовжується падіння престижності професій, що асоціюються з політикою і означилась тенденція зниження престижності економіко-комерційних професій.***

III. СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ІНТЕГРОВАНИХ ПРОФЕСІЙ

Загалом у суспільстві переважає позитивне ставлення до так званих інтегрованих професій, у яких поєднано різні профілі підготовки. Наприклад, професія "опоряджувальник будівельний" об'єднує професії маляра, штукатура, облицювальника-плиточника. Серед дорослих позитивно ставляться до таких професій 77%, у тому числі тих, хто однозначно підтримує такі нововведення на ринку праці, вважає, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри, 36,7% (табл. 3.1.1). Негативне ставлення щодо цього висловили 10,4% дорослих. Серед учнів тих, хто має позитивне ставлення, 73,2%, проте однозначну підтримку висловило 28,1%; негативно ставляться 10,7%; є й такі, хто не виявляє зацікавленості або кому важко визначитися, – таких старшокласників стало в 2011 р. стало дещо менше (відповідно 9,8% і 6,3%, а в минулому році 13,2% і 12,3%) (табл. 3.1.1).

Вікові і гендерні відмінності дорослого населення не справляють значного впливу на загалом позитивне ставлення громадян до інтегрованих професій. (табл. 3.1.2). Серед школярів у міру дорослішання прихильників інтегрованих професій стає більше: однозначно підтримують таке нововведення 23,6% 14-річних, 26,7% 15-річних, 26% 16-річних, 36,1% 17-річних (табл. 3.1.2). У 2011 р. більш позитивне ставлення до інтегрованих професій висловлювали дівчата порівняно із хлопцями 76,1% проти 70,3% (табл. 3.1.3).

Ставлення до інтегрованих професій пов'язане також із рівнем освіти дорослих респондентів: серед осіб з повною вищою освітою позитивно ставляться до нововведення 83,2% опитаних, неповною вищою – 79%, повною середньою – 77%, неповною середньою – 61,6%. Серед школярів рі-

вень підтримки інтегрованих професій і відповідного способу підготовки кадрів зростає з віком: тих, хто позитивно ставиться до цього серед учнів 9-го класу 69,2%, 10-го – 75%, 11-го – 80% (табл. 3.1.4).

У 2011 р. більше підтримують ідею інтегрованих професій дорослі жителі Півдня (серед них позитивно ставляться до таких змін 83,4% опитаних) і Сходу (відповідно 77,4%), у інших регіонах загальна підтримка є дещо меншою: на Заході – 75,7% і в Центрі – 74,5%. У Центрі, натомість, більше дорослих мешканців, які однозначно позитивно ставляться до інтегрованих професій (таку відповідь дають 40,3% опитаних), мало відстають від них і мешканці Сходу (38,6%). Менше однозначних прихильників інтегрованих професій серед дорослих на Заході і Півдні України (відповідно 30,1% і 33,1%). Тенденції ставлення до інтегрованих професій серед старшокласників різних регіонів протилежні порівняно з дорослими. Так, на Заході більше тих школярів, хто загалом позитивно ставиться до зазначених нововведень на ринку праці (79,7%, в той час як на Сході таку відповідь дають 69,1% учнів, на Півдні – 70,5%, в Центрі – 72,9%), більше й тих, хто однозначно підтримує введення інтегрованих професій (36%, в той час як на Сході однозначна підтримка сягає 23,1% опитаних учнів, на Півдні – 26,1%, в Центрі – 27,1%). Порівняно із минулим роком найменше змін зазнало ставлення до інтегрованих професій школярів на Сході України, найбільше – на Заході, навіть перевищило рівень підтримки інтегрованих професій дорослими при збереженні загальних тенденцій у ставленнях до інновацій на ринку праці серед дорослих у цих регіонах. Зростання розбіжностей між дорослими і молодим поколінням щодо рівня загальної підтримки інтегрованих професій найбільше спостерігається на Півдні України: серед дорослих зросла кількість тих, хто позитивно ставиться до цих інновацій, без такої зміни ставлення серед школярів. Загалом на фоні високого рівня підтримки інтегрованих професій існують певні регіональні розбіжності, що фіксують зростання підтримки таких інновацій, зокрема серед дорослих на Півдні України і серед школярів на Заході.

Підтримка дорослим населенням ідеї інтегрованих професій у 2011 р. найбільша серед мешканців селищ міського типу – 81,5%, дещо нижча в інших типах помешкання: серед мешканців сіл осіб, які позитивно ставляться до нововведення, 76,1%, міст – 75,2%, обласних центрів – 79,6%, столиці – 75,8%. Серед школярів максимальна підтримка інтегрованих професій спостерігається теж у селищах міського типу (100%), в обласних центрах (94,8%) і в містах (90%), тоді як у столиці і в сільській місцевості вона дещо менша (67,9% та 76,7%, відповідно) (табл. 3.1.6).

Загалом у громадській думці населення України ідея інтегрованих професій та відповідного способу підготовки сучасних кадрів має значну і стабільну підтримку. Прихильно ставиться до інтегрованих професій більшість дорослого населення й учнів випускних класів міст і сіл усіх регіонів України.

IV. СКЛАДОВІ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ЗА ОЦІНКАМИ ГРОМАДЯН

Найвагоміші чинники престижності професій, на думку дорослого населення. Більшість громадян дорослого віку, обираючи визначення прес-

тижної професії (табл.4.1.1), вважають престижною таку професію, яка гарно оплачується (73%). До найвагоміших чинників престижності професій разом із матеріальним забезпеченням доросле населення відносить: те, що професія дає змогу ні від кого не залежати (у 2011 р. 46,8% респондентів обирають таку альтернативу проти 45,6% в минулому), додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні (46,5% проти 48,6%), дозволяє мати привілеї, пільги (40,8% і 40,5%).

Близько третини громадян обирають для визначення престижності професії її винятковість (потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати, – 34,4% опитаних обирають таку альтернативу в 2011 р. проти 29,3% в минулому році), корисність для суспільства (33,1% і 32,4%) та здатність визначати майбутнє (пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей, – 30,6% і 27,1%).

Більш як чверть дорослих для визначення поняття престижності професії користуються такими її ознаками: глобальність (вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті – 29,4% проти 31,5%), приносить славу, дає змогу стати відомим (28,5% і 28%), затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де (26,4% і 27,6%). Близько чверті дорослих орієнтуються на те, що професія дає владу над іншими людьми (24,5% і 20,1%), дає змогу працювати в комфортних умовах (24,4% і 28,5%).

В структурі найбільш значущих характеристик престижності здатність забезпечувати стабільність життя стає менше пріоритетною, чим гарантія незалежності. Зростає вага таких характеристик, як можливість впливати на думки і погляди багатьох людей (кількість тих, хто користується цією ознакою при визначенні престижності зростає протягом 2010-2011 р. на 6%), винятковість професії (5,1%), її здатність давати владу над іншими людьми (4,4%).

Чинник освіченості (професія потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти) починає більше використовуватись дорослими для визначення престижності професії (у 2011 р. обирають 18,9%, порівняно з 14,1% в 2010 р., що визначає зростання рейтингового місця на 4 пункти в структурі з 27 чинників: з 21 на 17 місце).

Протягом 2010-2011 р. менша кількість дорослих стала орієнтуватись при визначенні престижності професії на змогу реалізувати в своїй творчій здібності (на 4,2%) і ній працювати в комфортних умовах (на 4,1%).

Вимоги до моральних якостей представників професії більшість громадян, як і в минулому році, не включають до визначення її престижності (обирають цю альтернативу лише 8,6% громадян), що загалом описує певний моральний мораторій у професійній сфері, характерний для сучасного ринку праці.

Більшість дорослого населення України визначає престижність професії за рівнем матеріальної винагороди за працю, далі найвагомішими є чинники незалежності та стабільності, привілеїв і пільг, які може надавати професія. Недооцінюється порівняно із світовими традиціями, але має позитивну динаміку такий чинник престижності, як гарна освіта.

Спостерігається певне зменшення вікових відмінностей у структурі чинників престижності професій (табл. 4.1.2). Молодші громадяни (віком

18–29 р.) продовжують надавати більшої ваги матеріальному чиннику престижності професії (для визначення престижної професії обирають альтернативу "гарно оплачується" – 73% проти 80,6% в минулому році) порівняно із 30–54-річними (72,8% і 78,2%) і 55-річними і старше (72,6% і 71,1%), але розбіжність кількісно менш виражена.

Нижче порівняно із старшими поколіннями цінує молодь у 2011 р. чинник стабільності (відповідно за віковими категоріями 45,5%, 51,1%, 41,2%), змогу ні від кого не залежати (42,3%, 50,9%, 44,1%), мати привілеї і пільги (37%, 42,2%, 41%). На останньому місці в структурі чинників престижності професії серед молоді потрапляє ознака моральних вимог до її носіїв: цю альтернативу обирають 10,2% представників старшого покоління, 8,2% середнього і 6,9% молоді (ще менше, ніж минулого року – 8,5%). Ця тенденція посилення морального мораторію на ринок праці є достатньо тривожною для подальшого розвитку суспільства.

Виявлено гендерні особливості визначення престижності професії (табл. 4.1.3). Жінки вище цінують такі складові престижності, як матеріальна винагорода (серед жінок її обирають 76,8%, а серед чоловіків – 68,6%), глобальність (вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті – відповідно 31,9% і 26,7%), стабільність (48,7% і 43,9%), затребуваність у світі (28,4% і 24,1%), рівень освіти (20,6% і 16,9%). Чоловіки частіше порівняно із жінками обирають якості професії, що пов'язані з певною героїкою професії: ризик, що дає змогу відчувати себе переможцем (10,5% і 3,7%), прийняття важливих рішень (33,6% і 28,4%), важка праця, через що відчуваєш задоволення (12,9% і 8,3%). Частіше чоловіки обирають як ознаку престижності змогу завести корисні знайомства, зв'язки (21,1% і 17,1%).

Розподіл оцінки чинників престижності професії за рівнем освіти (табл. 4.1.4) демонструє вагомі зміщення в структурі складових престижності. Так, серед осіб з повною вищою освітою стабільність займає друге місце в рейтингу чинників престижності, а з нижчим рівнем – третій: стабільність обирають 51% осіб з повною вищою освітою (на відміну від 49% з неповною вищою, 47,1% – середньою і 38,2% – неповною середньою освітою). Менше осіб з вищою освітою користуються при визначенні престижності професії ознакою її корисності для суспільства (відповідно рівням освіти 30,8%, 32,4% і по 34,2%). Непрямим чином цей аналіз дає орієнтовну оцінку настанов на майбутню професійну діяльність, які формуються в системі вищої освіти.

Виявлено значні регіональні відмінності в структурі чинників професії (табл. 4.1.5). Більша зорієнтованість мешканців Західного регіону України на соціальні аспекти престижності професії проявляється у вищих значеннях таких складових, як змога мати привілеї, пільги (цю ознаку обирають 51,5% мешканців Заходу України, що визначає її друге місце в регіональній структурі чинників престижності). В інших регіонах цей чинник не входить до першої трійки, а на Півдні – п'ятірки чинників престижності. Вище в регіональному рейтингу престижності на Заході знаходяться ознаки: дає владу над іншими людьми (9 рейтинг проти 10-13 інших регіонів), дає можливість впливати на думки і погляди багатьох (10 і 12-15), дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми (13 і 14-23). Найнижче рейтингове місце має на Заході ознака: потребує високих

моральних якостей, в той час як у всіх інших регіональних рейтингах чинників престижності останнє місце посідає ризикованість професії.

Регіональна структура чинників престижності мешканців Центру України відмінна більшим пріоритетом таких ознак: приносить славу, дає змогу стати відомим (7 рейтинг проти 8-11 в інших регіонах) та потребує високих моральних якостей (23 і 25-26); менший пріоритет дещо неочікувано мають ознаки: потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти (20 і 12-18), пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє (24 і 19-22).

Регіональна структура чинників престижності мешканців Сходу визначається більшим пріоритетом освіти (12 рейтинг проти 16-20 в інших регіонах); менший пріоритет мають ознаки: унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити (23 проти 15-21), належить до успішної галузі (20 і 10-16), дає владу над іншими людьми (13 і 9-12).

Мешканці Півдня України мають найбільші відмінності в структурі чинників престижності. Так, при визначенні престижності професії вони більше ваги надають ознакам: стабільності (2 і 3-4), глобальності (4 і 8-11), затребуваності (5 і 11-17), успішності галузі (10 і 11-20); менше - винятковості (13 і 5-6) та допомоги конкретним людям у розв'язанні їхніх проблем (23 і 13-15).

За місцем проживання структура складових престижності теж має відмінності (табл. 4.1.6). Так, мешканцям сіл більшою мірою, ніж мешканцям інших місць проживання, властиво надавати вагу таким чинникам престижності професій, як можливість слави і змоги стати відомим (33,6% проти 22,6–27,3% в інших місцях проживання), влади над іншими людьми (28,1% проти 16,1–26,1%). Мешканці селищ міського типу більше за інших цінують у престижності професій матеріальний чинник (88,2% проти 67,2–73,7%), комфортні умови праці (33,6% проти 21,1–29%) і можливість завести корисні знайомства (26,1% проти 16,1–19,1%); менше за інших – винятковість професії, творчість і напруженість (задоволення від важкої роботи). Міські жителі частіше за інших обирають винятковість як чинник престижності професії (37,9% проти 24,4–35,8%). Мешканці столиці частіше за інших обирають такі чинники престижності професій, як здатність забезпечити незалежність (59,7% проти 42,5–48,7%), стабільність (56,5% проти 44,8–48,3%), прийняття важливих рішень (40,3% проти 27,7–33,2%), можливість допомоги іншим людям (29% проти 15,8–21%), творчу самореалізацію (21% проти 5–15,8%), новітні технології (19,4% проти 9,2–14,3%), високі моральні якості (14,5% проти 7,6–9,4%). Жителі Києва менше за інших вкладають у поняття престижності професій такі ознаки: унікальність професії, складність її завдань, можливість влади над іншими, корисних знайомств, успішність галузі, потенційні привілеї та пільги.

Демографічні особливості населення (вік, стать, рівень освіти, місце проживання) впливають на визначення поняття престижності професій, яке використовують громадяни, оцінюючи певний спектр професій. Найбільших коливань зазнають соціальні аспекти престижності професій.

Динаміка чинників престижності професій протягом 2010 – 2011 років (табл. 4.1.1). Зміни в уявленнях про престижну професію серед дорослих полягають у тому, що збільшується значення чинників: дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей (кількість осіб, що

орієнтуються на цю ознаку зросла протягом останнього року на 6%), потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати (5,1%), потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти (4,8%). Натомість, зменшується серед дорослих значення чинників: дає змогу реалізувати творчі здібності (4,2%), дає змогу працювати в комфортних умовах (4,1%).

Відмінності чинників престижності професій у дорослих і школярів. Старшокласники, як і дорослі, за головний чинник престижності професій визначають матеріальну винагороду: престижною вважають ту професію, яка гарно оплачується, 73% школярів (табл. 4.1.1). Приблизно на одному рівні з дорослими за частотою виборів серед учнів стоять такі чинники престижності, як: дає змогу ні від кого не залежати (47,6%, у минулому році – 40,7%), додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит (45,1% і 40,1%). Вище за дорослих оцінюють старшокласники таку ознаку престижності професій як її корисність для суспільства (38% і 40,4%), що визначає її 4 пріоритет у структурі чинників престижності професій серед старшокласників. Значно більше вкладають у поняття престижності професій старшокласники такі ознаки: дає змогу реалізувати творчі здібності (на 13% більше тих, хто обрав цю альтернативу відповіді серед учнів, чим серед дорослих), потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти (12,5%), дає змогу мати великі професійні досягнення (10,9%), відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання (10,5%), дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми (8,5%), потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення (7,2%). Значно менше старшокласників порівняно із дорослими включають до складових престижності змогу надавати пільги і привілеї (на 16,2% менше тих, хто обрав цю альтернативу відповіді серед учнів, чим серед дорослих), дає владу над іншими людьми (8,4%).

Важливо, що серед старшокласників, які стануть віковою когортою, що протягом наступних 5 років увійде на ринок праці, відбуваються значні прогресивні зміни в розумінні престижності професій. У 2010 р. лише кожен п'ятий із старшокласників обирав для визначення престижної професії те, що вона потребує гарної освіти, тривалого часу для опанування (23,7%). У 2011 цей чинник обирає майже кожний третій (31,4%).

Старшокласники, як і дорослі, головним чинником престижності професій вважають матеріальний. Школярі на відміну від дорослих більше пов'язують поняття престижності з її корисністю для суспільства, прийняттям впливових рішень, швидким кар'єрним зростанням і високими професійними досягненнями. Натомість менша частка учнів порівняно з дорослими до чинників престижності відносить можливість отримання пільг і привілеїв.

Соціально-психологічний бік престижності професії. У формат запитання "чому люди обирають престижну професію" було введено альтернативи різного психологічного наповнення, які детальніше розкривають соціальний аспект престижності професій.

У 2011 р. дорослі найчастіше обирали (табл. 4.2.1) прагматичні аспекти, пов'язані з родинними цінностями: престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині (39,5% у 2008 р., 52,9% у 2010 р., 51,5% у 2011 р.) (відповідно 36,9% і 50,2%). Друге місце займають емоційний варіант відповіді: престижна професія викликає в людини почуття

гордості, який порівняно з минулим роком відмітила більша кількість респондентів (відповідно 39,5%, 52,9% і 49%).

Уявлення учнів про соціально-психологічний бік престижності професій (табл. 4.2.1) мають у 2011 р. такі соціально-психологічні відмінності: першість займає додавання людині значущості, більшої ваги в суспільстві (54% учнів обирають цю альтернативу, що на 8,5% більше, ніж у минулому році). Друге місце посіли трансгенераційні наслідки престижності – думка про те, що престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині (53,4%, що на 4,4% більше, чим у 2010 р.).

Серед соціальних аспектів престижності професій для дорослого населення найвагомимим у 2011 р. є трансгенераційний компонент родинного прагматизму – здатність престижної професії батьків надати дітям більше шансів у житті, для школярів найвагомимим є – здатність престижної професії додати людині значущості, більшої ваги в суспільстві.

V. ПРЕСТИЖНІСТЬ ЯК АРГУМЕНТ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ

Аргументація вибору професії. Серед аргументів, які використовуються при виборі власної професії (табл. 5.1.1), більшість дорослих у 2011 р. називала цікавість до професії (51,7%). Більше третини дорослих обґрунтовують свій професійний вибір наявністю відповідних здібностей (47,6%), високою зарплатнею (41,8%), можливістю працевлаштуватися за фахом, завжди знайти роботу (36%). Майже кожен третій використовує як аргумент вибору професії її престижність, що визначає 5-те місце цього варіанту відповіді в системі обґрунтування вибору професії за кількістю людей, які ним послуговуються (31%).

Серед школярів аргументація вибору професії (табл. 5.1.1) у цілому схожа на ту, якою керуються дорослі: найвагомими аргументами є цікавість до професії (72,5%) та здібності до неї (70,4%). Майже половина старшокласників використовують при виборі професії аргументи високої зарплатні (49,6%) і престижності професії (47,9%). Звідси можна зробити висновок: престижність як аргумент вибору професії значно активніше використовується старшокласниками, ніж дорослим населенням.

Ситуація вибору професії (за Є. Климовим).

Аналіз ситуації професійного вибору підтвердив, що в ситуації першого професійного вибору нинішні старшокласники (табл. 5.2.2.1) найчастіше враховують свій інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці (50,3% зазначають, що враховували цей чинник найбільшою мірою). Власні домагання і прагнення (34,8%) використовуються дещо частіше, ніж свої здібності до професії (30,4%) або затребуваність фахівців на ринку праці (30,9%). Далі йдуть менш використовувані складові ситуації: зіставлення професійного вибору з іншими життєвими планами (29%) та знання про професію (22,2%). На жаль, лише кожен п'ятий учень, обираючи професію, спирається на знання про неї. Обираючи професію, старшокласники найменшою мірою враховують комунікативні складові ситуації: поради старших (16,9%), думки однолітків (5,7%).

Співвідношення компонентів було дещо іншим у ситуації професійного вибору, який здійснювали свого часу дорослі респонденти (рис. 6). Загалом старшокласники враховують актуальну ситуацію вибору професії

за всіма компонентами не менше, ніж свого часу це робили дорослі, а особистісні параметри ситуації (власні домагання, інтерес до професії, узгодженість із життєвим планом) враховують навіть більше. Найвагомим для дорослих, що вибирали свого часу професію, був інтерес до професії (табл. 5.2.1.1), хоч і дещо нижчого рівня, ніж у нинішніх старшокласників (31,1%). Дорослі більшою мірою орієнтувалися на відповідність здібностей (29,0%) і затребуваність професії (25,8%), ніж на особисті прагнення у наданні переваги певній професії (21,3%). Менше дорослі орієнтувалися на зіставлення професійного вибору з іншими життєвими планами (19,9%) та на поради старших (11,5%).

Дорослі, що мешкають у столиці, обласних центрах, містах і селищах міського типу, дещо більше враховували затребуваність професії на ринку праці (відповідно 44,3%, 28,5%, 25,1%, 21,0%), ніж мешканці сіл (23,3%) (табл. 5.2.1.6). Мешканці обласного центру (24,6%) на відміну від жителів інших місць проживання більше співвідносили свій професійний вибір з іншими життєвими планами. Серед школярів найбільше враховують стан ринку праці при виборі професії мешканці столиці (34,5%) та інших міст (38,1%), на відміну від селищ міського типу і сіл (26,5% і 25,6% відповідно) (табл. 5.2.2.6).

Виявлено регіональні відмінності врахування стану ринку праці при виборі професії дорослими: цю складову ситуації враховують на Заході – 33,8% респондентів, у Центрі – 19,3%, на Сході – 30,1%, на Півдні – 20%. (табл. 5.2.1.5). Серед школярів виражена орієнтація на затребуваність професії на ринку праці становить у регіонах відповідно 30,4%, 23,3%, 41,2%, 30,1% (табл. 5.2.2.5).

Що вищим був рівень освіти дорослих, то більшою мірою в ситуації професійного вибору, за їхніми оцінками, вони враховували відповідність власних здібностей вимогам професії (37,4%, 35,1%, 24,9%, 22,2%), орієнтувалися на цікавість професії (51%, 38,2%, 29,7%, 23,7%), спиралися на власні домагання (32,2%, 27,1%, 17,2%, 12,5%) (табл. 5.2.1.4).

Дорослі жінки і дівчата-старшокласниці порівняно із чоловіками і хлопцями-старшокласниками більше враховують у ситуації вибору професії ці ж три компоненти (інтерес, здібності і власні домагання) (табл. 5.2.1.3 і 5.2.2.3).

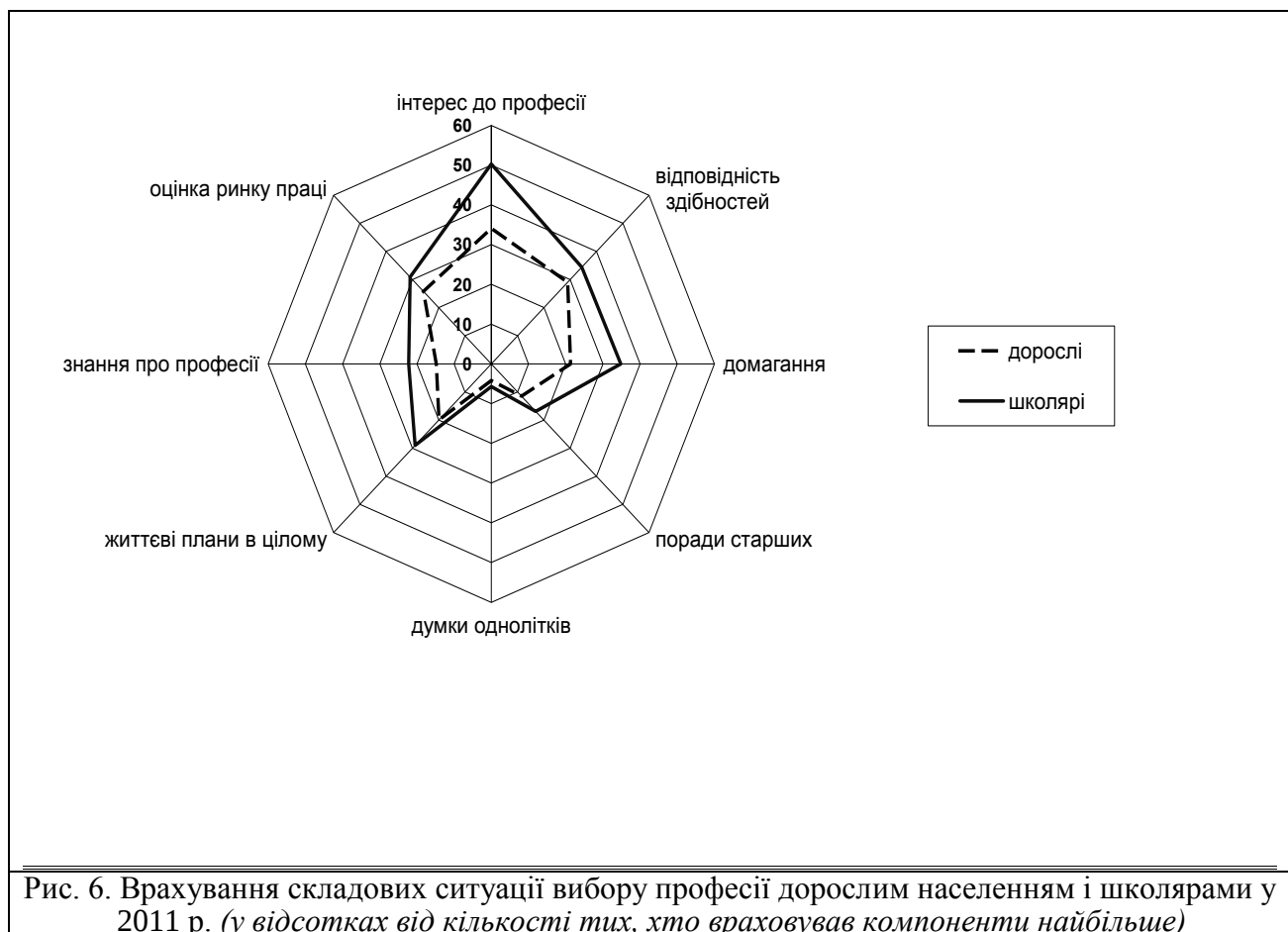
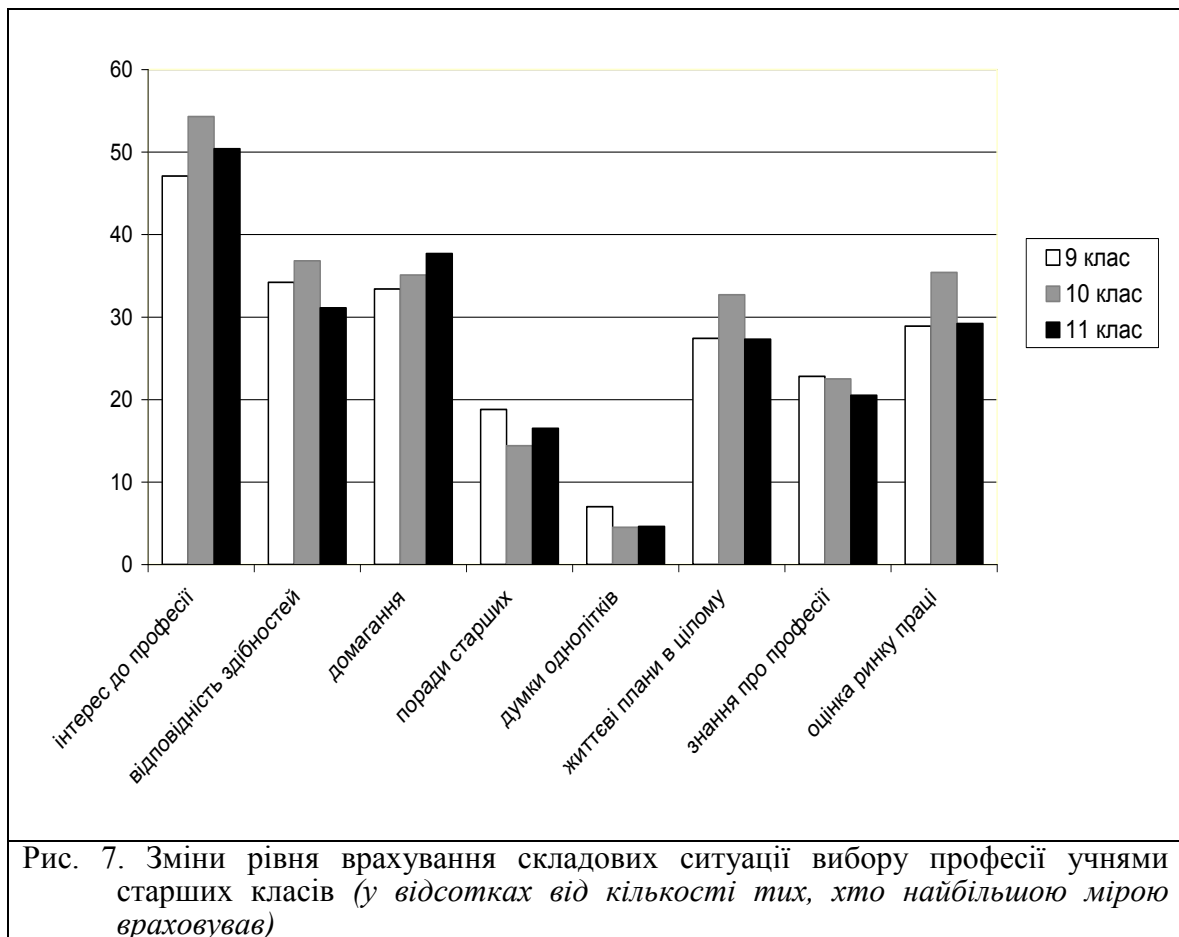

Рис. 6. Врахування складових ситуації вибору професії дорослим населенням і школярами у 2011 р. (у відсотках від кількості тих, хто враховував компоненти найбільше)

Усвідомлення окремих складових ситуації вибору професії відрізняється в старших класах (рис.7, табл. 5.2.2.1–5.2.2.4). Загалом більшість елементів ситуації вибору професії учні інтенсивніше враховують у 10-му класі, що дає змогу визначити цей період як сенситивний до активної профорієнтаційної роботи в школі. Саме учні передвипускного класу найбільше враховують свій інтерес до професії, відповідність здібностей, стан ринку праці та узгодження життєвих планів у цілому. У 9-му і 10-му класах учні активніше, ніж у випускному, враховують інформацію про професії. Учні 9-х класів більше, ніж в наступних класах, прислухаються до думок однолітків, що сприяє використанню групових методів профорієнтаційної роботи. У випускних класах для учнів найбільш актуальними стають складові власних домагань (надання переваги обраній професії і зосередження на кроках, необхідних для її досягнення) і поради дорослих (батьків, учителів).

Виявлену динаміку осмислення ситуації вибору професії в старших класах можна використати як орієнтир для підбору найбільш дієвих форм профорієнтаційної роботи в школі: у 9-х класах увагу слід зосереджувати переважно на профінформаційному аспекті, використовувати групові методи, у 10-х класах – на інтенсифікації профорієнтації, системному аналізі ситуації професійного вибору, в 11-х класах – на індивідуальному консультуванні за запитом.

VI. ОСОБЛИВОСТІ ПОІНФОРМОВАНOSTІ ГРОМАДЯНПРО ПРОФЕСІЇ

На момент вибору професії дорослими найбільш доступною інформацією про неї були відомості: про зміст праці (обрали 42,9% респондентів), умови, у яких працюють фахівці (41,9%), навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю (33%), гарантії працевлаштування за цією професією (33%), інші альтернативи обрали менше третини респондентів (табл. 6.1.1).

Старшокласники вважають, що, коли вони обирали (мали намір обирати) професію, їм була доступна така інформація: про навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю (53,5%), зміст їхньої праці (47%), умови, в яких працюють фахівці (44,9%), вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія (38,8%), можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія (38,6%), рівень престижності фахівців такого профілю (36,9%), професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти (36,2%), рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю (35,3%), гарантії працевлаштування за цією про-

фесією (31,5%). Тобто, старшокласники, за їхніми оцінками, є більш поінформованими щодо вибору професії.

Менше серед старшокласників тих, хто вважає, що на час вибору професії вони не мали ніякої інформації про цю професію (0,7%); серед дорослих таких помітно більше (7,7%).

Чим молодші респонденти, тим більш поінформованими порівняно із старшим поколінням вони себе вважають щодо переважної більшості професійних аспектів (табл. 6.1.2). Яскраво виражених гендерних відмінностей в поінформованості дорослих при виборі професій не спостерігається (табл. 6.1.3). За більшістю показників дорослі з повною вищою освітою були краще поінформовані при виборі професії, ніж представники з нижчим рівнем освіти (табл. 6.1.4). Винятки: поінформованість про ймовірність працевлаштування і ставлення близьких людей дещо вища в осіб із середньою освітою, а про рівень відповідальності, що вимагається від фахівців цього профілю, – в осіб з неповною вищою освітою.

Мешканці Заходу порівняно із жителями інших регіонів уважали себе більше поінформованими під час вибору професії з таких питань: навчальні заклади, де готують фахівців (56,4% проти 49,9–56,2%); професійні цілі й завдання, які виконують ці спеціалісти (37,3% проти 34,4–37%); поінформованим щодо умов, у яких працюють фахівці (47,9% проти 42,2–46,3%). Серед мешканців Сходу порівняно з іншими регіонами, більше тих, хто вважає себе поінформованим про рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю (40,7% проти 29,4–38,3%) (табл. 6.1.5). На Півдні порівняно з іншими регіонами більше тих, хто вважає себе поінформованим щодо гарантій працевлаштування (37,2% проти 21,1–35,8%).

Тип поселення не має визначального впливу на оцінювання громадянами власної поінформованості щодо питань професійного вибору. Проте серед мешканців сіл більше, ніж серед жителів міст, тих, хто вважав себе поінформованим про зміст праці (48,4% і 39,9%); професійні цілі (31,1% і 28,6%), рівень престижності (17,5% і 16,8%). Серед мешканців міст, навпроти, більше тих, хто мав інформацію про навчальні заклади (31,2% і 31,4%), вимоги відповідальності (22,7% і 22,9%) і можливості кар'єрного зростання (10,9% і 17%) (табл. 6.1.6). Тобто міські жителі, за їхніми оцінками, краще поінформовані про різні аспекти вибору професії, ніж селяни.

Серед дівчат більше, ніж серед хлопців, поінформованих про навчальні заклади і ставлення близьких до вибору професії. В учнів 10-го класу порівняно з дев'ятикласниками поінформованість зростає за більшістю показників.

Про можливості кар'єрного зростання, рівень конкуренції в професії і зміст праці більше поінформовані старшокласники Центрального регіону, про гарантії працевлаштування – на Сході, про рівень відповідальності – на Півдні, що загалом відповідає регіональним особливостям поінформованості дорослого населення.

Більшість дорослих і учнів, обираючи професію, не обмежувались інформацією лише про бажану професію. Так, загалом більш як 80% дорослих і 95% школярів дають той чи інший варіант позитивної відповіді про поінформованість щодо інших професій, крім обраної (табл. 6.2.1).

Найпоширенішим способом отримати інформацію про професію серед дорослих були спроби працювати за обраною професією (28,4%), спо-

стерігати за роботою фахівців (30,4%), розпитування тих, хто працював (працює) за цим фахом (28,1%), спостереження за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення (22,3%), розповіді батьків (19%) (табл. 6.3.1). Нинішні старшокласники мають інші пріоритети отримання інформації. Більшість учнів використовують пошук інформації в інтернеті (55,5% порівняно з 48,8% у минулому році), розпитування фахівців (52,2% проти 46,5%). Біля третини учнів отримують інформацію про професію із розповіді батьків (34,7% і 33,8%), спостереження (31% і 30,7%), перегляд телепередач, фільмів (29,3% і 26,8%). Кожен 10-й учень орієнтується у виборі професії на своїх кумирів (8,3%) і героїв художніх творів (2,2%). Тобто значну частину інформації про професії старшокласники сьогодні отримують із сучасних медіа, якими дорослі користувалися для вибору професії у 2-3 рази менше. Набагато менше, ніж дорослі, використовують сучасні школярі у якості джерела інформації про професію спроби попрацювати (16,9% проти 30,4% серед дорослих). Більше стали отримувати інформацію про професії на уроках у школі (серед старшокласників 20% проти 13,4% серед дорослих), 11,7% учнів отримують інформацію про професію на екскурсіях на місце роботи і всього 7,9% звертаються до профконсультанта (порівняно з минулорічними 9% бачимо, що кількість таких відповідей продовжує зменшуватись).

Дівчата частіше за хлопців розпитують про професію (49,9% хлопців і 54,5% дівчат), натомість хлопці частіше спостерігають за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення (відповідно 34,1% і 28%). (табл. 6.3.3).

Учні 10-х класів на підтвердження того, що цей період життя старшокласників є сенситивним щодо вибору професії, більшою мірою залучені до медіа-практик, спрямованих на вибір професії: частіше за інших шукають інформацію про професії в інтернеті (56,2% серед дев'ятикласників, 56,9% серед десятикласників і 52,5% серед випускників), переглядають телепередачі і фільми (відповідно 29,5%, 28,7%, 30%). Проте до профконсультантів дещо частіше звертаються дев'ятикласники (9,9%, 5,3%, 7,1%) (табл. 6.3.4).

Така мала частка старшокласників (менше ніж кожен дванадцятий) звертаються до профконсультанта, щоб отримати інформацію про професії. Рівень охоплення старшокласників профконсультуванням слід, безперечно, підвищувати (табл. 6.3.1).

VII. ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ПЛАНУВАННЯ

Професійний план є інструментом обґрунтованого професійного вибору особистості, наявність більшості компонентів свідчить про його високу якість. Порівняльний аналіз показав, що за багатьма показниками якість професійного плану старшокласників в актуальній ситуації вибору професії вища, ніж професійного плану, який мали у свій час дорослі (на основі їхніх самозвітів та ретроспекції). Так, у старшокласників більш чіткими є уявлення не тільки про початок професійного шляху, навчальні заклади, в яких готують фахівців відповідного профілю (45,8% старшокласників зазначили наявність цього компонента свого професійного плану проти 23,8% дорослих), а й про ідеал і мету, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі (54,7% проти 23%), уявлення

про подальше кар'єрне просування (43,3% і 19,8%), уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу (37,5% і 26,2%), уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи (35,5% і 31,9%), бажані посади по закінченні навчання (31,2% і 17,7%), найвищий рівень можливих досягнень у професії (24,1% проти 14%) (табл. 7.1.1).

Самооцінка професійного плану. Лише 8,1% школярів відповіли, що вони не мають професійного плану; серед дорослих таких відповідей у три рази більше (25%). Майже кожен четвертий школяр (23,7%) вважає свій професійний план кращим, ніж в інших (серед дорослих – 9,8%), 45,5% – таким, як в інших (серед дорослих – 37,8%), і лише 3,1% визнали його гіршим (серед дорослих – 8,4%) (табл. 7.2.1). Тобто, серед школярів дві третини (69,2%) мають позитивну самооцінку стосовно свого професійного планування, серед дорослих кількість людей з позитивною самооцінкою не досягає половини (47,6%).

Суб'єктивна позиція респондентів. Переважна більшість старшокласників (73,5%) відповідали на запропоновані запитання як люди, що саме зараз обирають професію, завершуючи навчання в школі. Серед дорослих 38,7% відповідали як люди, що пригадували ситуацію вибору професії, в якій перебували в минулому, і 18,2% – як ті, хто усвідомив необхідність удосконалення в професії, 7,5% – як ті, що проходять перекваліфікацію, опановують нову професію, 5,3% – як ті, хто прийняв рішення про необхідність змінити професію (табл. 7.3.1).

Професійні плани сучасних старшокласників включають більш віддалені в майбутньому характеристики професійного життя (посада, кар'єра, досягнення) – на відміну від планів дорослих, які оцінювали свій професійний план на момент минулого вибору професії. Самооцінка якості професійного плану старшокласників вища, ніж у дорослих.

VIII. СХИЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

ДО ПЕВНОГО ТИПУ ПРОФЕСІЙ

Схильність до професії вважається одним із діагностичних показників, які використовуються в профорієнтаційній практиці для індивідуального консультування. Оцінка наявних схильностей сучасних підлітків у всеукраїнському масштабі дає змогу врахувати цей чинник у прогнозуванні ринку праці та побудові стратегій подальшого розвитку освітньої галузі.

Загалом серед учнів старших класів найбільш вираженою, як свідчить аналіз їхніх відповідей на запитання "Яким заняттям ти надав перевагу?" (табл. 8.1.1), є схильність до професій типу людина – людина (за Є. Климовим), тобто тих, де предметом професійної діяльності виступає інша людина; друге місце посідає схильність до професій типу людина – художній образ, третє – типу людина – знакова система; далі ідуть людина – техніка і людина – природа. Тобто на основі аналізу відповідей учнів щодо того, яким заняттям вони віддали б перевагу, можна зробити висновок, що діти, які схильні брати за предмет діяльності природу, перебувають у меншості, причому це не залежить від соціально-демографічних характеристик (вік, стать), регіону проживання і місця мешкання (серед сільських і міських дітей цей тип професій має найнижчий показник порів-

няно з іншими) (табл. 8.1.2–8.1.6). Зважаючи на те, що більшість професій цього типу пов'язана із сільськогосподарськими галузями, кількість осіб, схильних до такої праці, може виявитися критично малою. Це може, з одного боку, викликати зниження рівня задоволеності життям у людини, яка обрала невідповідну власним схильностям роботу, а з другого – призвести до гострого браку людських ресурсів на селі.

Аналіз гендерних відмінностей показує, що значну перевагу професіям типу людина – техніка надають переважно хлопці, серед дівчат цей тип має найнижчий показник. Тобто закріплені в культурі уявлення про гендерні розбіжності в професійній сфері яскраво проявляються щодо професій, предметом діяльності в яких є технічні машини, пристрої і прилади. Дівчата загалом більш схильні до професій типу людина – людина і людина – художній образ. Протягом останнього року суттєвих змін у структурі схильностей старшокласників не відбулося.

Загалом структура схильностей старшокласників у країні така, що не відповідає вимогам ринку праці, отже, не всі схильності можуть бути реалізовані лише у сфері професійної діяльності. Проводячи профорієнтаційну роботу зі старшокласниками, слід більшою мірою спиратися на результати аналізу стану і прогнозів розвитку державного і локального ринків праці.

ІХ. СУСПІЛЬНІ ОРІЄНТИРИ І СТЕРЕОТИПИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИБОРУ

Для аналізу суспільних орієнтирів і стереотипів професійного вибору в опитуванні 2011 р. використано набір суджень про сферу професійного вибору, ступінь підтримки яких непрямым чином свідчить про ефективність державної системи роботи з громадянськістю у сфері регулювання ринку праці, зокрема щодо функціонування стереотипів масової свідомості як суб'єктивно-об'єктивного компонента проблеми зростання дефіциту робітничих професій на ринку праці.

Виявлено найпоширеніші судження щодо престижності професій і здійснення професійного вибору. Так, більшість дорослих (51,1%) (табл. 9.1.1) і старшокласників (63,4%) (табл. 9.2.1) цілком згодні із судженням "щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом". Справді, якщо підприємець добре знається на тонкощах професійної сфери, це сприятиме ефективності його бізнесу. Загалом за цим судженням стоїть тенденція розглядати підприємництво як одну із форм професійної діяльності, в якій спочатку треба досягнути певного рівня. Проте проведення прямого зв'язку між підприємництвом і професійною діяльністю загрожує також і певними ризиками: стирається межа між розумінням найманої праці в певній системі стосунків (професія) і підприємницькою справою, яка найчастіше не обмежується однією професійною сферою, а передбачає функціонування безпосередньо на ринку як його суб'єкта, а відповідно потребує розвитку особливих особистісних якостей і настановлень (система професійної освіти їх не формує). Те, що підтримка цього судження виявилася найвищою з усіх запропонованих, показує, що більшість громадян не враховує особливостей підприємницької праці.

Другим за рівнем підтримки громадянами стало судження "професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитися постійно самовдосконалюватися" (цілком згодні 41,5% дорослих і 53,5% школярів). Загалом

згода із цим судженням свідчить про розуміння динамічності професійної сфери, в якій для розвитку фахівця не може бути якоїсь межі. Громадяни, які підтримують це судження, складають основу підтримки інновацій у сфері професійної освіти протягом життя, упровадження яких є актуальним в Україні.

Дещо суперечить образів динамічних змін підтримка судження "професія обирається один раз і на все життя" (серед дорослих цілком згодних із ним 10,7%, а серед школярів – 21,2%).

Про розвиток в суспільстві споживацьких тенденцій у сфері вибору професії свідчить висока підтримка тези, що "сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити" (цілком згодні з нею 41,4% дорослих і 39,7% старшокласників).

Натомість зовсім невелику підтримку мають такі важливі для розв'язання проблеми зростання дефіциту трудових ресурсів і активно підкріплювані раніше пропагандою настановлення (штампи): "починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення" (25,8% дорослих і 26% учнів); "робітнича професія – це те, що може годувати все життя" (цілком згодні 25% дорослих і 23% старшокласників); "найпочесніша праця – це праця хлібороба" (16,5% дорослих і 13,8% школярів).

Аналіз ставлення громадян до набору суджень, пов'язаних із вибором професії, показує налаштованість дорослих, і ще в більшій мірі молодого покоління, на підприємництво як професію, зростання тенденцій суспільства споживання, орієнтацію на швидкі зміни на ринку праці.

ДОДАТОК І. УЯВЛЕННЯ ГРОМАДЯН ПРО ТЕ, ЩО ТАКЕ ПРЕСТИЖНІСТЬ ПРОФЕСІЇ

1.1. Розподіл відповідей на запитання “Чи маєте Ви якесь уявлення про те, що таке престижність професії?”(у %)

1.1.1. У цілому:

	Учні						Доросле населення							
	2008 р.		2010 р.		2011 р.		2008 р.		2009 р.		2010 р.		2011 р.	
так, я точно знаю, що таке престижність професії	33,7	86,8	36,9	88,6	38,8	91,9	31,3	79,0	28,0	75,3	35,6	83,2	30,3	80,3
так, мені здається, я маю про це уявлення	53,1		51,7		53,1		47,7		47,3		47,6		50,0	
важко відповісти	8,8		8,8		6,2		10,7		13,2		10,8		12,2	
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії	4,1	4,4	2,0	2,5	1,3	1,8	8,2	10,3	9,1	11,5	4,7	6,0	5,9	7,5
ні, я нічого про це не знаю	0,3		0,5		0,5		2,1		2,4		1,3		1,6	

1.1.2. За віком:

	Учні						Дорослі			
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55	
так, я точно знаю, що таке престижність професії	100,0	39,0	39,1	36,7	40,7	44,4	34,7	34,8	22,2	
так, мені здається, я маю про це уявлення		55,2	52,4	55,6	50,5	33,3	54,8	48,1	49,8	
важко відповісти		4,8	6,0	6,6	6,4	22,2	7,1	12,2	14,9	
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії		1,0	1,9	0,8	1,5		2,5	4,4	9,6	
ні, я нічого про це не знаю			0,6	0,3	1,0		0,8	0,4	3,4	

1.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
так, я точно знаю, що таке престижність професії	35,5	42,1	30,1	30,6
так, мені здається, я маю про це уявлення	56,1	50,2	50,5	49,8
важко відповісти	6,1	6,4	12,4	12,0
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії	1,5	1,2	5,5	6,0
ні, я нічого про це не знаю	0,8	0,2	1,5	1,6

1.1.4. За освітою*:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
так, я точно знаю, що таке престижність професії	38,4	35,9	44,2	44,6	30,1	29,8	18,5
так, мені здається, я маю про це уявлення	53,1	56,0	48,8	50,5	56,1	48,4	45,5
важко відповісти	6,4	6,2	5,8	3,5	10,7	14,0	18,5
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії	1,4	1,3	1,3	1,5	3,1	6,5	12,6
ні, я нічого про це не знаю	0,7	0,5				1,4	5,0

1.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
так, я точно знаю, що таке престижність професії	36,7	40,7	39,9	36,3	28,8	33,1	30,3	25,8
так, мені здається, я маю про це уявлення	48,7	52,4	54,8	59,2	47,6	46,5	51,2	58,4
важко відповісти	11,3	5,9	4,0	2,2	13,3	15,4	11,4	5,1
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії	2,7	1,0	0,6	1,1	7,7	3,5	5,7	9,6
ні, я нічого про це не знаю	0,7		0,6	1,1	2,6	1,5	1,2	1,1

*Тут і далі "Учні класу" – учнівська вибірка, "Вища" і "Середня" – дорослі; до категорії "Вища неповна освіта" віднесено також респондентів, що мають середню спеціальну освіту.

1.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
так, я точно знаю, що таке престижність професії	60,7	36,4	38,4	33,3	37,8	40,7	32,7	31,7	26,9	26,9
так, мені здається, я маю про це уявлення	37,5	55,8	54,4	66,7	52,2	50,8	50,6	51,1	48,7	48,9
важко відповісти	1,8	6,6	5,3		7,7	6,8	8,9	11,9	14,3	14,7
ні, я не зовсім уявляю, що таке престижність професії		1,2	1,1		1,9	1,7	7,0	4,5	8,4	6,5
ні, я нічого про це не знаю			0,8		0,5		0,8	0,8	1,7	3,0

ДОДАТОК П. ОЦІНЮВАННЯ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ПЕВНОГО СПЕКТРУ

2.1. Динаміка оцінювання респондентами рівня престижності заданого переліку професій (у балах)*

2.1.1. У цілому:

	Учні			Дорослі					
	2008 р.	2010 р.	2011 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	Клас	Тип
агент страховий	5,43	5,25	5,1	4,67	4,40	4,16	4,5	3	1
актор	—	6,42	6,2	—	6,59	6,09	6,1	2	5
аудитор	—	5,11	4,5	—	5,33	5,36	5,4	2	4
бармен	4,15	4,13	4,0	4,28	4,37	4,01	3,9	5	1
бетоняр	3,10	2,96	2,8	3,48	3,00	3,17	3,2	7	2
бухгалтер	5,85	5,68	5,0	6,07	5,68	5,97	5,9	3	4
вантажник	2,76	2,67	2,4	2,93	2,46	2,50	2,3	9	2
військовослужбо- вець	5,48	5,38	5,5	5,28	5,53	5,20	5,4	5	1
виноградар	3,58	3,79	3,7	3,74	3,76	3,65	3,8	6	2
вихователь дитя- чого садка (ясел- садка)	4,09	4,19	4,2	4,30	4,58	4,38	4,4	2	1
водій автобуса, тролейбуса, трам- вая	3,50	3,65	3,2	4,08	3,79	3,92	3,8	8	2
водій вантажівки	3,80	3,63	3,2	4,26	3,62	3,94	3,7	8	2
водій автомобіля	4,32	4,12	3,4	4,62	4,06	4,19	4,0	8	2
вчитель середнього навчально- виховного закладу	4,79	5,06	4,8	5,01	5,13	5,07	5,1	2	1
гірник (шахтар)	4,08	4,43	4,3	4,36	4,15	4,33	4,4	7	2
гірник підземний	4,03	4,43	3,7	4,29	3,86	4,30	4,3	7	3
головний бухгал- тер	6,64	6,59	5,9	6,98	6,45	6,99	6,8	1	1
державний служ- бовець	6,73	6,81	5,8	6,95	6,27	7,02	6,9	2	4
директор великого підприємства	—	7,92	6,7	—	7,56	8,04	8,1	1	1
дояр	2,42	2,43	2,1	2,81	2,6	2,77	2,6	6	2
економіст	6,81	6,53	6,2	6,81	6,22	6,23	6,0	2	4
експедитор	4,51	4,9	4,3	4,72	4,34	4,19	4,1	3	3
електрогазоввар- ник	4,01	3,98	3,7	4,66	4,41	4,24	4,1	7	3
електромонтер з ремонту та обслу- говування елект- роустаткування	4,14	4,18	3,9	4,68	4,12	4,24	4,2	7	3

* Рівень престижності професій респонденти оцінювали за 9-бальною шкалою, градації якої означали: 1 – найнижчий рівень, 9 – найвищий рівень престижності. Колонка "Клас" – клас за КПУ, колонка "Тип" – тип за Є. Климовим. Позначка "–" у клітині таблиці тут і далі означає, що альтернативи не було у списку.

	Учні			Дорослі				Клас	Тип
	2008 р.	2010 р.	2011 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.		
інженер-конструктор	6,01	5,41	4,9	5,91	5,53	5,52	5,6	2	3
інженер-програміст	6,72	6,16	6,3	6,61	6,49	6,38	6,3	2	4
інженер-технолог	6,08	5,82	4,6	5,97	5,22	5,76	5,9	2	3
інспектор патрульної служби	–	5,27	5,2	–	–	4,86	5,1	5	1
касир (в банку)	–	4,96	4,3	–	4,31	4,55	4,5	4	4
касир торговельного залу	–	4,27	3,3	–	3,42	3,90	3,7	4	4
керуючий банком	–	7,60	6,9	–	7,72	7,71	8,0	1	1
комірник	3,27	3,60	3,1	3,85	4,06	3,58	3,5	9	3
кондуктор громадського транспорту	2,56	2,91	2,9	3,08	2,69	2,72	2,6	5	1
контролер енергонагляду	–	3,73	3,9	–	4,56	3,80	3,7	9	4
контролер промислових роботів	–	4,12	3,9	–	4,27	4,07	4,1	3	3
кур'єр	–	3,46	3,0	–	2,76	2,93	2,7	9	1
кухар	4,57	4,78	4,6	4,74	4,76	4,47	4,5	5	1
лаборант у науковому підрозділі	–	4,47	4,1	–	4,15	4,01	4,1	3	4
листоноша	2,88	2,85	2,5	3,23	2,92	3,01	2,8	4	4
лікар-терапевт	6,04	5,96	6,5	6,16	6,11	6,21	6,1	2	1
лікар-стоматолог	–	6,62	5,7	–	7,1	7,14	7,1	2	1
лісник	3,56	3,96	3,6	4,23	4,38	4,18	4,1	6	2
лісоруб	3,07	3,09	2,8	3,43	3,09	3,11	3,0	6	2
майстер виробничого навчання	4,41	4,25	3,9	4,65	4,37	4,30	4,3	3	1
майстер гірничий	4,14	4,05	3,8	4,53	4,47	4,27	4,4	1	1
маляр	3,65	3,67	3,1	4,05	3,45	3,54	3,5	7	3
машиніст екскаватора	3,51	3,58	3,3	4,22	3,48	3,77	3,8	8	3
машиніст крана (кранівник)	3,59	3,72	3,3	4,38	3,71	3,88	3,9	8	3
машиніст підземних установок	3,73	3,56	3,7	4,46	3,93	3,69	3,8	8	3
менеджер (управитель) із збуту	5,89	5,15	4,6	5,81	4,86	5,35	5,2	1	1
механік	4,61	4,18	3,6	4,84	4,06	4,40	4,5	3	3
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	3,43	3,47	3,3	3,46	3,21	3,34	3,1	5	1

	Учні			Дорослі					
	2008 р.	2010 р.	2011 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	Клас	Тип
монтажник	3,64	3,68	3,0	3,99	3,02	3,73	3,7	9	3
муляр	3,45	3,47	3,0	4,14	3,60	3,76	3,6	7	3
народний депутат України	–	7,81	7,9	–	7,88	7,93	7,9	1	1
науковий співробітник	–	6,41	4,8	–	5,61	6,30	6,3	2	4
начальник відділу з реклами	–	6,50	5,2	–	5,42	6,34	6,2	1	1
нотаріус	–	6,95	6,1	–	7,05	7,18	7,2	2	1
овочівник	3,32	3,47	3,2	3,54	3,37	3,41	3,4	6	2
озеленювач	3,54	3,67	3,4	3,69	3,93	3,64	3,4	6	2
оператор комп'ютерного набору	5,56	5,21	4,2	5,39	4,27	4,52	4,3	4	4
офіціант	–	3,89	3,2	4,19	3,56	3,70	3,5	5	1
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	5,21	5,22	5,0	4,79	5,49	4,60	4,7	5	1
перукар-модельєр	5,54	5,43	4,8	5,26	5,37	5,22	5,1	5	1
підприємець	–	6,75	6,5	–	6,66	6,77	6,8	1	1
підсобний робітник	2,64	3,12	2,5	2,46	2,18	2,46	2,2	9	3
прибиральник службових приміщень	–	2,26	2,5	–	2,21	2,14	2,0	9	3
прибиральник територій	2,04	2,09	2,0	2,13	2,16	2,03	1,9	9	3
продавець непродовольчих товарів	3,54	3,56	3,3	3,83	3,80	3,64	3,6	5	1
продавець продовольчих товарів	3,61	3,70	3,5	3,94	4,12	3,67	3,6	5	1
птахівник	–	3,18	3,3	–	3,32	3,08	3,2	6	2
регент	–	4,03	4,5	–	–	3,93	4,2	3	1
рибалка прибережного лову	3,05	3,20	3,1	3,38	3,25	3,09	3,1	6	2
рибовод (кваліфікований робітник)	3,68	3,87	4,0	3,80	3,77	3,72	3,9	6	2
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	2,46	2,64	2,9	2,44	2,27	2,28	2,1	9	2
садівник	3,25	3,35	3,4	3,45	3,78	3,26	3,3	6	2
секретар	4,75	4,66	4,0	4,58	4,08	4,12	4,1	4	4
сестра медична	4,74	4,47	4,0	4,76	4,36	4,43	4,4	3	1

	Учні			Дорослі					
	2008 р.	2010 р.	2011 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	Клас	Тип
слюсар з ремонту автомобілів	4,80	4,41	4,4	5,25	4,96	4,74	4,8	7	3
слюсар-ремонтник	4,25	4,01	3,2	4,67	3,63	4,19	4,3	7	3
слюсар-сантехнік	4,01	3,85	3,4	4,39	3,63	3,95	4,1	7	3
столяр	4,04	3,82	3,5	4,46	4,04	4,10	4,1	7	3
сторож	2,76	2,87	2,4	2,71	2,38	2,69	2,4	9	1
суддя	–	7,59	7,4	–	7,83	7,68	7,8	2	1
токарь	3,69	3,91	3,4	4,08	3,75	3,99	4,1	8	3
тваринник	3,29	3,61	4,4	3,43	3,15	3,28	3,4	6	2
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчо-концентратів	–	4,61	3,3	–	4,57	4,47	4,3	3	3
тракторист-машиніст	3,12	3,03	3,1	3,50	3,41	3,24	3,3	8	3
туризмознавець	–	5,38	5,0	–	4,73	5,13	5,0	2	4
укладальник-пакувальник	2,79	3,08	2,9	2,85	2,72	2,76	2,6	9	3
фахівець із готельно-ної справи	–	5,75	5,0	–	5,07	5,45	5,2	2	1
фахівець із санаторно-курортної справи	–	5,81	4,9	–	5,02	5,74	5,5	2	1
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	–	6,22	5,0	–	5,40	6,29	6,3	3	4
фельдшер	4,28	4,68	4,4	4,62	4,87	4,80	4,8	3	1
фрезерувальник	3,76	3,81	3,6	4,13	3,75	3,88	4,0	8	3
швачка	3,86	3,52	2,9	4,28	3,52	3,87	3,8	8	3

2.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
агент страховий	4,75	5,63	5,23	5,19	4,80	3,40	4,9	4,5	4,3
актор	8,75	6,69	6,42	6,20	6,40	5,70	6,4	6,2	5,9
аудитор	4,75	5,13	5,19	4,89	5,42	5,50	5,4	5,6	5,1
бармен	4,50	4,40	4,15	3,89	4,19	3,30	3,9	4,0	3,9
бетоняр	2,50	3,30	2,98	2,80	2,67	2,20	2,9	3,1	3,4
бухгалтер	3,75	5,92	5,75	5,50	5,53	5,20	5,7	5,9	5,9
вантажник	2,50	3,11	2,65	2,50	2,33	1,60	2,1	2,2	2,6
військовослужбовець	4,25	5,65	5,42	5,29	5,11	3,40	5,4	5,2	5,5
виноградар	4,00	3,90	3,70	3,94	3,51	2,80	3,7	3,7	3,8
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	5,00	4,39	4,24	4,07	3,94	3,40	4,2	4,3	4,6

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
водій автобуса, тролей-буса, трамвая	4,25	3,62	3,65	3,57	3,88	3,80	3,4	3,7	4,0
водій вантажівки	4,75	3,76	3,78	3,39	3,57	3,20	3,4	3,7	3,9
водій автомобіля	4,75	4,14	4,24	4,00	4,05	3,20	3,8	4,0	4,2
вчитель середнього навчально-виховного закладу	6,25	5,29	5,13	4,90	4,90	3,90	4,8	5,0	5,3
гірник (шахтар)	4,50	4,60	4,28	4,54	4,24	4,40	4,3	4,3	4,6
гірник підземний	5,25	4,36	4,10	4,38	3,95	4,50	4,1	4,2	4,6
головний бухгалтер	5,25	6,70	6,55	6,58	6,56	6,80	6,7	6,9	6,9
державний службовець	6,25	6,74	6,82	6,89	6,77	7,10	6,8	6,9	6,9
директор великого підприємства	6,75	7,80	7,91	7,98	8,08	8,20	8,2	8,1	8,1
дояр	1,00	2,57	2,49	2,37	2,20	1,40	2,4	2,5	2,8
економіст	5,25	6,74	6,58	6,44	6,27	6,20	6,1	6,0	6,0
експедитор	5,00	5,25	4,97	4,73	4,55	3,60	4,2	4,0	4,1
електрогазоварник	4,50	4,19	3,95	3,81	4,06	3,50	3,8	4,0	4,4
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	4,50	4,28	4,19	4,11	4,16	4,10	3,9	4,1	4,4
інженер-конструктор	5,00	5,43	5,36	5,43	5,49	5,50	5,6	5,6	5,7
інженер-програміст	4,75	6,13	6,06	6,20	6,39	6,70	6,3	6,4	6,3
інженер-технолог	5,25	5,87	5,71	5,93	5,72	6,20	5,8	5,8	5,9
інспектор патрульної служби	5,50	5,47	5,38	5,11	5,01	4,30	4,9	5,1	5,2
касир (в банку)	5,00	5,16	4,95	4,91	4,74	3,90	4,3	4,6	4,5
касир торговельного залу	5,25	4,51	4,28	4,22	3,99	2,60	3,6	3,8	3,8
керуючий банком	6,25	7,77	7,50	7,53	7,68	8,70	8,1	8,0	7,9
комірник	4,50	3,67	3,71	3,48	3,47	3,20	3,2	3,6	3,7
кондуктор громадського транспорту	3,75	3,30	2,93	2,70	2,62	2,40	2,4	2,5	2,8
контролер енергонагляду	3,50	4,01	3,74	3,57	3,60	3,60	3,5	3,6	3,9
контролер промислових роботів	4,50	4,43	4,08	3,90	4,21	3,80	3,8	4,1	4,2
кур'єр	3,75	3,79	3,34	3,49	3,15	2,00	2,7	2,6	2,7
кухар	4,25	4,99	4,88	4,59	4,62	3,50	4,5	4,4	4,5
лаборант у науковому підрозділі	3,00	4,67	4,54	4,36	4,22	3,00	4,1	4,0	4,1
листоноша	2,75	2,84	2,87	2,97	2,53	2,40	2,7	2,8	3,0
лікар-терапевт	5,75	5,96	6,01	5,98	5,73	5,80	6,0	6,0	6,3
лікар-стоматолог	5,25	6,66	6,67	6,58	6,54	6,50	7,1	7,2	7,0

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
лісник	3,25	3,84	3,97	3,97	4,17	4,90	3,8	4,1	4,2
лісоруб	4,25	3,38	3,11	2,97	2,77	2,40	3,0	3,0	3,1
майстер виробничого навчання	4,00	4,45	4,29	4,10	4,10	4,20	4,1	4,3	4,5
майстер гірничий	3,75	4,15	4,11	3,95	4,04	3,30	4,2	4,3	4,6
маляр	3,50	3,90	3,62	3,61	3,51	3,40	3,3	3,4	3,7
машиніст екскаватора	3,50	3,77	3,54	3,46	3,63	3,70	3,4	3,7	4,1
машиніст крана (кранівник)	4,25	3,83	3,68	3,61	3,83	4,30	3,5	3,9	4,1
машиніст підземних установок	3,25	3,75	3,57	3,45	3,50	2,90	3,5	3,8	4,1
менеджер (управитель) із збуту	5,75	5,33	5,10	5,15	5,02	4,20	5,2	5,2	5,1
механік	5,50	4,24	4,21	4,12	4,12	3,50	4,3	4,4	4,7
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	4,75	3,71	3,57	3,38	3,01	1,80	3,1	3,1	3,2
монтажник	4,25	3,80	3,60	3,66	3,67	3,70	3,5	3,6	3,8
муляр	4,00	3,55	3,43	3,46	3,41	4,00	3,4	3,5	3,7
народний депутат України	6,00	7,83	7,89	7,77	7,77	6,60	8,1	8,0	7,8
науковий співробітник	5,00	6,61	6,42	6,39	6,18	5,20	6,3	6,2	6,5
начальник відділу з реклами	4,50	6,64	6,42	6,58	6,35	5,70	6,5	6,2	5,9
нотаріус	5,25	7,06	7,04	6,91	6,73	5,00	7,2	7,2	7,1
овочівник	4,00	3,58	3,56	3,40	3,20	2,00	3,5	3,3	3,5
озеленювач	5,25	3,79	3,77	3,55	3,39	3,80	3,4	3,4	3,4
оператор комп'ютерного набору	5,25	5,57	5,27	5,10	4,70	3,70	4,3	4,3	4,4
офіціант	6,50	3,94	3,89	3,87	3,74	3,80	3,4	3,5	3,5
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	5,75	5,39	5,21	5,20	5,05	4,20	4,6	4,7	4,8
перукар-модельєр	6,50	5,63	5,42	5,35	5,24	4,80	5,2	5,2	5,0
підприємець	6,25	6,60	6,75	6,75	6,99	7,60	6,9	6,7	6,8
підсобний робітник	4,25	3,43	3,20	3,04	2,53	1,60	2,4	2,2	2,2
прибиральник службових приміщень	3,50	2,46	2,26	2,27	1,88	1,70	1,9	1,9	2,0
прибиральник територій	4,00	2,30	2,09	2,06	1,67	1,60	1,8	1,8	2,0
продавець непродовольчих товарів	3,75	3,72	3,52	3,50	3,50	4,00	3,5	3,6	3,7
продавець продовольчих товарів	4,00	3,96	3,73	3,58	3,38	3,60	3,5	3,6	3,7

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
птахівник	4,75	3,40	3,18	3,11	2,89	3,40	3,2	3,1	3,3
регент	3,00	4,09	4,13	3,97	3,77	4,44	4,1	4,1	4,3
рибалка прибережного лову	2,33	3,25	3,28	3,23	2,80	3,80	2,9	3,1	3,2
рибовод (кваліфікований робітник)	2,75	3,99	3,95	3,74	3,79	4,20	3,8	3,9	3,9
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	4,25	2,89	2,75	2,53	2,15	1,40	2,2	2,1	2,1
садівник	3,50	3,54	3,46	3,19	3,09	2,90	3,3	3,2	3,4
секретар	4,25	5,00	4,66	4,46	4,51	4,20	4,2	4,1	4,1
сестра медична	4,00	4,67	4,53	4,31	4,38	3,60	4,3	4,3	4,5
слюсар з ремонту автомобілів	5,00	4,47	4,39	4,32	4,51	4,70	4,6	4,7	5,0
слюсар-ремонтник	4,25	4,19	4,00	3,93	3,89	3,30	4,1	4,2	4,5
слюсар-сантехнік	4,00	3,94	3,82	3,86	3,77	3,40	3,9	3,9	4,3
столяр	4,25	3,83	3,74	3,87	3,88	3,60	3,8	4,1	4,3
сторож	3,00	3,07	2,94	2,86	2,36	2,10	2,4	2,4	2,5
суддя	5,50	7,48	7,61	7,64	7,68	7,30	7,9	7,9	7,8
токарь	3,50	3,89	4,03	3,90	3,68	3,60	3,9	4,0	4,3
тваринник	3,25	3,76	3,69	3,55	3,24	3,50	3,5	3,3	3,6
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	4,00	4,89	4,59	4,56	4,29	4,20	4,3	4,3	4,4
тракторист-машиніст	3,50	3,14	3,04	2,98	2,99	2,20	3,0	3,1	3,6
туризмознавець	4,00	5,55	5,31	5,35	5,40	4,40	5,2	5,0	4,8
укладальник-пакувальник	4,00	3,32	3,15	2,93	2,75	2,50	2,6	2,5	2,7
фахівець із готельної справи	5,25	5,92	5,62	5,72	5,93	5,10	5,4	5,2	5,0
фахівець із санаторно-курортної справи	6,00	5,88	5,72	5,82	5,95	5,30	5,6	5,5	5,4
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	5,75	6,17	6,15	6,26	6,46	5,80	6,5	6,4	6,0
фельдшер	4,25	4,86	4,67	4,58	4,67	4,00	4,5	4,6	5,0
фрезерувальник	5,25	4,09	3,79	3,67	3,64	3,30	3,8	3,8	4,2
швачка	4,00	3,72	3,57	3,49	3,10	2,30	3,7	3,7	3,9

2.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
агент страховий	5,25	5,24	4,4	4,6
актор	6,28	6,53	6,0	6,3
аудитор	5,01	5,21	5,3	5,5
бармен	4,15	4,11	3,9	4,0
бетоняр	3,01	2,92	3,2	3,1
бухгалтер	5,60	5,76	5,7	6,0
вантажник	2,73	2,61	2,4	2,3
військовослужбовець	5,53	5,23	5,3	5,4
виноградар	3,91	3,67	3,8	3,7
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	3,94	4,42	4,3	4,4
водій автобуса, тролейбуса, трамвая	3,74	3,56	3,8	3,7
водій вантажівки	3,85	3,43	3,8	3,6
водій автомобіля	4,25	3,98	4,1	4,0
вчитель середнього навчально-виховного закладу	4,79	5,33	4,9	5,2
гірник (шахтар)	4,57	4,29	4,4	4,3
гірник підземний	4,43	4,04	4,5	4,2
головний бухгалтер	6,55	6,63	6,8	6,9
державний службовець	6,79	6,83	6,8	7,0
директор великого підприємства	7,92	7,92	8,1	8,2
дояр	2,46	2,40	2,7	2,6
економіст	6,45	6,60	5,8	6,2
експедитор	4,82	4,98	3,9	4,2
електрогазоварник	4,15	3,80	4,2	4,0
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	4,31	4,05	4,3	4,1
інженер-конструктор	5,65	5,17	5,6	5,6
інженер-програміст	6,36	5,95	6,3	6,4
інженер-технолог	6,05	5,59	5,8	5,9
інспектор патрульної служби	5,21	5,33	5,1	5,1
касир (в банку)	4,91	5,00	4,4	4,6
касир торговельного залу	4,26	4,28	3,6	3,8
керуючий банком	7,49	7,70	7,9	8,1
комірник	3,51	3,69	3,5	3,6
кондуктор громадського транспорту	2,98	2,85	2,6	2,6
контролер енергонагляду	3,85	3,62	3,7	3,6
контролер промислових робіт	4,28	3,96	4,2	4,0
кур'єр	3,53	3,40	2,7	2,7
кухар	4,73	4,83	4,3	4,6

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
лаборант у науковому підрозділі	4,45	4,49	4,0	4,2
листоноша	2,93	2,77	2,8	2,8
лікар-терапевт	5,73	6,17	6,0	6,2
лікар-стоматолог	6,40	6,82	6,9	7,3
лісник	4,12	3,82	4,2	4,0
лісоруб	3,20	2,99	3,1	3,0
майстер виробничого навчання	4,25	4,24	4,4	4,3
майстер гірничий	4,17	3,93	4,5	4,3
маляр	3,79	3,55	3,5	3,5
машиніст екскаватора	3,76	3,40	4,0	3,6
машиніст крана (кранівник)	3,95	3,49	4,1	3,7
машиніст підземних установок	3,82	3,32	4,0	3,7
менеджер (управитель) із збуту	5,26	5,04	5,2	5,2
механік	4,44	3,94	4,5	4,4
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	3,34	3,60	3,0	3,2
монтажник	3,78	3,58	3,8	3,6
муляр	3,59	3,36	3,6	3,5
народний депутат України	7,65	7,96	7,9	7,9
науковий співробітник	6,31	6,51	6,2	6,4
начальник відділу з реклами	6,31	6,66	6,1	6,3
нотаріус	6,80	7,08	7,0	7,3
овочівник	3,43	3,49	3,5	3,4
озеленювач	3,64	3,69	3,4	3,4
оператор комп'ютерного набору	5,25	5,17	4,2	4,4
офіціант	3,89	3,88	3,4	3,6
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	5,28	5,17	4,7	4,7
перукар-модельєр	4,94	5,89	4,8	5,4
підприємець	6,65	6,84	6,6	6,9
підсобний робітник	3,02	3,21	2,2	2,2
прибиральник службових приміщень	2,38	2,16	1,9	2,0
прибиральник територій	2,19	1,99	1,9	1,9
продавець непродовольчих товарів	3,60	3,52	3,5	3,7
продавець продовольчих товарів	3,73	3,67	3,5	3,7
птахівник	3,26	3,11	3,2	3,1
регент	4,02	4,03	4,1	4,2
рибалка прибережного лову	3,48	2,94	3,1	3,1
рибовод (кваліфікований робітник)	4,10	3,66	3,9	3,9

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	2,75	2,54	2,1	2,1
садівник	3,35	3,36	3,2	3,4
секретар	4,44	4,86	4,0	4,2
сестра медична	4,26	4,67	4,2	4,5
слюсар з ремонту автомобілів	4,60	4,21	4,9	4,7
слюсар-ремонтник	4,26	3,77	4,3	4,2
слюсар-сантехнік	4,04	3,66	4,1	4,0
столяр	4,01	3,64	4,1	4,1
сторож	2,90	2,86	2,4	2,4
суддя	7,61	7,56	7,8	7,9
токарь	4,12	3,71	4,3	3,9
тваринник	3,64	3,58	3,5	3,4
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	4,61	4,62	4,3	4,4
тракторист-машиніст	3,24	2,84	3,4	3,2
туризмознавець	5,04	5,70	4,7	5,2
укладальник-пакувальник	3,13	3,03	2,5	2,7
фахівець із готельної справи	5,54	5,94	4,9	5,4
фахівець із санаторно-курортної справи	5,59	6,01	5,3	5,7
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	6,27	6,15	6,2	6,4
фельдшер	4,57	4,79	4,5	4,9
фрезерувальник	3,90	3,72	4,1	3,9
швачка	3,28	3,75	3,5	4,0

2.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
агент страховий	5,26	5,42	4,91	4,5	4,6	4,5	4,4
актор	6,48	6,39	6,28	6,0	6,1	6,2	6,2
аудитор	5,11	5,17	5,03	5,8	5,6	5,3	5,1
бармен	4,18	4,13	4,00	3,9	3,8	4,1	3,8
бетоняр	3,02	3,01	2,74	3,0	3,3	3,1	3,4
бухгалтер	5,69	5,74	5,55	5,9	5,7	5,8	6,1
вантажник	2,79	2,67	2,35	2,1	2,2	2,4	2,5
військовослужбовець	5,34	5,48	5,28	5,1	5,4	5,2	5,8
виноградар	3,72	3,97	3,68	3,8	3,9	3,6	3,8
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	4,23	4,30	3,90	4,1	4,4	4,4	4,6
водій автобуса, тролейбуса, трамвая	3,62	3,73	3,59	3,5	3,8	3,8	3,9

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
водій вантажівки	3,68	3,69	3,43	3,6	3,8	3,7	3,9
водій автомобіля	4,10	4,30	3,88	3,9	4,1	4,0	4,2
вчитель середнього навчально-виховного закладу	5,07	5,14	4,90	4,8	5,0	5,1	5,4
гірник (шахтар)	4,33	4,62	4,36	4,1	4,4	4,3	4,7
гірник підземний	4,15	4,45	4,08	4,1	4,3	4,3	4,7
головний бухгалтер	6,57	6,66	6,54	7,0	6,7	6,8	7,0
державний службовець	6,74	6,96	6,75	6,8	6,8	7,0	7,0
директор великого підприємства	7,81	7,96	8,09	8,2	8,0	8,1	8,2
дояр	2,47	2,52	2,21	2,5	2,5	2,6	2,8
економіст	6,72	6,38	6,31	5,9	6,1	6,1	6,1
експедитор	4,98	4,93	4,68	4,1	4,1	4,0	4,2
електрогазоварник	4,01	3,93	3,95	3,9	4,2	4,1	4,4
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	4,17	4,24	4,14	4,1	4,2	4,1	4,4
інженер-конструктор	5,33	5,49	5,46	5,4	5,8	5,5	5,7
інженер-програміст	6,07	6,24	6,24	6,6	6,5	6,2	6,2
інженер-технолог	5,79	5,88	5,78	5,8	6,0	5,7	6,0
інспектор патрульної служби	5,32	5,40	4,97	5,0	5,0	5,1	5,2
касир (в банку)	4,97	4,99	4,86	4,4	4,5	4,5	4,5
касир торговельного залу	4,28	4,30	4,18	3,7	3,7	3,7	3,8
керуючий банком	7,60	7,52	7,69	7,8	7,9	8,1	8,0
комірник	3,66	3,66	3,40	3,4	3,6	3,5	3,8
кондуктор громадського транспорту	3,02	2,96	2,59	2,4	2,6	2,6	2,8
контролер енергонагляду	3,81	3,81	3,43	3,6	3,6	3,7	3,8
контролер промислових робіт	4,21	4,11	3,90	4,1	4,1	4,0	4,1
кур'єр	3,51	3,51	3,21	2,6	2,6	2,7	2,7
кухар	4,82	4,85	4,54	4,3	4,6	4,4	4,6
лаборант у науковому підрозділі	4,52	4,52	4,20	3,9	4,2	4,0	4,4
листоноша	2,81	3,00	2,69	2,7	2,7	2,9	3,0
лікар-терапевт	5,90	5,98	6,03	5,9	6,0	6,1	6,5
лікар-стоматолог	6,63	6,48	6,78	7,1	7,1	7,1	7,2
лісник	3,87	4,04	4,04	4,0	4,0	4,1	4,2
лісоруб	3,14	3,13	2,90	2,9	3,0	3,0	3,2
майстер виробничого навчання	4,31	4,27	4,05	4,1	4,3	4,3	4,6
майстер гірничий	4,08	4,07	3,95	4,3	4,3	4,4	4,7
маляр	3,71	3,75	3,44	3,3	3,5	3,5	3,7

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
машиніст екскаватора	3,61	3,61	3,45	3,6	3,7	3,8	4,1
машиніст крана (кранівник)	3,77	3,77	3,52	3,7	3,9	3,9	4,2
машиніст підземних установок	3,56	3,62	3,44	3,8	3,9	3,7	4,1
менеджер (управитель) із збуту	5,12	5,22	5,10	5,3	5,1	5,1	5,2
механік	4,15	4,34	4,00	4,3	4,5	4,4	4,7
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	3,52	3,53	3,25	3,1	3,2	3,0	3,3
монтажник	3,66	3,78	3,54	3,6	3,7	3,7	3,8
муляр	3,42	3,66	3,28	3,4	3,6	3,6	3,6
народний депутат України	7,81	7,84	7,77	8,1	7,8	8,0	7,8
науковий співробітник	6,48	6,37	6,29	6,2	6,4	6,3	6,5
начальник відділу з реклами	6,49	6,47	6,55	6,5	6,1	6,2	6,1
нотаріус	6,97	6,90	6,97	7,4	7,2	7,1	7,1
овочівник	3,47	3,57	3,26	3,3	3,5	3,4	3,5
озеленювач	3,70	3,75	3,45	3,5	3,4	3,4	3,3
оператор комп'ютерного набору	5,36	5,18	4,88	4,1	4,2	4,4	4,6
офіціант	3,90	3,99	3,67	3,3	3,5	3,6	3,5
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятувальник)	5,20	5,30	5,15	4,5	4,6	4,8	4,8
перукар-модельєр	5,53	5,34	5,30	5,1	5,1	5,2	5,1
підприємець	6,68	6,71	6,93	6,8	6,6	6,8	7,0
підсобний робітник	3,22	3,20	2,78	2,1	2,1	2,3	2,4
прибиральник службових приміщень	2,36	2,32	1,97	1,8	1,9	2,0	2,2
прибиральник територій	2,15	2,17	1,80	1,6	1,8	1,9	2,2
продавець непродовольчих товарів	3,57	3,68	3,35	3,4	3,6	3,6	3,8
продавець продовольчих товарів	3,78	3,78	3,37	3,4	3,5	3,6	3,8
птахівник	3,24	3,22	2,98	3,1	3,1	3,1	3,3
регент	4,08	4,12	3,76	4,3	4,1	4,2	4,3
рибалка прибережного лову	3,20	3,40	2,88	3,0	3,1	3,1	3,3
рибовод (кваліфікований робітник)	3,93	3,92	3,67	3,8	3,9	3,8	4,1
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	2,69	2,69	2,45	1,9	2,0	2,1	2,3
садівник	3,46	3,35	3,08	3,3	3,3	3,3	3,4
секретар	4,71	4,67	4,48	4,0	4,0	4,2	4,2

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
сестра медична	4,45	4,53	4,40	4,2	4,3	4,4	4,7
слюсар з ремонту автомобілів	4,38	4,51	4,30	4,7	4,7	4,8	4,9
слюсар-ремонтник	3,99	4,12	3,85	4,1	4,2	4,3	4,5
слюсар-сантехнік	3,84	3,91	3,75	3,9	4,0	4,0	4,3
столяр	3,78	3,87	3,81	3,9	4,1	4,1	4,3
сторож	2,93	3,00	2,53	2,1	2,5	2,5	2,6
суддя	7,51	7,65	7,65	7,9	7,7	7,9	7,8
токарь	3,89	4,03	3,76	3,8	4,0	4,0	4,4
тваринник	3,64	3,74	3,31	3,4	3,4	3,4	3,7
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	4,67	4,66	4,40	4,2	4,5	4,2	4,5
тракторист-машиніст	3,03	3,08	2,98	3,1	3,2	3,2	3,5
туризмознавець	5,32	5,36	5,51	4,9	5,2	5,0	4,8
укладальник-пакувальник	3,18	3,08	2,81	2,4	2,5	2,7	2,7
фахівець із готельної справи	5,70	5,67	5,95	5,1	5,3	5,2	5,0
фахівець із санаторно-курортної справи	5,78	5,70	6,02	5,4	5,7	5,5	5,3
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	6,16	6,17	6,40	6,5	6,4	6,3	5,9
фельдшер	4,71	4,63	4,67	4,6	4,8	4,7	5,0
фрезерувальник	3,89	3,76	3,69	3,7	3,9	4,0	4,2
швачка	3,51	3,63	3,36	3,7	3,8	3,7	4,0

2.1.5. У регіональному розрізі:

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
агент страховий	учні	4,98	5,35	5,34	5,32
	дорослі	4,6	4,4	4,5	4,6
актор	учні	6,31	6,55	6,53	6,08
	дорослі	6,4	6,0	6,2	5,9
аудитор	учні	5,37	5,23	4,98	4,65
	дорослі	5,2	5,6	5,4	5,2
бармен	учні	4,28	4,09	4,13	3,96
	дорослі	4,0	3,8	4,1	3,7
бетоняр	учні	2,91	2,87	2,95	3,27
	дорослі	2,9	3,2	3,4	3,1
бухгалтер	учні	5,80	5,66	5,62	5,62
	дорослі	5,5	6,0	6,0	5,6
вантажник	учні	2,76	2,45	2,64	3,03
	дорослі	2,0	2,4	2,4	2,3

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
військовослужбовець	учні	5,20	5,39	5,34	5,75
	дорослі	5,3	5,3	5,3	5,6
виноградар	учні	3,43	3,76	4,09	3,93
	дорослі	3,6	3,9	3,7	3,8
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	учні	4,61	4,06	3,86	4,35
	дорослі	4,4	4,4	4,4	4,3
водій автобуса, тролейбуса, трамвая	учні	4,12	3,52	3,50	3,38
	дорослі	3,6	3,7	4,0	3,6
водій вантажівки	учні	4,02	3,47	3,60	3,43
	дорослі	3,3	3,6	4,0	3,9
водій автомобіля	учні	4,45	3,97	4,10	3,90
	дорослі	3,6	4,0	4,3	4,2
вчитель середнього навчально- виховного закладу	учні	5,55	4,92	4,79	5,05
	дорослі	5,1	5,1	5,1	4,9
гірник (шахтар)	учні	4,16	4,19	4,74	4,84
	дорослі	3,9	4,2	4,9	4,2
гірник підземний	учні	3,86	4,06	4,59	4,62
	дорослі	3,9	4,0	4,9	4,1
головний бухгалтер	учні	6,77	6,53	6,59	6,46
	дорослі	6,7	7,0	6,9	6,4
державний службовець	учні	7,04	6,80	6,91	6,30
	дорослі	6,8	6,9	7,0	6,8
директор великого підприємства	учні	7,97	8,11	7,82	7,60
	дорослі	8,2	8,1	8,2	7,8
дояр	учні	2,23	2,16	2,93	2,46
	дорослі	2,2	2,7	2,8	2,6
економіст	учні	6,62	6,55	6,43	6,52
	дорослі	5,8	6,1	6,3	5,6
експедитор	учні	4,88	4,88	4,95	4,92
	дорослі	3,7	4,0	4,4	4,0
електрогазоварник	учні	3,99	3,86	3,97	4,21
	дорослі	3,8	3,9	4,5	4,2
електромонтер з ремонту та обслу- гування електроустаткування	учні	4,23	4,04	4,21	4,37
	дорослі	3,9	4,1	4,4	4,2
інженер-конструктор	учні	5,51	5,42	5,42	5,20
	дорослі	5,3	5,4	6,0	5,6
інженер-програміст	учні	6,23	6,21	6,27	5,71
	дорослі	5,9	6,3	6,6	6,3
інженер-технолог	учні	5,91	5,77	5,89	5,62
	дорослі	5,5	5,8	6,1	5,9

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
інспектор патрульної служби	учні	5,50	4,84	5,69	5,10
	дорослі	5,0	5,0	5,2	5,2
касир (в банку)	учні	5,14	4,80	5,02	4,89
	дорослі	4,4	4,4	4,7	4,5
касир торговельного залу	учні	4,46	4,02	4,49	4,09
	дорослі	3,6	3,6	3,9	3,7
керуючий банком	учні	7,80	7,87	7,26	7,27
	дорослі	8,2	7,9	8,0	7,8
комірник	учні	3,65	3,37	3,81	3,67
	дорослі	3,1	4,0	3,5	3,3
кондуктор громадського транспорту	учні	3,25	2,75	2,86	2,78
	дорослі	2,6	2,6	2,8	2,3
контролер енергонагляду	учні	3,94	3,64	3,62	3,81
	дорослі	3,2	3,5	4,0	3,9
контролер промислових робіт	учні	4,36	4,07	3,96	4,12
	дорослі	3,5	3,9	4,5	4,2
кур'єр	учні	3,24	3,37	3,60	3,77
	дорослі	2,5	2,8	2,7	2,7
кухар	учні	4,69	4,83	4,56	5,19
	дорослі	4,1	4,6	4,4	4,8
лаборант у науковому підрозділі	учні	4,78	4,43	4,23	4,44
	дорослі	4,2	4,1	4,1	3,9
листоноша	учні	2,67	2,68	3,23	2,82
	дорослі	2,8	2,8	3,0	2,6
лікар-терапевт	учні	6,51	5,78	5,85	5,60
	дорослі	6,2	6,2	6,1	6,0
лікар-стоматолог	учні	7,18	6,55	6,43	6,17
	дорослі	7,1	7,1	7,2	7,2
лісник	учні	4,45	3,86	3,87	3,54
	дорослі	4,3	4,4	3,7	3,8
лісоруб	учні	3,24	2,89	3,23	3,03
	дорослі	3,1	3,1	3,0	3,0
майстер виробничого навчання	учні	4,43	4,16	4,12	4,36
	дорослі	4,1	4,2	4,6	4,5
майстер гірничий	учні	4,05	4,02	4,03	4,15
	дорослі	4,0	4,2	5,0	4,3
маляр	учні	3,80	3,63	3,51	3,82
	дорослі	3,3	3,6	3,5	3,4
машиніст екскаватора	учні	3,81	3,42	3,47	3,73
	дорослі	3,6	3,7	4,0	3,9

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
машиніст крана (кранівник)	учні	3,93	3,66	3,52	3,86
	дорослі	3,7	3,9	4,0	3,9
машиніст підземних установок	учні	3,52	3,59	3,44	3,77
	дорослі	3,5	3,7	4,3	3,7
менеджер (управитель) із збуту	учні	5,22	5,22	5,05	5,06
	дорослі	4,7	4,9	5,5	5,4
механік	учні	4,19	4,08	4,15	4,42
	дорослі	4,0	4,4	4,8	4,6
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	учні	3,77	3,22	3,35	3,75
	дорослі	3,1	3,1	3,1	3,2
монтажник	учні	3,86	3,64	3,48	3,81
	дорослі	3,4	3,6	3,9	3,7
муляр	учні	3,75	3,35	3,26	3,66
	дорослі	3,4	3,5	3,8	3,5
народний депутат України	учні	8,02	7,71	7,81	7,69
	дорослі	8,3	7,7	7,9	8,1
науковий співробітник	учні	6,53	6,39	6,50	6,12
	дорослі	6,4	6,2	6,4	6,3
начальник відділу з реклами	учні	6,56	6,73	6,33	6,17
	дорослі	6,0	6,2	6,3	6,3
нотаріус	учні	7,10	6,88	7,03	6,68
	дорослі	7,0	7,2	7,2	7,3
овочівник	учні	3,31	3,41	3,66	3,50
	дорослі	3,1	3,4	3,5	3,6
озеленювач	учні	3,70	3,62	3,72	3,63
	дорослі	3,3	3,4	3,4	3,5
оператор комп'ютерного набору	учні	5,31	5,12	5,30	5,08
	дорослі	4,4	4,1	4,7	3,9
офіціант	учні	4,21	3,75	3,92	3,59
	дорослі	3,5	3,5	3,6	3,2
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	учні	5,11	5,02	5,56	5,25
	дорослі	4,3	4,6	5,0	4,7
перукар-модельєр	учні	5,53	5,37	5,50	5,25
	дорослі	5,5	5,2	5,0	5,0
підприємець	учні	7,13	7,01	6,38	6,21
	дорослі	6,8	6,8	6,8	6,6
підсобний робітник	учні	2,79	3,03	3,24	3,67
	дорослі	2,1	2,3	2,1	2,4

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
прибиральник службових приміщень	учні	2,20	2,17	2,34	2,43
	дорослі	1,8	2,1	1,9	2,0
прибиральник територій	учні	1,93	1,92	2,30	2,33
	дорослі	1,8	2,0	1,9	1,8
продавець непродовольчих товарів	учні	3,98	3,57	3,28	3,37
	дорослі	3,3	3,7	3,7	3,5
продавець продовольчих товарів	учні	4,18	3,63	3,38	3,59
	дорослі	3,3	3,7	3,8	3,5
птахівник	учні	3,33	2,96	3,28	3,24
	дорослі	2,9	3,2	3,3	3,2
регент	учні	4,51	3,91	4,02	3,51
	дорослі	4,2	4,2	4,1	4,3
рибалка прибережного лову	учні	3,22	3,15	3,21	3,28
	дорослі	3,0	3,2	3,0	3,2
рибовод (кваліфікований робітник)	учні	4,00	3,94	3,62	3,96
	дорослі	3,9	4,2	3,7	3,7
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	учні	2,41	2,50	2,88	2,92
	дорослі	1,9	2,2	2,1	2,2
садівник	учні	3,33	3,22	3,49	3,42
	дорослі	3,1	3,4	3,2	3,5
секретар	учні	4,86	4,40	4,78	4,67
	дорослі	3,7	4,0	4,5	4,0
сестра медична	учні	4,83	4,18	4,48	4,49
	дорослі	4,4	4,3	4,3	4,6
слюсар з ремонту автомобілів	учні	4,77	4,27	4,22	4,43
	дорослі	4,7	4,6	5,1	4,7
слюсар-ремонтник	учні	4,25	3,84	3,94	4,10
	дорослі	4,1	4,2	4,5	4,3
слюсар-сантехнік	учні	4,07	3,77	3,69	3,92
	дорослі	3,9	4,0	4,2	4,0
столяр	учні	4,14	3,77	3,57	3,83
	дорослі	3,9	4,3	4,1	3,9
сторож	учні	2,61	2,81	3,15	2,98
	дорослі	2,0	2,5	2,6	2,6
суддя	учні	7,86	7,52	7,43	7,56
	дорослі	8,3	7,6	7,8	7,8
токарь	учні	3,90	3,83	3,97	4,03
	дорослі	3,8	4,1	4,3	3,7
тваринник	учні	3,53	3,46	3,67	3,96
	дорослі	3,1	3,4	3,6	3,6

	Вибірка	Захід	Центр	Схід	Південь
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	учні	4,79	4,57	4,41	4,75
	дорослі	3,9	4,4	4,7	3,9
тракторист-машиніст	учні	3,03	3,02	3,04	3,08
	дорослі	3,0	3,3	3,5	3,0
туризмознавець	учні	5,49	5,21	5,48	5,36
	дорослі	4,6	4,8	5,3	5,0
укладальник-пакувальник	учні	3,08	3,03	3,18	2,97
	дорослі	2,4	2,6	2,7	2,6
фахівець із готельної справи	учні	6,05	5,80	5,73	5,15
	дорослі	4,8	5,0	5,5	5,4
фахівець із санаторно-курортної справи	учні	6,20	5,83	5,70	5,28
	дорослі	5,3	5,4	5,6	5,8
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	учні	6,27	6,36	6,28	5,69
	дорослі	6,1	6,2	6,4	6,5
фельдшер	учні	5,10	4,54	4,43	4,74
	дорослі	4,8	4,7	4,7	5,0
фрезерувальник	учні	3,95	3,82	3,67	3,80
	дорослі	3,8	3,9	4,2	3,6
швачка	учні	3,68	3,50	3,42	3,45
	дорослі	3,4	3,9	4,0	3,5

2.1.6. За місцем проживання:

	Вибірка	Київ	обл. п.	місто	СМТ	село
агент страховий	учні	5,85	5,25	5,17	6,06	5,01
	дорослі	4,2	4,5	4,5	4,5	4,6
актор	учні	6,91	6,58	6,22	6,67	6,36
	дорослі	6,4	5,9	6,2	5,9	6,2
аудитор	учні	5,04	5,23	5,22	5,17	4,92
	дорослі	5,6	5,5	5,4	5,1	5,4
бармен	учні	3,38	4,05	4,26	4,18	4,14
	дорослі	4,2	3,9	3,9	3,5	4,1
бетоняр	учні	2,62	2,74	3,13	3,26	2,92
	дорослі	3,4	3,0	3,2	2,9	3,4
бухгалтер	учні	6,25	5,64	5,90	5,76	5,39
	дорослі	5,6	5,7	5,9	6,0	5,9
вантажник	учні	2,07	2,59	2,70	2,83	2,72
	дорослі	2,4	2,2	2,3	2,2	2,4
військовослужбовець	учні	5,56	5,17	5,32	5,77	5,46
	дорослі	5,0	5,3	5,1	5,3	5,6

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
виноградар	учні	3,56	3,65	3,84	4,23	3,76
	дорослі	4,1	3,7	3,6	3,5	3,9
вихователь дитячого садка (ясел-садка)	учні	3,53	3,82	4,24	4,41	4,42
	дорослі	4,0	4,2	4,3	4,0	4,7
водій автобуса, тролейбуса, трамвая	учні	2,80	3,25	3,73	3,73	3,93
	дорослі	3,5	3,7	3,8	3,3	3,9
водій вантажівки	учні	2,95	3,15	3,78	3,73	3,88
	дорослі	3,8	3,7	3,8	3,3	3,8
водій автомобіля	учні	3,57	3,87	4,34	3,92	4,19
	дорослі	4,0	4,0	4,1	3,9	4,1
вчитель середнього навчально- виховного закладу	учні	4,56	4,58	5,06	5,53	5,34
	дорослі	4,6	4,9	5,1	4,8	5,4
гірник (шахтар)	учні	4,24	4,27	4,49	5,04	4,34
	дорослі	3,8	4,4	4,5	4,1	4,4
гірник підземний	учні	3,98	4,13	4,31	4,74	4,13
	дорослі	3,7	4,4	4,5	3,9	4,3
головний бухгалтер	учні	6,76	6,56	6,55	6,84	6,57
	дорослі	6,7	6,6	6,9	7,0	6,9
державний службовець	учні	6,50	6,93	6,79	6,88	6,79
	дорослі	6,6	6,7	7,0	7,0	7,0
директор великого підприємства	учні	8,38	7,97	7,85	8,04	7,86
	дорослі	8,2	8,1	8,2	8,1	8,1
дояр	учні	1,75	2,42	2,62	2,86	2,22
	дорослі	2,9	2,5	2,6	2,2	2,7
економіст	учні	7,33	6,61	6,50	6,89	6,30
	дорослі	5,9	6,0	5,9	6,1	6,2
експедитор	учні	4,84	4,71	4,90	5,45	4,91
	дорослі	4,1	4,1	4,1	4,1	4,0
електрогазоварник	учні	3,31	3,96	3,96	4,25	4,03
	дорослі	4,1	4,0	4,1	4,1	4,2
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустат- кування	учні	3,40	4,06	4,27	4,49	4,22
	дорослі	4,2	4,1	4,2	4,1	4,2
інженер-конструктор	учні	5,56	5,20	5,34	5,57	5,56
	дорослі	5,5	5,7	5,6	5,5	5,6
інженер-програміст	учні	5,93	5,99	6,31	6,27	6,11
	дорослі	6,6	6,4	6,4	6,2	6,2
інженер-технолог	учні	5,91	5,63	5,92	5,95	5,80
	дорослі	6,0	5,9	5,9	5,6	5,9
інспектор патрульної служби	учні	3,87	5,20	5,37	5,50	5,37
	дорослі	4,2	5,1	5,2	5,3	5,1

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
касир (в банку)	учні	4,55	4,56	5,12	5,28	5,04
	дорослі	4,3	4,4	4,5	4,5	4,6
касир торговельного залу	учні	3,64	3,99	4,41	4,41	4,38
	дорослі	3,6	3,7	3,7	3,7	3,8
керуючий банком	учні	8,04	7,53	7,48	7,73	7,68
	дорослі	7,9	7,9	8,0	8,1	8,0
комірник	учні	2,67	3,52	3,87	3,63	3,52
	дорослі	4,1	3,5	3,4	3,3	3,7
кондуктор громадського транспорту	учні	2,35	2,63	2,95	3,02	3,12
	дорослі	2,3	2,5	2,6	2,3	2,8
контролер енергонагляду	учні	3,35	3,63	3,68	3,93	3,86
	дорослі	3,5	3,6	3,7	3,5	3,7
контролер промислових робіт	учні	3,69	4,06	4,11	4,40	4,16
	дорослі	4,2	4,0	4,2	3,9	4,0
кур'єр	учні	2,82	3,25	3,49	3,87	3,56
	дорослі	2,3	2,5	2,7	2,7	2,9
кухар	учні	4,64	4,74	4,76	5,09	4,76
	дорослі	4,5	4,3	4,5	4,5	4,5
лаборант у науковому підрозділі	учні	4,11	4,32	4,45	4,57	4,60
	дорослі	3,6	4,0	4,1	3,9	4,2
листоноша	учні	2,49	2,80	3,05	2,62	2,78
	дорослі	2,5	2,8	2,8	2,5	3,0
лікар-терапевт	учні	5,27	5,69	5,88	6,01	6,31
	дорослі	5,9	6,0	6,0	6,2	6,3
лікар-стоматолог	учні	6,18	6,54	6,54	6,96	6,73
	дорослі	6,9	7,0	7,3	7,2	7,1
лісник	учні	3,11	3,72	4,10	3,88	4,13
	дорослі	4,6	3,9	3,9	3,8	4,3
лісоруб	учні	2,67	2,76	3,26	3,04	3,21
	дорослі	2,9	3,0	3,0	2,7	3,2
майстер виробничого навчання	учні	3,71	4,03	4,17	4,33	4,52
	дорослі	4,1	4,3	4,4	4,0	4,5
майстер гірничий	учні	3,49	3,97	4,03	4,30	4,15
	дорослі	4,2	4,4	4,6	4,0	4,4
маляр	учні	3,11	3,37	3,70	3,83	3,88
	дорослі	3,5	3,4	3,5	3,3	3,5
машиніст екскаватора	учні	2,55	3,34	3,68	3,69	3,76
	дорослі	3,9	3,6	3,9	3,4	3,9
машиніст крана (кранівник)	учні	2,89	3,46	3,85	3,75	3,88
	дорослі	4,1	3,7	4,0	3,6	4,0

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
машиніст підземних установок	учні	3,42	3,32	3,57	3,89	3,65
	дорослі	3,9	3,8	3,9	3,6	3,9
менеджер (управитель) із збуту	учні	5,84	5,09	5,02	5,57	5,12
	дорослі	5,0	5,2	5,3	5,1	5,0
механік	учні	3,71	4,06	4,21	4,55	4,20
	дорослі	4,5	4,4	4,5	4,4	4,6
молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця, санітарка-буфетниця та ін.)	учні	2,71	3,27	3,55	3,73	3,57
	дорослі	3,0	3,1	3,1	3,0	3,2
монтажник	учні	2,94	3,58	3,75	3,78	3,75
	дорослі	3,6	3,8	3,6	3,6	3,7
муляр	учні	2,87	3,31	3,52	3,58	3,59
	дорослі	3,5	3,6	3,6	3,3	3,6
народний депутат України	учні	7,85	8,03	7,82	7,73	7,67
	дорослі	7,8	7,8	8,1	7,9	7,9
науковий співробітник	учні	6,58	6,36	6,43	6,60	6,35
	дорослі	5,8	6,4	6,3	6,2	6,5
начальник відділу з реклами	учні	7,02	6,32	6,45	6,95	6,46
	дорослі	6,2	6,3	6,2	6,1	6,1
нотаріус	учні	6,91	6,93	7,03	7,43	6,75
	дорослі	7,3	7,1	7,2	7,2	7,1
овочівник	учні	3,05	3,27	3,59	3,66	3,49
	дорослі	3,3	3,5	3,5	3,0	3,4
озеленювач	учні	3,15	3,43	3,81	3,65	3,77
	дорослі	3,5	3,5	3,4	3,2	3,4
оператор комп'ютерного набору	учні	4,42	5,01	5,39	5,68	5,16
	дорослі	4,2	4,2	4,4	4,2	4,4
офіціант	учні	2,85	3,65	4,05	3,71	4,08
	дорослі	3,7	3,4	3,4	3,4	3,6
працівник захисних та/чи охоронних служб (охоронець, стрілець, рятівник)	учні	4,33	5,01	5,30	5,66	5,30
	дорослі	4,4	4,6	4,9	4,6	4,6
перукар-модельєр	учні	5,33	5,49	5,34	5,60	5,44
	дорослі	5,0	5,1	5,3	4,9	5,2
підприємець	учні	7,07	6,53	6,70	6,73	6,90
	дорослі	6,5	6,7	6,9	6,8	6,8
підсобний робітник	учні	2,98	3,02	3,18	3,22	3,12
	дорослі	2,4	2,2	2,2	2,0	2,3
прибиральник службових приміщень	учні	2,09	2,20	2,36	2,48	2,18
	дорослі	1,7	1,9	2,0	1,8	2,0

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
прибиральник територій	учні	1,84	2,00	2,25	2,26	1,96
	дорослі	1,8	1,8	1,9	1,7	2,0
продавець непродовольчих товарів	учні	3,04	3,24	3,74	3,67	3,65
	дорослі	3,8	3,4	3,6	3,4	3,7
продавець продовольчих товарів	учні	3,09	3,45	3,81	3,80	3,82
	дорослі	3,8	3,4	3,6	3,5	3,7
птахівник	учні	2,58	2,98	3,35	3,42	3,18
	дорослі	3,3	3,1	3,2	2,9	3,3
регент	учні	3,49	3,98	4,09	3,82	4,14
	дорослі	4,0	4,2	4,1	4,3	4,2
рибалка прибережного лову	учні	2,67	3,04	3,31	3,28	3,26
	дорослі	3,4	2,9	3,1	2,9	3,2
рибовод (кваліфікований робітник)	учні	3,53	3,70	3,93	3,99	3,96
	дорослі	4,1	3,7	3,9	3,5	4,1
робітник на низькокваліфікованих ручних роботах у сільському господарстві	учні	2,35	2,49	2,63	2,81	2,75
	дорослі	2,2	2,0	2,1	1,8	2,2
садівник	учні	2,87	3,30	3,47	3,51	3,29
	дорослі	3,4	3,3	3,2	3,2	3,4
секретар	учні	4,38	4,60	4,68	4,65	4,72
	дорослі	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1
сестра медична	учні	3,60	4,23	4,54	4,81	4,60
	дорослі	4,2	4,1	4,3	4,3	4,6
слюсар з ремонту автомобілів	учні	3,26	4,12	4,60	4,46	4,56
	дорослі	4,6	4,7	4,9	4,7	4,8
слюсар-ремонтник	учні	3,09	3,81	4,10	4,09	4,16
	дорослі	4,3	4,1	4,3	4,2	4,4
слюсар-сантехнік	учні	2,80	3,73	3,96	3,98	3,94
	дорослі	3,7	4,0	4,1	3,9	4,2
столяр	учні	2,75	3,57	3,91	3,94	4,01
	дорослі	4,0	4,0	4,1	4,0	4,2
сторож	учні	2,56	2,75	2,97	3,07	2,86
	дорослі	2,3	2,3	2,5	2,4	2,5
суддя	учні	7,82	7,62	7,53	7,66	7,58
	дорослі	7,3	7,8	7,9	8,0	7,9
токарь	учні	3,24	3,77	3,94	4,22	4,00
	дорослі	4,0	4,0	4,1	3,9	4,1
тваринник	учні	3,02	3,50	3,75	3,74	3,59
	дорослі	3,3	3,5	3,4	3,1	3,5
технік-технолог з виробництва борошняних, кондитерських виробів і харчоконцентратів	учні	4,33	4,36	4,62	5,03	4,71
	дорослі	4,6	4,4	4,4	4,0	4,3

	Вибірка	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
тракторист-машиніст	учні	2,42	2,92	3,00	3,09	3,22
	дорослі	3,2	3,0	3,2	2,8	3,6
туризмознавець	учні	5,04	5,31	5,26	5,78	5,48
	дорослі	5,1	5,1	5,1	4,6	4,9
укладальник-пакувальник	учні	2,62	2,80	3,12	3,16	3,26
	дорослі	2,3	2,6	2,7	2,3	2,6
фахівець із готельної справи	учні	5,65	5,70	5,63	5,83	5,88
	дорослі	5,4	5,2	5,4	5,1	5,0
фахівець із санаторно-курортної справи	учні	5,11	5,64	5,70	6,12	6,04
	дорослі	5,4	5,6	5,6	5,2	5,4
фахівець з інформаційних технологій (ІТ)	учні	6,35	6,15	6,28	6,28	6,16
	дорослі	6,5	6,3	6,5	6,0	6,2
фельдшер	учні	4,05	4,47	4,64	5,03	4,85
	дорослі	4,9	4,7	4,7	4,3	5,0
фрезерувальник	учні	2,93	3,48	3,81	4,04	4,08
	дорослі	3,8	4,0	3,9	3,7	4,1
швачка	учні	2,87	3,23	3,70	3,74	3,56
	дорослі	3,9	3,7	3,8	3,6	3,8

ДОДАТОК III. СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ІНТЕГРОВАНИХ ПРОФЕСІЙ ЗМІНИ НА РИНКУ ПРАЦІ (НОВІТНІ ПРОФЕСІЇ)

3.1. Розподіл відповідей на запитання **“Як Ви ставитеся до таких інтегрованих професій?”** (у %)

3.1.1. У цілому:

	Учні		Дорослі	
	2010 р.	2011 р.	2010 р.	2011 р.
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри)	22,5	28,1	40,0	36,7
скоріше підтримую, ніж не підтримую	39,8	45,1	35,2	40,3
скоріше не підтримую, ніж підтримую	9,5	7,9	7,1	7,3
однозначно не підтримую таких нововведень	2,7	2,8	2,5	3,1
мене це не цікавить	13,2	9,8	7,0	6,9
важко відповісти	12,3	6,3	8,1	5,8

3.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри)	100,0	23,6	26,7	26,0	36,1	44,4	30,5	38,8	37,6
скоріше підтримую, ніж не підтримую		44,3	45,6	45,9	43,4	44,4	43,1	41,4	37,3
скоріше не підтримую, ніж підтримую		13,2	7,0	8,4	6,8	11,1	6,1	7,8	7,2
однозначно не підтримую таких нововведень		6,6	2,3	3,1	2,0		4,5	2,4	3,2
мене це не цікавить		4,7	11,9	11,0	5,9		7,3	6,0	7,7
важко відповісти		7,5	6,6	5,5	5,9		8,5	3,6	7,0

3.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри)	29,2	27,1	37,4	36,2
скоріше підтримую, ніж не підтримую	41,1	49,0	38,1	41,9
скоріше не підтримую, ніж підтримую	9,3	6,6	8,0	6,7
однозначно не підтримую таких нововведень	3,7	2,0	3,6	2,6
мене це не цікавить	9,6	9,9	6,2	7,5
важко відповісти	7,1	5,4	6,7	5,1

3.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогодні кадри)	25,9	26,7	35,8	43,8	39,0	34,4	32,9
скоріше підтримую, ніж не підтримую	43,3	48,3	44,2	39,4	40,0	41,6	38,7
скоріше не підтримую, ніж підтримую	8,9	7,5	6,3	5,8	6,4	9,3	5,3
однозначно не підтримую таких нововведень	3,4	1,9	2,9	1,9	3,4	3,8	1,8
мене це не цікавить	11,0	10,9	5,0	5,3	6,1	5,4	12,4
важко відповісти	7,4	4,8	5,8	3,8	5,1	5,6	8,9

3.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогоднішні кадри)	36,0	27,1	23,1	26,1	30,1	40,3	38,6	33,1
скоріше підтримую, ніж не підтримую	43,7	45,8	46,0	44,4	45,6	34,2	38,8	50,3
скоріше не підтримую, ніж підтримую	5,7	7,8	9,3	9,4	5,4	7,9	8,5	5,5
однозначно не підтримую таких нововведень	2,0	2,5	4,0	2,8	5,0	2,7	2,7	2,2
мене це не цікавить	7,3	10,4	11,4	9,4	7,5	7,4	6,8	5,0
важко відповісти	5,3	6,3	6,2	7,8	6,3	7,6	4,6	3,9

3.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
однозначно підтримую такі нововведення (вважаю, що тільки так і треба готувати сьогоднішні кадри)	17,9	29,8	24,6	33,3	32,4	45,2	37,9	34,8	36,1	36,8
скоріше підтримую, ніж не підтримую	50,0	45,0	45,4	66,7	44,3	30,6	41,7	40,5	45,4	39,3
скоріше не підтримую, ніж підтримую	7,1	6,6	9,4		7,1	6,5	7,6	8,5	4,2	6,7
однозначно не підтримую таких нововведень	3,6	2,5	2,9		2,9	1,6	2,3	4,4	2,5	2,7
мене це не цікавить	17,9	9,5	10,2		8,3	9,7	5,7	5,4	5,9	8,9
важко відповісти	3,6	6,6	7,5		5,0	6,5	4,9	6,4	5,9	5,7

ДОДАТОК IV. СКЛАДОВІ ПРЕСТИЖНОСТІ ПРОФЕСІЙ ЗА ОЦІНКАМИ ГРОМАДЯН

4.1. Розподіл відповідей на запитання “Чи згодні Ви з тим, що престижною є професія, яка...” (у %)

4.1.1. У цілому:

	Учні			Дорослі		
	'08р.	'10р.	'11р.	'08р.	'10р.	'11р.
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	31,9	28,1	28,5	29,4	29,3	34,4
приносить славу, дає змогу стати відомим	36,7	30,9	24,1	28,5	28,0	28,5
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	18,6	23,8	25,0	14,0	16,8	22,8
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	29,4	34,7	32,5	26,8	27,1	30,6
дає змогу мати привілеї, пільги	33,9	29,8	24,6	33,4	40,5	40,8
дає владу над іншими людьми	24,1	20,8	16,1	20,1	20,1	24,5
дає змогу ні від кого не залежати	48,5	40,7	47,6	42,1	45,6	46,8
корисна для суспільства	36,4	40,4	38,0	35,2	32,4	33,1
додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит	40,5	40,1	45,1	47,4	48,6	46,5
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми	23,9	26,6	27,5	20,0	21,0	19,0
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти	15,3	23,7	31,4	17,1	14,1	18,9
є ризикованою, дає змогу відчувати себе переможцем (справжнім чоловіком)	11,8	8,9	6,8	7,7	6,7	6,1
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	10,1	13,3	17,6	10,2	8,8	10,4
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати	17,6	16,2	17,1	16,4	15,1	16,7
дає змогу працювати в комфортних умовах	38,7	30,3	26,8	30,3	28,5	24,4
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити	14,8	14,9	13,1	12,3	13,5	15,4
гарно оплачується	77,9	72,1	73,0	73,9	76,2	73,0
дає змогу реалізувати творчі здібності	18,8	22,3	27,0	16,9	17,9	13,7
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання	30,2	27,4	28,3	20,6	21,0	17,8
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє	13,1	14,1	8,1	12,0	13,1	13,3
належить до успішної галузі	18,1	19,5	21,0	15,7	20,3	19,7
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	22,4	18,9	23,5	15,9	16,1	18,8
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	28,9	22,5	26,3	25,3	27,6	26,4
потребує високих моральних якостей	7,5	9,1	8,9	7,8	8,6	8,6
дає змогу мати великі професійні досягнення	16,8	20,8	22,5	14,4	13,4	11,6

	Учні			Дорослі		
	'08р.	'10р.	'11р.	'08р.	'10р.	'11р.
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті	35,2	38,5	31,4	24,9	31,5	29,4

4.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	100,0	29,9	30,1	24,1	32,7	11,1	35,4	31,9	37,1
приносить славу, дає змогу стати відомим		20,6	26,4	23,3	22,0	11,1	32,1	27,9	27,4
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	100,0	26,2	25,2	25,9	22,0	22,2	29,7	21,2	21,0
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	100,0	38,3	31,4	30,6	35,6	33,3	32,1	33,3	26,5
дає змогу мати привілеї, пільги	100,0	13,1	27,0	25,1	22,9	44,4	37,0	42,4	41,0
дає владу над іншими людьми		11,2	18,2	16,0	14,6	11,1	27,6	23,0	24,7
дає змогу ні від кого не залежати		51,4	45,5	51,3	45,9	22,2	42,3	50,9	44,1
корисна для суспільства		37,4	37,1	36,9	41,5	66,7	32,1	31,7	35,5
додає стабільності, впевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит		55,1	45,1	42,4	46,8	22,2	45,5	51,1	41,2
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми		25,2	26,6	30,4	22,4	55,6	15,4	18,8	21,0
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти		43,0	29,1	30,6	33,2	11,1	22,0	17,2	19,2
є ризикованою, дає змогу відчутти себе переможцем (справжнім чоловіком)		7,5	7,6	5,5	7,3	11,1	7,7	6,2	5,2
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення		14,0	16,2	18,6	21,0	11,1	8,1	8,9	13,6
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати		17,8	17,2	15,7	18,0	55,6	18,3	15,6	17,2

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
дає змогу працювати в комфортних умовах		31,8	26,4	28,0	22,0	33,3	23,6	26,4	22,2
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити		14,0	11,7	11,8	18,0	33,3	16,7	15,9	14,0
гарно оплачується		70,1	74,0	73,3	72,2	66,7	74,0	72,8	72,6
дає змогу реалізувати творчі здібності		27,1	26,8	28,0	26,8	22,2	15,0	14,5	12,0
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання		25,2	29,7	27,2	28,8	33,3	15,4	20,7	15,6
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє		11,2	6,8	8,1	9,3	11,1	16,7	13,8	10,9
належить до успішної галузі		18,7	19,5	22,8	21,0	55,6	22,0	17,9	20,6
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки		28,0	24,2	22,5	21,5	22,2	21,1	19,7	16,3
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де		28,0	25,8	27,0	26,8		26,8	25,7	26,9
потребує високих моральних якостей		11,2	7,4	9,7	9,8	11,1	6,9	8,2	10,2
дає змогу мати великі професійні досягнення		17,8	23,0	24,3	19,0	33,3	15,4	11,2	10,0
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті		33,6	30,7	32,2	29,8	22,2	30,9	33,2	24,0

4.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	28,2	28,8	36,5	33,0
приносить славу, дає змогу стати відомим	25,4	22,9	29,2	28,2
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	28,1	22,1	24,0	21,9
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	34,3	30,8	33,6	28,4
дає змогу мати привілеї, пільги	26,7	22,6	41,7	40,1
дає владу над іншими людьми	19,0	13,3	26,3	23,0
дає змогу ні від кого не залежати	47,9	47,3	48,1	45,9
корисна для суспільства	39,8	36,2	33,4	32,7

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит	42,2	47,9	43,9	48,7
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми	26,2	28,7	16,9	20,5
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти	30,1	32,6	16,9	20,6
є ризикованою, дає змогу відчувати себе переможцем (справжнім чоловіком)	9,7	4,0	10,0	3,1
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	18,5	16,8	12,9	8,3
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати	18,0	16,3	17,8	15,9
дає змогу працювати в комфортних умовах	26,2	27,3	22,7	25,6
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити	14,3	12,0	16,0	15,1
гарно оплачується	73,1	72,8	68,6	76,8
дає змогу реалізувати творчі здібності	23,5	30,5	13,8	13,7
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання	26,2	30,3	16,9	18,6
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє	9,4	6,8	13,4	13,2
належить до успішної галузі	23,4	18,6	17,8	21,1
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	22,9	24,1	21,1	17,1
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	24,5	28,0	24,1	28,4
потребує високих моральних якостей	10,1	7,7	8,9	8,5
дає змогу мати великі професійні досягнення	19,5	25,4	12,0	11,4
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті	28,9	33,8	26,7	31,9

4.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	30,7	25,3	28,3	38,9	40,2	30,6	31,1
приносить славу, дає змогу стати відомим	25,0	22,9	23,8	28,8	28,7	28,4	28,0
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	25,9	25,5	22,5	26,0	25,7	21,3	20,0
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	33,2	29,3	35,8	36,5	31,4	31,2	22,7

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
дає змогу мати привілеї, пільги	24,7	24,2	25,4	35,1	41,9	41,7	41,8
дає владу над іншими людьми	17,3	15,7	14,2	29,3	23,6	23,9	22,2
дає змогу ні від кого не залежати	47,6	48,1	46,7	44,7	49,7	48,3	40,0
корисна для суспільства	36,3	37,2	43,3	30,8	32,4	34,2	34,2
додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит	44,7	47,3	42,9	51,0	49,0	47,1	38,2
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми	27,6	27,4	27,5	19,2	19,9	17,1	22,2
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти	31,5	32,4	29,2	21,6	18,6	19,5	15,1
є ризикованою, дає змогу відчутти себе переможцем (справжнім чоловіком)	8,0	5,9	5,4	3,4	7,8	6,4	6,2
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	15,4	19,1	20,8	12,0	8,1	9,7	12,9
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати	16,3	18,1	17,9	22,1	15,9	14,1	18,7
дає змогу працювати в комфортних умовах	27,4	28,5	22,5	27,4	20,6	26,4	22,7
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити	12,8	11,7	16,3	14,9	16,9	14,7	15,1
гарно оплачується	74,8	72,9	68,8	74,0	69,9	73,8	74,7
дає змогу реалізувати творчі здібності	26,0	30,9	23,8	20,2	17,2	12,9	5,3
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання	28,1	28,7	27,9	21,2	19,9	18,5	10,2
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє	7,4	8,2	9,6	19,7	14,9	12,3	7,1
належить до успішної галузі	20,0	21,5	22,5	18,8	17,9	21,7	18,2
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	25,0	22,3	21,7	16,3	20,3	19,5	17,8

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	24,5	29,0	26,3	28,8	26,0	26,0	26,2
потребує високих моральних якостей	9,2	7,4	10,4	9,6	7,8	8,7	8,9
дає змогу мати великі професійні досягнення	22,9	25,3	17,1	10,1	10,5	14,7	8,0
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті	30,5	32,4	31,3	32,7	32,4	29,6	23,1

4.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	36,0	29,6	26,2	17,8	35,1	33,4	39,0	25,4
приносить славу, дає змогу стати відомим	24,1	28,9	20,4	20,6	30,1	32,9	24,5	26,0
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	27,4	25,1	25,6	20,0	24,7	25,8	18,4	23,8
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	31,0	34,7	34,6	26,7	33,5	31,9	26,4	33,7
дає змогу мати привілеї, пільги	31,7	24,1	22,5	17,8	51,5	38,8	39,2	34,8
дає владу над іншими людьми	14,9	20,5	14,2	12,2	25,5	27,5	20,3	26,0
дає змогу ні від кого не залежати	38,0	45,1	52,8	60,0	48,5	49,6	41,2	50,8
корисна для суспільства	38,3	36,7	40,7	35,6	33,5	34,6	31,5	33,1
додає стабільності, впевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит	39,3	41,8	52,5	48,9	43,5	49,4	40,9	56,4
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми	32,3	24,8	21,6	35,6	20,1	20,9	19,9	11,0
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти	28,1	33,9	31,8	30,6	15,5	16,0	23,2	19,9
є ризикованою, дає змогу відчувати себе переможцем (справжнім чоловіком)	6,3	6,1	7,7	7,8	6,7	6,6	6,1	4,4

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	11,9	17,2	21,0	22,2	6,3	10,1	14,0	8,3
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати	19,8	18,5	15,7	12,2	13,4	18,7	17,7	14,4
дає змогу працювати в комфортних умовах	27,1	27,3	25,6	27,2	20,5	23,1	25,2	30,4
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити	17,5	14,7	9,9	8,3	16,3	14,7	12,8	21,5
гарно оплачується	71,0	71,4	74,7	76,7	74,9	70,8	71,4	79,0
дає змогу реалізувати творчі здібності	25,4	28,1	26,5	28,3	10,9	13,5	15,3	14,4
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання	22,4	30,9	25,3	37,8	14,6	19,7	16,7	20,4
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє	5,9	8,9	9,3	7,8	10,0	11,1	16,5	15,5
належить до успішної галузі	23,4	21,0	21,9	15,0	18,4	20,9	16,2	26,5
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	21,1	23,8	22,5	28,3	11,7	22,4	17,7	22,7
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	20,8	28,1	27,8	28,9	15,5	26,8	24,0	45,3
потребує високих моральних якостей	7,9	9,1	8,6	10,6	3,8	12,8	7,5	8,3
дає змогу мати великі професійні досягнення	18,5	24,1	23,5	23,9	7,1	16,5	8,7	13,3
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті	24,8	31,6	37,0	31,7	22,6	29,7	25,9	45,9

4.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
потребує непересічних здібностей, через що не всі можуть її опанувати	21,4	36,1	24,9		29,3	27,4	35,8	37,9	24,4	34,3
приносить славу, дає змогу стати відомим	17,9	27,9	23,9		23,1	22,6	26,0	27,3	24,4	33,6

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
дає можливість впливати на думки і погляди багатьох людей	37,5	26,6	22,5		25,5	19,4	26,4	21,6	17,6	23,7
пов'язана з прийняттям рішень, які мають надзвичайно важливі наслідки для багатьох людей	33,9	32,0	33,5	33,3	31,7	40,3	33,2	28,1	27,7	30,9
дає змогу мати привілеї, пільги	12,5	30,7	23,5	33,3	24,0	25,8	43,0	41,5	38,7	41,7
дає владу над іншими людьми	8,9	16,4	19,8		12,9	16,1	24,9	21,4	26,1	28,1
дає змогу ні від кого не залежати	60,7	45,9	52,4	66,7	41,4	59,7	48,7	42,5	43,7	48,6
корисна для суспільства	23,2	36,9	36,2	33,3	42,6	37,1	34,0	34,3	25,2	33,3
додає стабільності, упевненості в завтрашньому дні, тому що на неї завжди буде попит	42,9	54,9	45,1	33,3	39,5	56,5	48,3	44,8	47,1	45,2
дає змогу допомагати конкретним людям, розв'язувати їхні проблеми	32,1	19,3	28,1	66,7	31,0	29,0	15,8	18,0	16,8	21,0
потребує тривалого часу для її опанування, гарної освіти	32,1	27,5	33,1		31,4	16,1	21,5	22,4	10,1	16,5
є ризикованою, дає змогу відчувати себе переможцем (справжнім чоловіком)	10,7	9,8	5,8		5,7	3,2	4,2	7,0	6,7	6,9
потребує важкої праці, через що відчуваєш задоволення	19,6	17,2	18,1		17,1	14,5	15,1	10,6	6,7	7,7
передбачає вирішення складних завдань, які не кожен здатен виконати	12,5	18,4	14,6		20,0	11,3	17,7	16,2	17,6	17,0
дає змогу працювати в комфортних умовах	32,1	21,3	28,9	100,0	26,9	29,0	26,4	21,1	33,6	22,7
унікальна, потребує обмеженої кількості фахівців, до кола яких важко потрапити	3,6	15,6	10,6		15,7	6,5	21,5	14,4	10,9	15,1
гарно оплачується	75,0	79,1	72,1	66,7	70,0	69,4	67,2	73,7	88,2	72,1
дає змогу реалізувати творчі здібності	30,4	23,0	26,2	66,7	30,0	21,0	15,8	16,0	5,0	11,6

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
відкриває перспективи для швидкого кар'єрного зростання	30,4	23,0	32,2	33,3	26,4	19,4	19,6	18,6	18,5	15,6
пов'язана з новітніми технологіями, що визначають майбутнє	5,4	4,5	6,9	33,3	11,7	19,4	14,3	14,2	9,2	12,1
належить до успішної галузі	17,9	25,0	18,1		22,4	14,5	18,5	22,7	22,7	17,5
дає змогу завести корисні знайомства, зв'язки	35,7	22,1	23,1		23,1	16,1	17,0	19,1	26,1	18,0
затребувана у світі, дає змогу знайти роботу будь-де	25,0	23,8	29,3	66,7	24,3	33,9	30,2	24,5	29,4	23,5
потребує високих моральних якостей	7,1	7,8	7,5		11,4	14,5	9,4	8,2	7,6	7,9
дає змогу мати великі професійні досягнення	17,9	21,3	23,5	66,7	22,6	16,1	9,4	12,9	16,0	9,9
вважається престижною не тільки в Україні, але й у будь-якій іншій державі, спільноті	35,7	27,9	33,5	33,3	30,2	37,1	28,3	29,4	37,0	26,9

4.2. Розподіл відповідей на запитання “Чому, на Вашу думку, люди намагаються отримати престижні професії?” (у %)

4.2.1. У цілому:

	Учні			Дорослі		
	'09р.	'10р.	'11р.	'09р.	'10р.	'11р.
престижна професія викликає в людини почуття гордості	47,6	44,3	48,2	39,5	52,9	49,0
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими	15,9	13,5	12,6	15,4	11,1	11,6
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	28,2	49,0	53,4	36,9	50,2	51,5
престижна професія додає авторитету в сім'ї	16,9	20,6	17,8	20,3	22,9	21,9
люди вважають надбання престижної професії досягненням	23,9	32,4	47,7	25,7	24,9	28,3
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія, починають ставитися до тебе з більшою повагою	26,4	28,7	30,0	28,9	31,3	30,4
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет і розв'язати багато проблем	21,9	35,4	35,9	29,1	32,7	36,5
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги в суспільстві	36,3	45,5	54,0	39,5	45,5	44,4
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей	12,1	17,3	9,7	13,4	11,0	11,8

престижна професія – це квиток до кола обраних	20,7	20,2	17,8	18,2	14,3	13,5
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших	10,3	9,5	7,7	8,4	8,4	12,2
престижна професія засвідчує високу конкурентоздатність людини	21,9			19,3		
інше	5,5	6,9	8,3	4	4,2	2,8
важко відповісти	4,0	4,9	1,6	4,7	4,9	2,9

4.2.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
престижна професія викликає в людини почуття гордості	100,0	43,0	49,0	48,4	48,8	66,7	50,0	47,8	49,8
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими		12,1	14,5	11,3	11,2		13,0	11,8	10,6
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	100,0	55,1	53,1	55,5	50,7	33,3	46,3	54,3	50,9
престижна професія додає авторитету в сім'ї		17,8	17,4	16,5	21,0	22,2	18,7	20,5	25,6
люди вважають надбання престижної професії досягненням		49,5	45,3	47,6	50,7	66,7	32,1	27,7	26,9
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія	100,0	29,0	32,2	29,3	27,8	11,1	28,5	29,5	32,6
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет		36,4	36,9	33,0	38,5	44,4	36,2	36,1	37,1
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги	100,0	54,2	52,0	56,3	53,7	66,7	46,3	44,9	42,8
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей		9,3	9,8	11,8	6,3		14,2	11,1	11,3
престижна професія – це квиток до кола обраних		12,1	16,4	15,4	25,9	44,4	13,8	15,4	10,9
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших		2,8	8,4	6,8	10,7		9,3	12,0	14,0

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
інше		11,2	7,2	9,9	6,8	11,1	4,1	2,9	2,0
важко відповісти		1,9	1,6	2,4			3,3	3,1	2,5

4.2.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
престижна професія викликає в людини почуття гордості	49,6	46,8	48,6	49,6
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими	14,5	10,7	13,2	10,2
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	52,8	54,0	49,5	53,4
престижна професія додає авторитету в сім'ї	20,3	15,3	23,6	20,6
люди вважають надбання престижної професії досягненням	44,5	50,7	28,1	28,4
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія	34,1	26,0	31,9	29,2
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет	34,3	37,6	35,8	36,7
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги	52,8	55,2	42,3	46,2
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей	11,1	8,4	13,8	10,2
престижна професія – це квиток до кола обраних	16,8	18,8	12,7	14,2
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших	8,2	7,2	12,2	12,1
інше	6,7	9,9	2,4	3,2
важко відповісти	2,4	0,8	2,9	2,9

4.2.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
престижна професія викликає в людини почуття гордості	48,1	47,3	49,2	53,4	55,4	45,5	44,0
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими	13,9	12,2	10,0	12,5	10,5	12,9	9,3
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	52,9	55,9	50,8	49,0	54,1	52,5	48,0
престижна професія додає авторитету в сім'ї	16,4	18,6	20,0	20,7	22,0	20,7	26,2

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
люди вважають надбання престижної професії досягненням	45,5	49,7	49,2	32,7	27,7	27,0	27,6
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія	31,7	27,4	30,4	31,3	28,0	31,6	30,2
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет	37,5	31,9	38,3	37,5	38,2	34,8	36,4
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги	52,2	57,2	52,9	46,6	43,6	46,9	38,2
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей	9,8	10,4	8,8	12,0	11,1	12,3	10,7
престижна професія – це квиток до кола обраних	16,3	17,6	22,1	15,4	14,5	13,9	9,3
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших	8,0	6,6	8,8	8,7	9,1	13,7	16,4
інше	9,4	7,4	7,1	4,3	2,7	3,0	1,3
важко відповісти	1,5	2,7		1,9	2,4	3,0	4,4

4.2.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
престижна професія викликає в людини почуття гордості	49,2	47,6	44,8	53,9	49,0	47,7	50,8	47,5
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими	10,9	14,4	12,0	12,2	15,1	13,3	9,0	9,4
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	46,2	49,4	61,7	59,4	43,5	55,3	49,6	58,0
престижна професія додає авторитету в сім'ї	25,4	15,2	17,0	12,2	30,1	22,1	18,2	19,3
люди вважають надбання престижної професії досягненням	39,3	47,8	54,9	48,3	28,9	25,1	29,3	32,6
люди, коли дізнаються, що в те-	34,7	31,6	23,8	30,0	33,1	36,6	23,7	28,2

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
без престижна професія								
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет	38,9	33,7	33,3	40,6	38,1	40,0	29,5	42,0
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги	50,2	55,4	54,0	57,2	43,5	42,3	43,1	53,6
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей	13,2	10,1	6,5	8,9	8,8	14,0	12,1	9,9
престижна професія – це квиток до кола обраних	21,1	19,5	15,7	12,2	10,0	15,0	14,3	12,7
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших	7,6	10,6	5,9	5,0	7,9	13,0	13,1	13,8
інше	4,0	9,4	8,3	13,3	1,3	2,5	3,4	4,4
важко відповісти	2,3	0,8	1,5	2,2	3,3	2,0	4,6	0,6

4.2.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
престижна професія викликає в людини почуття гордості	41,1	50,4	47,8	66,7	48,1	43,5	56,2	51,5	41,2	44,7
престижною професією можна похвалитися перед друзями, знайомими	10,7	11,9	13,9		11,7	4,8	9,1	12,4	13,4	13,1
престижна професія батьків дасть більше шансів у житті їхній дитині	64,3	53,7	54,7	66,7	50,2	58,1	53,2	47,7	60,5	50,6
престижна професія додає авторитету в сім'ї	12,5	18,4	17,9	33,3	18,1	21,0	24,9	18,8	20,2	23,7

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
люди вважають надбання престижної професії досягненням	42,9	46,7	47,4	66,7	49,3	33,9	27,9	29,9	21,8	28,1
люди, коли дізнаються, що в тебе престижна професія	25,0	32,4	30,1	33,3	29,3	25,8	28,3	28,6	31,1	34,1
маючи престижну професію, можна легко зайти в будь-який кабінет	28,6	38,9	34,7	33,3	36,7	46,8	35,1	35,3	33,6	37,5
престижна професія додає людині значущості, більшої ваги	39,3	54,9	52,4	33,3	57,1	41,9	48,7	45,1	48,7	40,2
престижна професія дає змогу почувати себе вищим за інших людей	5,4	7,4	10,0		11,4	3,2	10,2	13,1	10,9	12,8
престижна професія – це квиток до кола обраних	16,1	18,4	16,6		19,0	9,7	17,7	13,4	12,6	11,6
непрестижна професія позбавляє людину поваги інших	5,4	7,8	8,7	33,3	6,9	6,5	12,5	12,4	13,4	12,3
інше	21,4	10,7	8,3		5,0	6,5	3,4	4,1	1,7	1,0
важко відповісти		1,2	1,0		2,6	4,8	2,6	3,1	0,8	3,2

ДОДАТОК V. ПРЕСТИЖНІСТЬ ЯК АРГУМЕНТ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ

5.1. Розподіл відповідей на запитання “Які з наведених нижче аргументів були(або будуть) для Вас найвагомішими при виборі професії?” (у %)

5.1.1. У цілому:

	Учні			Дорослі		
	'09р.	'10 р.	'11 р.	'09 р.	'10 р.	'11 р.
маю до неї здібності	60,2	63,4	70,4	51,1	51,1	47,6
невеликий конкурс у навчальний заклад	11,6	5,0	5,7	8,7	4,7	7,6
можливість не розлучатися з друзями	5,5	7,3	8,4	5,4	2,8	5,8
для мене ця професія цікава	–	63,0	72,5	–	56,3	51,7
порада батьків, рідних	27,7	21,6	22,4	20,4	17,4	16,4
порада друзів, знайомих	10,1	7,0	3,9	9,2	6,8	7,6
думки, ідеї, позиції, що транслуються телебаченням та іншими засобами масової інформації	7,3	7,6	5,8	7,1	2,4	4,7
престижність професії	36,8	49,0	47,9	27,5	32,7	31,0
продовження сімейної традиції	11,6	5,7	6,1	11,4	8,9	7,7
висока зарплата	45,6	49,3	49,6	53,0	44,1	41,8
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче)	14,9	6,9	7,2	16,2	11,0	16,5
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу	30,7	32,1	32,2	38,0	35,5	36,0
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися	13,1	6,2	7,3	12,5	6,0	7,5
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру	18,4	21,4	24,6	16,8	17,3	15,6
інше	1,0	1,3	1,8	1,2	2,1	1,6
важко відповісти	2,8	3,2	1,1	6,6	7,2	6,4

5.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
маю до неї здібності	100,0	67,3	74,6	66,5	68,3	88,9	50,4	50,5	42,3
невеликий конкурс у навчальний заклад		5,6	6,6	4,2	6,3	11,1	9,3	8,9	5,0
можливість не розлучатися з друзями	100,0	8,4	9,8	7,6	6,8		7,3	7,1	3,4
для мене ця професія цікава		73,8	70,3	74,1	73,7	100,0	58,9	55,1	43,4
порада батьків, рідних		23,4	22,5	23,6	20,5	11,1	17,5	15,6	16,7
порада друзів, знайомих		4,7	2,9	3,4	6,8	11,1	7,3	8,2	7,0

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
думки, ідеї, позиції, що транслуються телебаченням та іншими засобами масової інформації		3,7	6,1	4,2	8,8	11,1	8,1	4,0	3,6
престижність професії	100,0	54,2	46,1	47,1	48,8	55,6	30,1	33,3	28,7
продовження сімейної традиції		11,2	5,1	5,5	6,3	11,1	5,3	7,4	9,3
висока зарплатня		52,3	51,4	48,2	47,3	33,3	43,9	44,4	37,3
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче		8,4	6,8	8,4	5,4		12,6	15,9	19,5
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу		38,3	30,9	34,0	29,3	33,3	32,9	35,7	38,0
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися		1,9	7,0	9,2	7,8		8,1	8,0	6,6
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру		22,4	24,6	25,9	24,4	11,1	24,0	16,3	10,2
інше		3,7	1,6	1,0	2,9		1,6	1,6	1,6
важко відповісти			0,8	1,8	1,0		2,4	4,3	11,1

5.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
маю до неї здібності	65,2	75,5	46,5	48,4
невеликий конкурс у навчальний заклад	6,1	5,4	8,2	7,2
можливість не розлучатися з друзями	11,8	5,1	6,0	5,4
для мене ця професія цікава	70,3	74,6	52,6	51,0
порада батьків, рідних	24,5	20,3	14,5	17,8
порада друзів, знайомих	4,5	3,3	9,6	6,0
думки, ідеї, позиції, що транслуються телебаченням та іншими засобами масової інформації	6,1	5,6	6,2	3,2
престижність професії	47,7	48,1	32,7	29,7
продовження сімейної традиції	8,4	3,8	8,3	7,0
висока зарплатня	54,1	45,1	44,5	39,6
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче	8,1	6,3	15,8	17,1
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу	26,4	37,9	35,8	36,1
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися	9,2	5,4	7,1	7,9

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру	21,0	28,2	16,3	15,2
інше	1,8	1,8	0,9	2,2
важко відповісти	1,7	0,5	5,8	6,9

5.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
маю до неї здібності	73,1	68,1	67,1	56,3	54,4	46,3	33,8
невеликий конкурс у навчальний заклад	6,8	4,3	5,4	5,8	11,5	8,2	2,7
можливість не розлучатися з друзями	9,9	7,4	6,3	5,3	6,8	6,2	4,0
для мене ця професія цікава	71,7	73,7	72,5	64,4	55,7	51,9	33,8
порада батьків, рідних	20,4	25,8	22,1	14,4	18,6	15,7	17,3
порада друзів, знайомих	3,3	2,9	7,1	5,8	6,8	10,3	4,4
думки, ідеї, позиції, що транслюються телебаченням та іншими засобами масової інформації	5,7	3,5	10,0	5,3	6,1	3,8	4,0
престижність професії	50,3	44,9	46,3	48,6	31,4	28,2	20,0
продовження сімейної традиції	6,0	5,6	7,1	7,7	6,4	7,4	10,2
висока зарплатня	52,2	50,0	42,9	45,7	41,6	41,4	39,1
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче)	7,2	7,2	7,1	9,1	16,2	19,3	18,2
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу	30,8	35,6	30,0	31,7	38,9	37,6	32,4
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися	6,0	9,3	7,5	7,2	7,8	8,5	5,3
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру	24,5	26,1	22,9	21,2	18,6	14,7	9,3
інше	1,5	2,1	2,1	1,9	2,0	1,2	1,8
важко відповісти	0,7	1,6	1,3	1,0	2,7	4,8	19,6

5.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
маю до неї здібності	76,9	66,1	72,2	65,6	56,5	48,2	40,4	50,8
невеликий конкурс у навчальний заклад	7,3	7,1	4,3	2,8	12,1	7,4	6,8	3,9

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
можливість не розлучатися з друзями	11,2	5,8	8,3	9,4	12,1	5,4	2,9	5,0
для мене ця професія цікава	68,6	72,9	73,5	76,1	53,6	50,1	48,9	59,1
порада батьків, рідних	25,4	18,2	23,5	24,4	25,9	12,5	16,0	13,3
порада друзів, знайомих	7,6	4,1	1,5	1,7	11,7	8,4	6,1	3,9
думки, ідеї, позиції, що транслиуються телебаченням та іншими засобами масової інформації	9,9	5,6	3,4	3,9	8,4	3,4	3,1	6,1
престижність професії	43,9	53,2	46,9	45,0	41,4	29,5	28,1	27,6
продовження сімейної традиції	6,3	5,8	7,1	4,4	6,7	8,1	6,8	9,9
висока зарплатня	45,2	50,9	49,7	53,9	45,2	41,5	42,4	36,5
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче)	3,6	8,9	7,1	9,4	9,2	21,4	19,1	9,4
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу	28,4	28,9	36,7	37,8	25,5	34,4	38,5	47,5
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися	3,6	10,6	6,8	7,2	5,9	9,3	7,3	6,1
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру	15,2	30,4	25,6	26,1	7,5	16,5	14,8	26,5
інше	2,3	1,0	2,8	1,1	0,4	1,2	1,9	3,3
важко відповісти	1,3	1,0	0,3	2,2	5,0	6,9	7,5	4,4

5.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
маю до неї здібності	80,4	71,7	68,4		70,5	53,2	47,9	45,6	42,9	49,9
невеликий конкурс у навчальний заклад	7,1	3,3	4,6		8,3	3,2	7,9	7,2	7,6	8,4
можливість не розлучатися з друзями	8,9	8,6	8,5		8,1	1,6	6,0	6,7	2,5	6,4
для мене ця професія цікава	76,8	73,4	67,8	33,3	76,9	53,2	53,2	54,6	50,4	48,1
порада батьків, рідних	5,4	20,9	23,1		24,5	12,9	13,6	15,2	13,4	20,7
порада друзів, знайомих	1,8	2,5	4,2		4,8	4,8	9,1	7,7	1,7	8,6

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
думки, ідеї, позиції, що транслюються телебаченням та іншими засобами масової інформації	3,6	7,0	5,4		6,0	1,6	5,3	3,9	2,5	6,2
престижність професії	64,3	52,9	47,0	66,7	43,8	24,2	41,1	28,1	31,1	28,4
продовження сімейної традиції	3,6	4,5	6,0		7,4	4,8	7,2	8,8	5,9	7,9
висока зарплатня	66,1	53,7	53,2	100,0	41,0	43,5	44,5	44,8	44,5	36,0
географічне розташування (можливість працювати, навчатися ближче	8,9	4,5	8,3		7,1	14,5	14,0	16,8	21,0	17,0
маючи цю професію, завжди можна знайти роботу	21,4	32,8	31,4	33,3	34,3	45,2	33,2	37,1	42,0	33,3
у цій сфері є знайомі, які допоможуть добре влаштуватися	3,6	6,6	8,5	33,3	6,9	4,8	9,8	8,0	4,2	6,7
ця галузь розвивається, отже, можна зробити кар'єру	26,8	24,6	26,0	66,7	22,9	29,0	17,7	15,2	13,4	13,3
інше	1,8	4,1	1,5		0,7	1,6	1,9	2,6	1,7	0,5
важко відповісти		0,8	1,0		1,4	3,2	3,8	6,7	8,4	7,7

5.2. Розподіл відповідей на запитання “Якою мірою Ви враховували (будете враховувати) перелічені нижче чинники при виборі професії?” (у %)*

5.2.1. Доросле населення

5.2.1.1. По вибірці в цілому:

	М.3.-1		М.3.-2		М.3.-3		М.3.-4		М.3.-5		М.3.-0	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	6,9	6,3	11,4	13,6	15,6	19,4	20,6	23,7	41,8	34,1	3,7	2,8
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	4,4	4,1	12,9	13,3	17,6	21,2	28,0	30,0	34,7	29,0	2,5	2,3
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	6,9	8,5	15,4	15,9	21,3	26,4	22,6	22,6	26,3	21,3	7,5	5,3
поради старших (батьків, членів родини)	16,1	15,9	19,2	21,0	20,8	21,0	17,6	19,7	13,2	11,5	13,1	11,0

* Діапазон міри згоди (М.3.): 1 – враховували найменшою мірою, 5 – враховували найбільше, 0 – не враховували.

	М.З.-1		М.З.-2		М.З.-3		М.З.-4		М.З.-5		М.З.-0	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
думки однолітків (однокурсників, друзів)	25,4	25,9	21,6	20,3	15,1	16,1	8,0	9,4	4,9	4,2	25	24,1
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	9,0	7,5	11,2	14,0	22,9	26,7	26,1	26,5	23,2	19,9	7,7	5,3
мої знання про цю та інші професії	6,5	8,1	15,7	17,1	25,0	32,7	27,6	23,4	21,2	14,8	4,1	3,9
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	5,9	5,0	10,2	12,3	23,0	22,9	26,8	30,4	29,3	25,8	4,8	3,6

5.2.1.2. За віком*:

	Роки	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	18-29	4,1	8,5	18,7	26,0	41,5	1,2
	30-54	6,0	13,6	18,0	25,3	35,1	2,0
	≥55	8,0	16,4	21,6	20,5	28,9	4,8
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	18-29	4,1	9,8	21,1	30,1	34,1	0,8
	30-54	3,8	12,9	20,9	29,1	31,1	2,2
	≥55	4,5	15,8	21,7	31,0	23,5	3,4
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	18-29	6,1	12,6	27,2	26,4	22,8	4,9
	30-54	8,0	14,4	25,0	24,5	23,9	4,0
	≥55	10,5	19,6	27,6	18,0	17,3	7,1
поради старших (батьків, членів родини)	18-29	13,1	20,4	27,3	19,2	10,2	9,8
	30-54	16,8	21,2	19,5	20,8	11,3	10,4
	≥55	16,4	21,0	19,2	18,5	12,6	12,3
думки однолітків (однокурсників, друзів)	18-29	23,1	21,1	19,4	9,9	5,0	21,5
	30-54	27,7	17,8	16,3	8,3	4,8	25,1
	≥55	25,2	22,9	14,0	10,5	3,2	24,3
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	18-29	5,3	11,4	26,9	29,4	22,9	4,1
	30-54	8,0	14,0	25,1	27,5	21,1	4,2
	≥55	8,2	15,4	28,6	23,6	16,8	7,5
мої знання про цю та інші професії	18-29	7,0	17,2	30,7	26,6	15,2	3,3
	30-54	8,0	16,5	33,5	23,2	15,5	3,3
	≥55	8,9	17,8	32,8	21,9	13,7	5,0
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	18-29	4,9	12,2	22,0	31,8	24,5	4,5
	30-54	4,7	12,0	24,3	29,9	26,6	2,4
	≥55	5,4	12,7	21,5	30,2	25,4	4,8

* "Роки"— повні роки учнів та дорослого населення.

5.2.1.3. За статтю:

	Стать	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	чол.	6,9	12,9	22,2	23,5	32,2	2,2
	жін.	5,7	14,2	17,2	23,9	35,6	3,4
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	чол.	4,4	14,7	20,4	31,1	27,3	2,2
	жін.	3,8	12,2	21,8	29,3	30,5	2,5
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	чол.	6,9	17,0	24,6	26,3	21,2	4,0
	жін.	9,9	15,2	27,8	19,4	21,5	6,2
поради старших (батьків, членів родини)	чол.	17,5	21,5	20,6	19,2	9,7	11,5
	жін.	14,6	20,4	21,2	20,2	13,0	10,6
думки однолітків (однокласників, друзів)	чол.	24,6	23,5	16,5	8,6	3,9	22,9
	жін.	26,9	17,8	15,6	10,1	4,6	25,1
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	чол.	8,0	12,6	29,8	27,6	17,7	4,2
	жін.	7,2	15,2	24,5	25,6	21,4	6,1
мої знання про цю та інші професії	чол.	5,9	19,0	33,0	23,8	14,7	3,7
	жін.	10,0	15,3	32,7	23,1	14,7	4,1
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	чол.	4,0	12,6	23,4	31,3	25,8	2,9
	жін.	5,7	12,2	22,3	29,8	25,8	4,3

5.2.1.4. За освітою

	Освіта		М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	вища	повна	1,9	5,8	18,4	22,3	51,0	0,5
		неповна	6,4	9,5	17,6	26,4	38,2	2,0
	середня	повна	5,6	16,7	19,5	25,5	29,7	3,0
		неповна	12,1	18,8	22,3	17,4	23,7	5,8
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	вища	повна	3,4	6,8	18,9	32,5	37,4	1,0
		неповна	3,0	9,5	22,0	28,4	35,1	2,0
	середня	повна	3,0	16,7	21,1	32,6	24,9	1,8
		неповна	8,9	16,4	23,1	24,0	22,2	5,3
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	вища	повна	3,4	8,8	25,4	25,9	32,2	4,4
		неповна	6,1	11,9	24,7	27,1	27,1	3,1
	середня	повна	10,0	19,2	28,0	21,0	17,2	4,6
		неповна	12,9	20,5	25,9	17,4	12,5	10,7
поради старших (батьків, членів родини)	вища	повна	16,6	24,4	16,6	16,1	12,7	13,7
		неповна	13,9	16,6	20,3	22,7	14,9	11,5
	середня	повна	16,4	21,6	23,0	18,2	10,6	10,0
		неповна	17,0	21,0	21,4	21,9	8,5	10,3
думки однолітків (однокласників, друзів)	вища	повна	25,7	18,9	14,1	7,8	5,8	27,7
		неповна	21,3	19,9	19,6	10,3	6,5	22,3
	середня	повна	27,8	21,0	15,9	8,7	3,2	23,4
		неповна	27,8	20,2	13,5	10,8	2,2	25,6

	Освіта		М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	вища	повна	5,8	10,7	26,2	30,6	23,3	3,4
		неповна	4,4	11,1	25,3	33,1	22,0	4,1
	середня	повна	7,8	17,2	27,4	26,4	16,0	5,2
		неповна	12,4	13,3	27,6	14,7	22,7	9,3
мої знання про цю та інші професії	вища	повна	4,4	13,2	32,8	27,0	19,6	2,9
		неповна	5,8	13,9	35,0	25,5	16,7	3,1
	середня	повна	9,0	21,0	32,1	22,2	13,0	2,8
		неповна	12,6	16,1	30,9	19,7	12,1	8,5
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	вища	повна	3,4	10,7	28,2	28,6	25,7	3,4
		неповна	5,1	10,2	23,1	31,5	26,8	3,4
	середня	повна	4,8	15,4	21,0	30,0	26,0	2,8
		неповна	6,7	9,3	22,2	31,1	24,4	6,2

5.2.1.5. У регіональному розрізі:

	Регіон	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	Захід	3,4	13,0	19,3	30,3	30,7	3,4
	Центр	8,4	15,3	20,2	24,4	30,0	1,7
	Схід	6,6	12,2	20,2	19,5	37,7	3,9
	Південь	5,0	13,8	16,0	23,2	39,8	2,2
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	Захід	3,8	11,8	23,5	30,7	27,3	2,9
	Центр	4,7	19,2	19,9	29,5	24,8	2,0
	Схід	2,9	10,2	20,1	29,1	35,2	2,4
	Південь	6,1	9,4	23,8	32,0	26,5	2,2
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	Захід	4,7	15,3	25,4	22,5	24,2	8,1
	Центр	9,1	17,7	29,6	20,2	18,5	4,9
	Схід	6,8	14,4	24,9	25,4	23,4	5,1
	Південь	16,1	16,1	23,9	21,7	19,4	2,8
поради старших (батьків, членів родини)	Захід	12,8	20,0	23,0	21,7	14,0	8,5
	Центр	17,2	21,9	20,4	21,2	7,9	11,3
	Схід	14,4	19,0	20,2	19,0	14,8	12,7
	Південь	20,7	24,6	21,2	15,1	8,9	9,5
думки однолітків (однокласників, друзів)	Захід	17,4	22,5	19,5	13,1	6,8	20,8
	Центр	29,9	18,8	13,8	9,6	1,7	26,2
	Схід	21,5	20,5	16,4	8,3	6,4	26,9
	Південь	38,5	20,1	16,1	6,3	1,7	17,2
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	Захід	5,0	14,3	23,9	29,8	18,9	8,0
	Центр	6,7	15,1	28,1	26,7	18,0	5,4
	Схід	6,8	11,9	28,2	26,5	21,7	4,9
	Південь	14,4	16,0	23,8	21,5	21,5	2,8
мої знання про цю та інші професії	Захід	7,6	9,2	34,9	26,9	17,6	3,8
	Центр	7,7	19,0	33,8	22,7	13,1	3,7
	Схід	8,3	18,4	30,1	22,3	15,7	5,1
	Південь	9,5	20,1	33,0	22,9	12,8	1,7
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	Захід	5,5	12,7	15,2	28,3	33,8	4,6
	Центр	6,4	13,8	27,7	28,9	19,3	4,0
	Схід	3,9	11,7	23,1	27,9	30,1	3,4
	Південь	3,9	10,0	21,7	42,2	20,0	2,2

5.2.1.6. За місцем проживання:

	Місце	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	Київ	1,6	13,1	8,2	23,0	50,8	3,3
	обл. ц.	3,4	11,3	18,1	23,4	41,1	2,6
	місто	6,0	16,4	21,3	21,8	32,2	2,3
	СМТ	10,9	14,3	17,6	26,1	25,2	5,9
	село	7,9	12,3	20,7	24,9	31,6	2,5

	Місце	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	Київ	1,6	8,1	12,9	33,9	41,9	1,6
	обл. ц.	2,3	11,0	22,7	31,8	30,3	1,9
	місто	4,7	12,9	22,5	29,5	28,7	1,8
	СМТ	6,7	19,3	17,6	26,1	24,4	5,9
	село	4,4	14,3	21,5	29,6	27,9	2,2
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	Київ	3,3	18,0	34,4	14,8	18,0	11,5
	обл. ц.	5,3	11,0	25,1	27,0	28,5	3,0
	місто	10,1	19,7	24,7	22,1	19,7	3,6
	СМТ	11,8	17,6	25,2	16,8	18,5	10,1
	село	8,9	14,6	27,8	23,1	19,6	6,0
поради старших (батьків, членів родини)	Київ	18,0	13,1	18,0	18,0	8,2	24,6
	обл. ц.	15,9	21,6	22,3	18,2	12,9	9,1
	місто	15,6	21,6	20,0	19,5	10,6	12,7
	СМТ	16,8	20,2	21,0	18,5	10,1	13,4
	село	15,7	21,4	21,4	21,2	12,5	7,7
думки однолітків (однокласників, друзів)	Київ	19,7	14,8	13,1	4,9	1,6	45,9
	обл. ц.	25,9	14,8	18,6	12,2	6,1	22,4
	місто	26,3	22,4	14,2	7,1	5,8	24,2
	СМТ	29,7	15,3	21,2	8,5	0,8	24,6
	село	25,4	23,9	15,2	10,7	3,0	21,7
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	Київ	11,5	16,4	21,3	19,7	19,7	11,5
	обл. ц.	5,3	8,7	29,5	28,0	24,6	3,8
	місто	9,6	16,1	27,8	22,6	20,0	3,9
	СМТ	5,9	15,1	20,2	36,1	16,0	6,7
	село	6,9	14,8	26,7	27,2	18,0	6,4
мої знання про цю та інші професії	Київ	6,5	6,5	38,7	16,1	25,8	6,5
	обл. ц.	4,6	16,1	33,7	25,7	16,9	3,1
	місто	7,6	18,8	34,2	22,5	12,8	4,2
	СМТ	12,6	18,5	32,8	20,2	10,9	5,0
	село	9,9	17,1	29,7	25,0	14,9	3,5
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	Київ	4,9	3,3	14,8	24,6	44,3	8,2
	обл. ц.	3,4	11,4	23,2	30,0	28,5	3,4
	місто	4,7	10,9	22,0	35,0	25,1	2,3
	СМТ	2,5	19,3	26,9	25,2	21,0	5,0
	село	7,2	13,6	23,3	28,7	23,3	4,0

5.2.2. Школярі

5.2.2.1. По вибірці в цілому:

	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	2,3	7,7	16,5	22,1	50,3	1,1
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	2,7	12,4	17,4	32,4	34,4	0,8

	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	4,4	10,2	20,1	29	34,8	1,5
поради старших (батьків, членів родини)	12,7	20,5	23,8	19,4	16,9	6,6
думки однолітків (однокласників, друзів)	25,9	22,8	14,3	9,1	5,7	22,1
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	5,4	11,6	23,8	27,6	29,0	2,7
мої знання про цю та інші професії	4,8	15,3	24,0	31,3	22,2	2,5
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	4,7	11,9	21,3	28,7	30,9	2,5

5.2.2.2. За віком:

	Роки	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	13		50,0		25,0	25,0	
	14	2,5	8,5	12,4	20,2	54,6	1,8
	15	2,9	7,2	15,4	25,5	47,7	1,2
	16	1,1	7,1	19,0	21,2	51,0	0,6
	17	2,9	6,5	20,3	17,4	52,2	0,7
	18		30,0	40,0	30,0		
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	13		50,0		25,0	25,0	
	14	2,9	9,0	15,1	32,7	39,9	0,4
	15	2,4	12,0	16,6	32,5	35,2	1,2
	16	2,0	13,1	17,6	34,7	32,1	0,6
	17	4,4	14,0	24,3	26,5	30,1	0,7
	18	10,0	60,0	20,0	10,0		
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	13		25,0	25,0	25,0	25,0	
	14	5,7	11,1	17,6	28,7	35,1	1,8
	15	3,4	11,8	21,9	27,5	34,0	1,4
	16	4,6	9,4	20,2	29,1	35,3	1,4
	17	5,1	5,8	17,5	35,0	35,0	1,5
	18			50,0	10,0	40,0	
поради старших (батьків, членів родини)	13	50,0	25,0			25,0	
	14	7,5	17,5	25,0	20,4	22,9	6,8
	15	12,5	20,2	26,0	21,0	15,4	4,8
	16	13,4	21,9	23,0	18,8	15,1	8,0
	17	20,6	22,1	17,6	15,4	15,4	8,8
	18	20,0	50,0	10,0	20,0		
думки однолітків (однокласників, друзів)	13	25,0	25,0	25,0		25,0	
	14	26,0	19,1	15,9	10,1	7,2	21,7
	15	25,2	24,3	15,5	8,5	7,0	19,4
	16	25,1	21,9	13,8	10,1	3,5	25,6
	17	30,1	26,5	9,6	6,6	3,7	23,5
	18	30,0	40,0		10,0	10,0	10,0

	Роки	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	13		75,0			25,0	
	14	4,3	10,0	21,1	27,6	33,0	3,9
	15	6,1	11,4	24,0	25,7	29,6	3,2
	16	5,1	12,2	24,1	29,3	28,1	1,1
	17	5,9	11,8	26,5	30,9	22,8	2,2
	18		10,0	50,0	20,0	10,0	10,0
мої знання про цю та інші професії	13		25,0	50,0		25,0	
	14	5,7	13,1	24,5	30,1	24,5	2,1
	15	3,4	13,8	26,2	31,2	22,5	2,9
	16	4,2	12,5	20,1	36,5	23,8	2,8
	17	8,8	27,0	27,0	22,6	13,1	1,5
	18		80,0	10,0	10,0		
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	13	25,0	25,0	25,0		25,0	
	14	6,1	9,3	21,8	30,0	30,4	2,5
	15	3,6	10,9	22,4	27,0	33,8	2,2
	16	4,3	10,5	19,4	31,9	31,3	2,6
	17	5,1	21,0	21,0	25,4	23,9	3,6
	18	10,0	40,0	40,0		10,0	

5.2.2.3. За статтю:

	Стать	М.3.-1	М.3.-2	М.3.-3	М.3.-4	М.3.-5	М.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	чол.	2,7	8,6	18,5	22,5	46,4	1,2
	жін.	2,0	6,9	14,6	21,8	53,8	1,0
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	чол.	2,7	12,1	19,8	32,3	31,9	1,2
	жін.	2,6	12,5	15,1	32,6	36,8	0,3
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	чол.	5,1	10,2	20,0	30,4	32,3	2,0
	жін.	3,8	10,2	20,4	27,8	36,9	1,0
поради старших (батьків, членів родини)	чол.	12,8	21,2	22,4	18,9	15,4	9,4
	жін.	12,6	20,0	25,2	20,0	18,2	3,9
думки однолітків (однокласників, друзів)	чол.	23,6	22,9	13,1	9,5	6,9	24,0
	жін.	28,3	22,8	15,4	8,8	4,6	20,2
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	чол.	4,8	12,9	23,2	26,2	29,7	3,3
	жін.	5,9	10,3	24,5	28,9	28,2	2,1
мої знання про цю та інші професії	чол.	4,6	15,3	24,1	31,6	21,8	2,6
	жін.	4,9	15,2	23,8	31,0	22,6	2,5
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	чол.	4,6	11,6	20,5	28,5	31,6	3,2
	жін.	4,8	12,2	22,1	29,0	30,1	1,8

5.2.2.4. За освітою (Ви учень):

	Клас	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	9-й	2,9	8,8	16,8	22,5	47,1	1,7
	10-й	1,6	7,6	15,0	21,0	54,3	0,5
	11-й	2,1	5,4	18,3	23,3	50,4	0,4
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	9-й	3,0	13,3	16,4	32,1	34,2	1,0
	10-й	1,8	11,8	17,1	32,1	36,8	0,3
	11-й	3,4	11,3	20,6	32,8	31,1	0,8
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	9-й	4,9	11,8	20,2	27,9	33,4	1,7
	10-й	3,4	8,7	20,1	31,9	35,1	0,8
	11-й	5,0	8,4	20,5	26,4	37,7	2,1
поради старших (батьків, членів родини)	9-й	12,9	19,5	24,0	18,4	18,8	6,4
	10-й	11,3	21,5	23,6	22,3	14,4	6,8
	11-й	14,8	21,9	23,2	17,3	16,5	6,3
думки однолітків (однокласників, друзів)	9-й	27,7	21,0	14,9	8,1	7,0	21,4
	10-й	25,1	24,9	15,2	11,2	4,5	19,0
	11-й	23,5	23,5	11,8	8,0	4,6	28,6
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	9-й	5,6	12,2	22,7	28,7	27,4	3,3
	10-й	5,0	10,6	25,3	24,3	32,7	2,1
	11-й	5,5	11,3	23,1	30,7	27,3	2,1
мої знання про цю та інші професії	9-й	4,7	16,2	24,2	29,3	22,8	2,8
	10-й	4,5	12,3	23,0	35,1	22,5	2,6
	11-й	5,4	17,6	24,7	30,1	20,5	1,7
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	9-й	5,1	12,1	24,0	27,7	28,9	2,3
	10-й	4,0	9,0	18,7	30,6	35,4	2,4
	11-й	5,0	15,8	18,8	27,9	29,2	3,3

5.2.2.5. У регіональному розрізі:

	Регіон	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	Захід	1,6	8,9	17,0	23,0	48,9	0,7
	Центр	2,0	9,1	16,4	24,0	47,5	1,0
	Схід	1,9	5,3	17,6	19,5	54,2	1,5
	Південь	5,0	7,3	13,4	21,2	52,0	1,1
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	Захід	4,3	11,9	17,2	32,8	32,8	1,0
	Центр	2,0	15,7	15,7	32,2	33,7	0,8
	Схід	1,9	8,7	17,3	34,7	36,5	0,9
	Південь	2,8	12,5	21,6	27,8	35,2	
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	Захід	3,6	8,2	21,4	28,0	37,2	1,6
	Центр	4,3	12,8	23,5	30,6	26,5	2,3
	Схід	3,7	9,0	18,3	27,6	40,9	0,6
	Південь	7,3	10,1	14,0	29,8	37,6	1,1
поради старших (батьків, членів родини)	Захід	12,6	22,2	27,8	16,9	15,6	5,0
	Центр	13,9	25,3	24,2	17,4	11,9	7,3
	Схід	11,1	16,7	18,9	23,8	23,5	5,9

	Region	M.3.-1	M.3.-2	M.3.-3	M.3.-4	M.3.-5	M.3.-0
думки однолітків (однокласників, друзів)	Південь	13,0	14,1	24,9	20,3	18,6	9,0
	Захід	26,8	28,4	14,4	7,7	6,4	16,4
	Центр	30,9	21,7	13,0	7,9	2,6	24,0
	Схід	21,6	19,1	15,0	11,6	10,3	22,5
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	Південь	21,6	22,7	15,9	9,7	3,4	26,7
	Захід	5,6	9,6	27,7	31,4	23,4	2,3
	Центр	4,6	14,2	24,9	24,9	27,9	3,6
	Схід	4,3	11,5	20,2	27,3	33,9	2,8
мої знання про цю та інші професії	Південь	8,6	9,1	21,1	28,0	32,0	1,1
	Захід	4,9	19,7	21,1	33,6	18,8	2,0
	Центр	6,9	18,3	23,9	29,2	18,5	3,3
	Схід	3,4	10,9	24,5	30,1	28,6	2,5
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	Південь	2,2	9,4	28,3	33,9	24,4	1,7
	Захід	2,6	12,2	26,7	25,1	30,4	3,0
	Центр	6,6	13,5	22,6	31,3	23,2	2,8
	Схід	4,6	10,5	15,5	26,6	41,2	1,5
	Південь	4,0	10,2	19,9	33,0	30,1	2,8

5.2.2.6. За місцем проживання:

	Місце	M.3.-1	M.3.-2	M.3.-3	M.3.-4	M.3.-5	M.3.-0
інтерес до професії, очікуване задоволення від такої праці	Київ		12,7	12,7	25,5	45,5	3,6
	обл. ц.	1,9	6,8	17,0	23,4	49,8	1,1
	місто	1,5	5,9	18,8	19,8	53,7	0,3
	СМТ	3,9	11,7	15,5	15,5	52,4	1,0
	село	3,3	8,4	14,6	24,8	47,3	1,5
власні здібності, їх відповідність вимогам професії	Київ	1,8	5,5	12,7	40,0	36,4	3,6
	обл. ц.	3,0	9,8	22,3	34,5	29,9	0,4
	місто	2,1	11,6	15,8	34,6	35,7	0,3
	СМТ	2,9	14,7	14,7	29,4	36,3	2,0
	село	3,1	15,2	17,0	28,4	35,6	0,8
мої домагання (прагну здобути саме цю професію, надаю їй перевагу перед усіма іншими)	Київ	5,6	9,3	22,2	27,8	27,8	7,4
	обл. ц.	6,4	8,7	18,5	31,7	34,0	0,8
	місто	2,8	9,3	20,9	31,2	34,5	1,3
	СМТ	1,0	15,5	23,3	25,2	35,0	
	село	5,4	10,9	19,4	26,1	36,4	1,8
поради старших (батьків, членів родини)	Київ	9,1	25,5	27,3	21,8	7,3	9,1
	обл. ц.	12,1	20,1	24,2	18,2	18,2	7,2
	місто	10,8	22,1	21,1	18,5	19,3	8,2
	СМТ	13,6	18,4	29,1	25,2	9,7	3,9
	село	15,2	19,1	24,3	19,4	17,1	4,9
думки однолітків (однокласників, друзів)	Київ	30,2	13,2	3,8	9,4		43,4
	обл. ц.	29,8	25,7	14,3	7,5	3,0	19,6

	Місце	М.З.-1	М.З.-2	М.З.-3	М.З.-4	М.З.-5	М.З.-0
	місто	23,6	18,1	13,7	12,7	8,0	23,8
	СМТ	26,5	27,5	18,6	4,9	2,0	20,6
	село	24,9	25,7	15,2	7,6	7,1	19,4
зіставлення професійного вибору з моїми життєвими планами в цілому (мати сім'ю, досягти успіху, багато подорожувати тощо)	Київ	3,6	9,1	18,2	30,9	34,5	3,6
	обл. ц.	3,1	11,8	28,6	29,4	22,9	4,2
	місто	5,2	10,6	21,4	26,6	34,9	1,3
	СМТ	7,8	12,7	24,5	26,5	21,6	6,9
	село	6,7	12,4	23,5	27,3	28,4	1,8
мої знання про цю та інші професії	Київ	9,1	3,6	23,6	32,7	25,5	5,5
	обл. ц.	5,3	15,9	28,4	31,8	17,0	1,5
	місто	2,6	13,3	20,8	31,8	28,5	3,1
	СМТ	3,9	18,4	27,2	33,0	15,5	1,9
	село	6,2	17,8	23,5	29,6	20,6	2,3
затребуваність цієї професії (оцінка стану ринку праці)	Київ	3,6	7,3	14,5	34,5	34,5	5,5
	обл. ц.	6,4	15,2	20,1	28,4	28,8	1,1
	місто	2,8	8,0	19,1	28,4	38,1	3,6
	СМТ	3,9	13,7	22,5	32,4	26,5	1,0
	село	5,7	13,7	25,1	27,5	25,6	2,3

ДОДАТОК VI. ОСОБЛИВОСТІ ПОІНФОРМОВАНOSTІ ГРОМАДЯН ПРО ПРОФЕСІЇ

6.1. Розподіл відповідей на запитання **“Яка саме інформація про професію була Вам відома, коли Ви її обирали (схилялися до її вибору)?”** (у %)

6.1.1. У цілому:

	Учні		Дорослі	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	45,8	53,5	39,2	33,0
умови, в яких працюють ці фахівці	36,7	44,9	34,3	41,9
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти	28,6	36,2	24,8	28,8
зміст їхньої праці	45,2	47,0	39,6	42,9
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія	30,3	38,8	25,3	25,1
ризик, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	10,6	14,1	8,0	11,7
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю	31,3	35,3	20,8	23,2
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія	41,3	38,6	15,6	14,7
рівень престижності фахівців такого профілю	32,1	36,9	21,4	18,3
ставлення до цієї професії близьких мені людей	26,6	29,7	22,6	24,2
гарантії працевлаштування за цією професією	33,3	31,5	30,1	33,0
рівень конкурентності на ринку праці	12,8	11,4	9,8	8,8

	Учні		Дорослі	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
інше	1,6	1,1	1,7	1,3
ніякої інформації про цю професію не мав	1,7	0,7	7,2	7,7
важко відповісти	7,3	2,5	7,6	6,8

6.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	100,0	46,7	54,3	54,7	52,7	33,3	46,7	34,8	23,1
умови, в яких працюють ці фахівці	100,0	53,3	40,2	45,8	49,3	44,4	39,0	43,7	41,4
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти		35,5	36,7	33,0	41,0	55,6	35,8	30,6	22,6
зміст їхньої праці	100,0	40,2	48,8	45,3	49,3	66,7	39,8	44,4	42,8
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія		50,5	35,9	38,0	42,9	22,2	28,9	26,8	20,8
ризики, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	100,0	18,7	15,4	12,0	12,2	11,1	10,6	11,8	12,2
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю		40,2	34,8	33,5	38,0	11,1	26,0	24,3	20,4
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія		43,0	37,3	38,0	41,0	33,3	19,9	15,6	10,6
рівень престижності фахівців такого профілю		39,3	36,3	35,1	38,5	66,7	24,0	21,0	11,8
ставлення до цієї професії близьких мені людей		29,9	31,1	28,0	28,8	44,4	25,6	25,2	22,2
гарантії працевлаштування за цією професією		32,7	30,5	31,4	34,1	22,2	29,7	34,1	33,5
рівень конкурентності на ринку праці		6,5	11,9	10,2	15,6	11,1	10,6	10,7	5,4
інше			1,2	0,8	1,5	11,1	0,4	1,1	2,0
ніякої інформації про цю професію не мав		0,9	0,8	0,3	0,5	11,1	3,7	8,0	9,5

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
важко відповісти		1,9	2,3	3,1	2,4		6,5	5,1	9,0

6.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	49,4	57,5	31,4	34,1
умови, в яких працюють ці фахівці	42,7	47,1	45,0	39,5
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти	30,3	42,0	28,7	29,1
зміст їхньої праці	46,2	47,8	43,7	41,8
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія	38,2	39,4	26,7	23,8
ризики, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	17,0	11,2	14,2	9,8
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю	33,9	36,6	23,8	22,8
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія	39,3	37,9	16,7	13,2
рівень престижності фахівців такого профілю	36,5	37,2	20,7	16,5
ставлення до цієї професії близьких мені людей	26,7	32,6	23,2	25,0
гарантії працевлаштування за цією професією	29,4	33,6	34,1	31,9
рівень конкурентності на ринку праці	10,4	12,4	8,9	8,8
інше	1,7	0,5	1,3	1,3
ніякої інформації про цю професію не мав	1,0	0,3	7,3	8,0
важко відповісти	2,9	2,1	6,2	7,3

6.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	52,4	54,8	53,8	58,7	42,9	24,7	14,7
умови, в яких працюють ці фахівці	45,5	42,8	46,7	45,7	45,6	40,0	38,7
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти	35,8	35,9	37,9	38,9	34,8	26,0	17,8
зміст їхньої праці	48,1	43,9	49,2	44,7	44,3	42,5	40,0
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія	37,7	38,0	42,5	35,1	29,4	21,7	17,3
ризики, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	15,9	12,0	12,5	10,1	14,5	10,7	12,0

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю	35,8	35,4	33,3	29,3	26,7	20,9	18,2
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія	38,2	39,6	37,9	22,6	16,6	12,7	9,8
рівень престижності фахівців такого профілю	36,6	38,0	35,0	32,7	20,6	14,7	10,2
ставлення до цієї професії близьких мені людей	29,3	29,8	30,0	31,3	26,0	22,1	19,6
гарантії працевлаштування за цією професією	29,1	34,6	32,5	29,3	32,8	36,6	29,3
рівень конкурентності на ринку праці	10,4	10,9	14,2	13,0	10,1	8,3	4,0
інше	1,2	0,5	1,7	0,5	2,0	1,0	1,8
ніякої інформації про цю професію не мав	0,9	0,3	0,8	1,4	4,1	9,5	14,2
важко відповісти	2,4	2,9	2,1	1,4	4,4	8,2	11,6

6.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	56,4	49,9	56,2	51,7	31,8	34,9	28,6	40,3
умови, в яких працюють ці фахівці	47,9	42,8	46,3	42,2	49,8	41,0	39,0	40,3
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти	37,3	37,0	35,0	34,4	27,6	29,5	24,7	38,1
зміст їхньої праці	48,2	47,3	46,0	46,1	51,9	46,4	35,1	40,9
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія	38,6	39,5	40,1	35,0	26,4	24,3	21,8	32,6
ризики, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	9,2	15,2	17,3	13,9	11,7	12,5	12,3	8,3
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю	29,4	33,9	40,7	38,3	19,7	22,9	21,8	32,0
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія	30,4	40,0	39,2	48,3	16,7	12,3	16,0	14,4
рівень престижності фахівців такого профілю	35,3	39,5	37,3	32,8	17,6	20,6	17,2	16,6

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
ставлення до цієї професії близьких мені людей	29,0	32,2	29,6	25,6	20,1	26,8	22,3	28,2
гарантії працевлаштування за цією професією	21,1	33,4	35,8	37,2	25,5	30,5	36,6	40,3
рівень конкурентності на ринку праці	8,9	12,2	14,2	8,9	7,1	8,6	9,7	9,4
інше	0,7	0,8	1,2	2,2	1,7	0,5	2,2	0,6
ніякої інформації про цю професію не мав	0,7	0,5	0,9	0,6	5,0	9,6	9,0	3,9
важко відповісти	3,6	2,3	1,9	2,2	5,4	8,4	8,0	2,2

6.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
навчальний заклад, у якому готують спеціалістів цього профілю	64,3	53,3	52,2	66,7	53,8	29,0	41,5	31,4	27,7	31,2
умови, в яких працюють ці фахівці	51,8	48,4	43,5	66,7	43,8	30,6	45,7	41,5	33,6	44,2
професійні цілі та завдання, які виконують ці спеціалісти	39,3	41,8	35,3		33,3	16,1	32,1	28,6	21,0	31,1
зміст їхньої праці	37,5	53,7	43,0	33,3	48,8	35,5	44,9	39,9	33,6	48,4
вимоги до особистих здібностей, які висуває ця професія	42,9	41,0	36,8		39,0	11,3	30,2	27,1	12,6	25,4
ризики, що загрожують здоров'ю тих, хто працює за цим фахом	17,9	14,8	14,6		12,6	4,8	12,1	12,9	9,2	12,1
рівень відповідальності, якого вимагає робота за цією спеціальністю	37,5	36,1	35,1	33,3	34,5	24,2	26,8	22,9	17,6	22,7
можливості кар'єрного зростання і найвищих досягнень, що їх надає ця професія	51,8	38,1	40,3	66,7	35,0	16,1	20,4	17,0	6,7	10,9
рівень престижності фахівців такого профілю	41,1	42,6	34,1	100,0	36,0	12,9	25,7	16,8	11,8	17,5

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
ставлення до цієї професії близьких мені людей	16,1	37,3	26,4	33,3	30,7	6,5	26,4	23,2	20,2	27,7
гарантії працевлаштування за цією професією	33,9	34,0	33,1	33,3	28,1	25,8	33,6	32,5	35,3	33,6
рівень конкурентності на ринку праці	10,7	12,3	13,5	33,3	8,6	11,3	15,1	8,0	5,9	5,9
інше		0,4	2,1		0,5	1,6	1,9	1,5	2,5	0,2
ніякої інформації про цю професію не мав		1,6	0,6		0,2	11,3	5,3	7,2	14,3	7,2
важко відповісти	1,8	2,9	2,5		2,4	8,1	3,8	7,7	6,7	7,7

6.2. Розподіл відповідей на запитання “Чи мали (маєте) Ви інформацію про інші професії, крім тієї, яку обрали або схильєтеся обрати?” (у %)

6.2.1. У цілому:

	Учні		Дорослі	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схильююсь обрати)	16,0	13,0	17,3	14,7
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схильююсь обрати)	41,3	45,8	39,5	42,5
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схильююсь обрати)	30,3	35,7	25,3	25,7
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії	2,2	1,5	5,4	7,0
важко відповісти	10,2	4,0	12,4	10,1

6.2.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схильююсь обрати)	100,0	15,0	14,6	11,3	10,8	22,2	14,7	16,0	12,9
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схильююсь обрати)		42,1	44,6	47,9	48,5	44,4	48,2	44,1	37,4
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схильююсь обрати)		37,4	34,9	35,1	36,3	33,3	25,3	25,1	26,8
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії		0,9	1,4	1,8	1,5		6,5	5,5	9,1

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
важко відповісти		4,7	4,5	3,9	2,9		5,3	9,3	13,8

6.2.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	13,6	12,4	13,8	15,4
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	46,0	45,7	42,1	42,6
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	34,3	37,0	30,4	22,0
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії	1,9	1,2	4,9	8,7
важко відповісти	4,2	3,8	8,7	11,3

6.2.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	14,8	12,0	10,5	21,2	18,8	17,9	10,6
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	44,3	47,3	47,3	45,6	42,9	39,3	29,2
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схилиюсь обрати)	35,0	35,9	36,8	19,8	26,6	26,1	27,4
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії	1,4	1,1	2,5	5,1	3,2	3,8	11,9
важко відповісти	4,6	3,7	2,9	8,3	8,5	12,8	20,8

6.2.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схиляюсь обрати)	15,9	12,4	10,8	13,3	8,9	19,5	11,9	17,7
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схиляюсь обрати)	44,4	46,8	47,1	43,9	45,8	38,2	43,4	45,9
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схиляюсь обрати)	31,8	34,2	38,1	41,1	30,9	25,4	22,1	28,2
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії	2,3	1,5	1,2	0,6	3,8	6,4	10,9	3,3
важко відповісти	5,6	5,1	2,8	1,1	10,6	10,6	11,7	5,0

6.2.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
так, знав (знаю) про інші професії більше, ніж про обрану (ту, яку схиляюсь обрати)	17,9	13,9	15,2		9,3	27,4	15,2	11,9	16,0	14,6
так, знав (знаю) про інші професії майже стільки, скільки й про обрану (ту, яку схиляюсь обрати)	48,2	46,3	45,1	66,7	46,0	35,5	46,2	42,7	38,7	41,9
так, знав (знаю) про інші професії, але менше, ніж про обрану (ту, яку схиляюсь обрати)	32,1	33,6	35,1	33,3	38,1	22,6	22,7	27,5	22,7	27,5

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
ні, нічого не знав (не знаю) про інші професії		1,6	1,9		1,2	9,7	7,2	6,5	9,2	6,2
важко відповісти	1,8	4,5	2,7		5,5	4,8	8,7	11,4	13,4	9,7

6.3. Розподіл відповідей на запитання “У який спосіб Ви отримували інформацію про професію, яку обрали (схиляєтеся обрати)?” (у %)

6.3.1. У цілому:

	Учні		Дорослі	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
пробував працювати за цією професією	16,0	16,9	28,4	30,4
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)	18,9	23,1	14,1	16,5
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	30,7	31,0	20,8	22,3
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи	11,7	11,7	7,3	9,0
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом	46,5	52,2	31,7	28,1
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	12,7	13,6	6,4	6,8
знаходив інформацію в інтернеті	48,8	55,7	15,7	14,8
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	26,8	29,3	12,4	12,9
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію	4,7	2,2	1,7	2,2
мій живий кумир має таку професію	8,2	8,3	2,8	3,5
звернувся до профконсультанта	9,0	7,9	3,3	2,7
мені про професію розповіли батьки	33,8	34,7	20,8	19,0
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі	20,8	20,0	13,7	13,4
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме	10,9	7,5	12,1	10,6
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію	2,0	0,7	5,7	6,9
інше	2,2	2,2	4,0	3,6
важко відповісти	6,0	2,1	10,0	10,8

6.3.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
пробував працювати за цією професією		17,8	17,8	16,0	15,6	11,1	23,6	29,9	34,8
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в	100,0	18,7	24,4	21,2	25,4	22,2	18,3	18,1	13,6

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
магазині, транспорті, перукарні тощо)									
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	100,0	38,3	31,8	28,8	28,8	33,3	25,2	22,6	20,4
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи		9,3	13,1	11,3	10,7	11,1	12,6	8,9	7,0
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом		57,0	51,4	50,8	53,7	66,7	32,9	27,7	26,0
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію		8,4	12,7	14,1	17,1	33,3	7,3	7,1	6,1
знаходив інформацію в інтернеті	100,0	58,9	55,9	54,2	55,6	55,6	28,0	14,7	7,5
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми		32,7	26,6	30,4	32,7	22,2	20,3	12,5	9,3
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію		0,9	2,5	1,3	3,9		0,8	2,7	2,3
мій живий кумир має таку професію		6,5	9,2	8,1	7,8	11,1	4,9	3,1	3,4
звернувся до профконсультанта		9,3	8,2	6,0	9,3	22,2	4,9	2,9	1,4
мені про професію розповіли батьки		42,1	34,4	35,9	31,7	22,2	22,4	18,5	17,6
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі		18,7	19,1	21,2	20,0	33,3	19,5	12,3	11,3
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме		5,6	7,4	7,3	8,3	22,2	6,1	11,2	12,4
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію		0,9	1,0	0,5			5,3	7,4	7,0
інше		2,8	1,4	2,9	2,9		3,3	3,4	4,1
важко відповісти		0,9	1,4	3,4	2,0		8,5	10,1	12,9

6.3.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
пробував працювати за цією професією	18,7	15,2	35,4	26,5
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)	20,5	25,7	15,8	17,3
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	34,1	28,0	24,5	20,8
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи	13,3	10,2	10,7	7,3
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом	49,9	54,5	31,8	25,3
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	14,6	12,7	8,5	5,4
знаходив інформацію в інтернеті	56,0	55,5	16,7	13,3
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	29,6	29,0	14,0	12,1
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію	3,2	1,2	3,4	1,0
мій живий кумир має таку професію	9,4	7,2	3,4	3,7
звернувся до профконсультанта	8,1	7,7	3,3	2,2
мені про професію розповіли батьки	33,6	35,7	18,1	19,6
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі	19,0	20,9	12,3	14,3
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме	9,2	5,8	10,7	10,7
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію	1,2	0,2	7,1	6,6
інше	1,7	2,8	1,8	5,1
важко відповісти	2,0	2,1	9,3	12,1

6.3.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
пробував працювати за цією професією	17,1	16,5	17,1	23,1	32,8	29,8	34,7
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)	24,0	20,5	25,4	15,4	20,6	16,3	12,9
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	33,6	28,7	28,3	24,0	25,3	20,7	20,9
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи	12,2	11,2	11,7	8,2	13,9	7,2	7,6
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом	52,1	52,7	52,1	23,1	28,0	31,0	25,8

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	13,2	11,4	17,9	9,1	6,4	6,6	5,3
знаходив інформацію в інтернеті	56,2	56,9	52,5	14,9	17,9	16,1	7,1
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	29,5	28,7	30,0	18,8	15,2	11,3	7,6
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію	2,6	1,3	2,5	2,9	3,4	2,0	0,4
мій живий кумир має таку професію	8,0	8,8	8,3	5,3	4,1	3,0	2,2
звернувся до профконсультанта	9,9	5,3	7,1	3,4	2,7	2,4	3,1
мені про професію розповіли батьки	34,8	36,2	31,7	20,2	20,6	18,7	16,4
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі	18,7	19,9	22,5	19,7	12,5	14,9	5,8
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме	7,0	7,2	9,2	7,7	11,1	10,1	14,2
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію	1,2	0,3		5,3	6,4	7,4	8,0
інше	1,9	2,7	2,5	6,3	3,4	2,2	4,9
важко відповісти	1,7	3,2	1,3	5,8	6,4	13,1	16,0

6.3.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
пробував працювати за цією професією	17,5	13,4	20,4	17,2	27,6	28,7	31,0	36,5
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)	29,0	21,5	20,1	22,2	22,2	20,6	10,4	13,8
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	36,0	27,1	29,6	33,9	25,5	21,6	17,7	30,4
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи	8,9	13,2	11,7	13,3	13,4	8,6	8,5	5,0

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом	46,2	53,7	52,8	58,3	29,7	27,3	25,9	33,1
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	17,8	15,7	9,9	8,9	11,3	5,7	4,4	8,8
знаходив інформацію в інтернеті	48,8	57,5	61,7	52,8	19,7	12,8	13,3	16,0
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	21,1	30,9	29,6	38,9	8,4	15,2	8,5	23,8
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію	2,0	2,0	2,5	2,2	5,0	0,5	2,2	2,2
мій живий кумир має таку професію	8,6	8,6	8,3	7,2	5,9	2,5	4,1	1,7
звернувся до профконсультанта	7,6	7,8	6,2	11,7	3,3	2,2	2,9	2,8
мені про професію розповіли батьки	28,4	36,7	35,5	39,4	20,9	18,4	18,6	18,2
скористався інформацією, що отримувач на уроках у школі	23,1	15,9	19,8	23,9	13,4	15,0	11,1	14,9
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме	5,3	9,4	9,3	3,9	8,8	11,1	9,9	13,8
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію	0,7	0,8	0,6	0,6	5,4	5,9	9,7	4,4
інше	0,3	2,8	2,8	3,3	1,7	2,9	5,3	3,9
важко відповісти	2,6	1,3	2,2	2,8	9,2	13,3	11,9	5,0

6.3.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. п.	місто	СМТ	село	Київ	обл. п.	місто	СМТ	село
пробував працювати за цією професією	7,1	18,9	14,3		19,8	33,9	27,2	32,0	29,4	30,6
накопичував випадкові спостереження за роботою фахівців, які мене обслуговували (в магазині, транспорті, перукарні тощо)	16,1	23,8	20,8		26,4	4,8	20,4	16,2	10,1	18,0
спостерігав за роботою фахівців за спеціальним задумом з метою професійного самовизначення	30,4	32,8	28,9	33,3	32,4	11,3	26,8	22,2	17,6	22,7
спеціально ходив на екскурсії на місце роботи	16,1	11,9	11,2	33,3	11,7	1,6	10,9	9,3	4,2	9,9
розпитував тих, хто працював (працює) за цим фахом	66,1	50,4	48,6	66,7	55,5	22,6	26,0	30,2	27,7	28,6
підмічав випадкові захоплення будь-яких людей, навіть тих, хто мав іншу професію	8,9	17,2	10,6		15,7	4,8	7,5	6,2	3,4	8,1
знаходив інформацію в інтернеті	75,0	60,2	60,5	66,7	45,0	17,7	20,8	15,2	10,9	11,1
дивився про таких фахівців телепередачі, фільми	25,0	31,1	30,6	66,7	27,1	8,1	17,0	11,6	14,3	11,9

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
мій улюблений герой художніх творів мав таку професію	7,1	4,1	1,9		0,7		3,0	2,6	0,8	2,0
мій живий кумир має таку професію	8,9	10,7	5,2		10,5		4,5	4,6		3,5
звернувся до профконсультанта	12,5	7,8	7,7		7,6		3,4	3,4	0,8	2,7
мені про професію розповіли батьки	35,7	34,8	36,6	33,3	32,4	16,1	18,1	18,6	16,8	21,0
скористався інформацією, що отримував на уроках у школі	8,9	20,5	19,8		21,2	9,7	8,7	14,7	15,1	15,3
випадково трапилася інформація, не пам'ятаю, де саме	12,5	8,6	6,7		7,1	11,3	13,2	10,6	10,1	9,1
я не мав (не маю) жодної інформації про цю професію	1,8	0,8	0,6		0,5	6,5	7,2	5,9	11,8	6,2
інше		3,3	2,3		1,9	9,7	5,7	3,1	3,4	2,0
важко відповісти		2,0	2,1		2,4	11,3	9,4	11,6	11,8	10,6

ДОДАТОК VII. ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ПЛАНУВАННЯ

7.1. Розподіл відповідей на запитання *“Які з наведених нижче складових професійного плану були (є) у Вас найбільш продуманими?”* (у %)

7.1.1. У цілому:

	Учні		Дорослі	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	43,7	54,7	26,2	23,0
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім	8,5	8,8	7,6	7,5
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	29,5	37,5	24,4	26,2

	Учні		Дорослі	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	31,8	35,5	28,2	31,9
навчальні заклади для отримання професійної підготовки	35,2	45,8	25,4	23,8
бажані посади по закінченні навчання	29,6	31,2	19,6	17,7
уявлення про майбутній робочий день	17,9	18,2	21,8	24,2
уявлення про подальше кар'єрне просування	38,1	43,3	23,4	19,8
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії	23,8	24,1	13,6	14,0
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	21,5	21,0	16,8	16,0
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей	10,2	13,3	5,4	6,7
запасний варіант професійного плану	13,4	14,6	9,3	8,7
припущення про можливість значної зміни планів	8,2	10,8	8,5	9,1
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя	23,9	21,8	24,9	18,7
інше	1,7	0,6	0,6	1,1
у мене не було (немає) певного професійного плану	8,1	3,7	18,6	20,9
важко відповісти	6,9	2,6	8,7	7,0

7.1.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	100,0	56,1	58,4	50,8	51,2	77,8	32,5	23,6	17,0
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім		9,3	9,8	8,4	7,3	11,1	11,8	7,2	5,4
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	100,0	40,2	34,8	39,8	36,1	44,4	29,3	28,1	22,2
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи		40,2	33,0	36,4	37,1	33,3	27,6	34,6	30,8
навчальні заклади для отримання професійної підготовки		41,1	43,4	49,5	48,8	22,2	27,6	25,4	19,7
бажані посади по закінченні навчання		29,0	32,8	29,8	28,3	66,7	17,5	19,0	16,1
уявлення про майбутній робочий день	100,0	14,0	20,7	17,5	16,1	11,1	23,2	25,4	23,3
уявлення про подальше кар'єрне просування		42,1	44,3	43,7	41,5	33,3	21,5	22,6	15,4
уявлення про найвищий		24,3	20,5	24,9	29,3	66,7	12,6	15,8	12,4

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
рівень можливих досягнень у професії									
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	100,0	15,9	22,1	22,0	18,5		17,5	17,9	12,9
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей		17,8	12,5	13,1	13,7	22,2	10,6	6,5	4,8
запасний варіант професійного плану		11,2	15,2	14,7	14,1	33,3	12,6	9,4	5,7
припущення про можливість значної зміни планів		11,2	11,1	10,5	11,7		11,8	10,5	5,9
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя		15,0	20,5	24,9	23,4	22,2	20,3	21,9	13,8
інше		0,9	0,6	0,5		11,1	0,8	0,9	1,6
у мене не було (немає) певного професійного плану		4,7	4,1	2,4	4,9		16,7	16,1	29,2
важко відповісти		3,7	3,1	2,1	2,0		4,1	6,5	9,3

7.1.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	55,3	54,2	22,0	23,8
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім	8,9	8,7	8,3	6,7
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	37,5	37,6	27,9	24,7
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	37,8	33,3	30,1	33,0
навчальні заклади для отримання професійної підготовки	39,5	51,9	23,4	24,0
бажані посади по закінченні навчання	32,9	29,5	18,5	17,0
уявлення про майбутній робочий день	18,3	18,1	23,8	24,7
уявлення про подальше кар'єрне просування	44,7	41,8	21,2	18,6
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії	24,0	24,2	15,2	12,9
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	22,2	19,8	17,2	15,1
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей	15,6	11,0	8,0	5,7
запасний варіант професійного плану	13,4	15,7	8,7	8,8
припущення про можливість значної зміни планів	10,4	11,2	11,3	7,5

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя	19,7	23,9	17,4	19,7
інше	1,2		1,8	0,6
у мене не було (немає) певного професійного плану	3,4	4,0	20,1	21,5
важко відповісти	3,4	1,8	6,5	7,5

7.1.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	58,4	52,9	48,8	38,9	28,0	18,9	11,1
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім	9,6	7,4	9,2	6,7	9,1	8,0	5,3
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	35,6	40,4	37,5	35,1	28,4	25,4	16,9
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	33,6	37,0	38,3	30,8	38,5	31,4	25,8
навчальні заклади для отримання професійної підготовки	42,1	51,3	45,4	40,4	30,1	20,3	8,4
бажані посади по закінченні навчання	30,5	32,7	30,0	29,8	18,6	15,1	10,7
уявлення про майбутній робочий день	18,7	18,9	16,3	21,2	27,0	25,0	20,9
уявлення про подальше кар'єрне просування	44,0	44,7	39,2	30,8	17,9	19,1	13,8
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії	20,0	26,3	30,4	22,1	14,9	12,1	9,3
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	21,6	19,9	21,3	13,5	19,3	16,5	12,4
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей	14,0	13,0	12,1	7,7	7,8	6,4	4,4
запасний варіант професійного плану	14,9	13,0	15,8	8,2	8,1	9,7	7,6
припущення про можливість значної зміни планів	11,1	10,1	11,3	9,1	9,8	11,1	4,0
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя	19,9	23,4	24,2	26,9	19,9	18,1	10,2

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
інше	0,7	0,3	0,8	1,0	1,7	0,6	1,8
у мене не було (немає) певного професійного плану	4,1	2,4	4,6	9,6	13,9	20,9	40,9
важко відповісти	3,4	2,1	1,3	3,8	6,4	7,2	10,2

7.1.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	55,1	54,2	52,5	59,4	28,5	23,8	19,9	21,0
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім	11,2	8,1	6,8	10,0	6,3	8,1	6,5	9,9
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	41,9	34,7	36,4	38,3	33,1	27,8	19,9	28,2
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	34,3	37,0	34,3	36,7	40,6	33,2	26,9	28,7
навчальні заклади для отримання професійної підготовки	37,3	46,8	53,4	43,9	19,7	21,4	25,7	30,4
бажані посади по закінченні навчання	30,4	30,9	34,6	27,2	23,8	16,5	14,5	19,3
уявлення про майбутній робочий день	19,8	15,2	17,3	23,9	25,1	26,0	22,5	22,7
уявлення про подальше кар'єрне просування	37,6	45,1	43,8	47,8	18,4	23,8	18,4	16,0
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії	20,1	22,8	27,2	28,3	16,7	14,3	10,9	16,6
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	24,4	20,5	19,4	18,9	19,2	16,0	13,8	17,1
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей	14,5	14,7	13,0	8,9	5,9	10,6	3,9	5,5
запасний варіант професійного плану	10,2	17,0	15,1	15,6	6,3	8,8	9,2	10,5
припущення про можливість значної зміни планів	10,6	10,4	13,3	7,8	3,8	10,8	10,4	9,4

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя	19,5	23,5	20,4	24,4	10,5	21,4	17,9	25,4
інше	0,3	0,3	0,9	1,1	1,3	0,5	1,0	2,8
у мене не було (немає) певного професійного плану	3,0	4,6	2,2	5,6	18,0	19,2	23,0	23,8
важко відповісти	5,0	1,5	2,2	1,7	7,1	8,6	6,8	3,9

7.1.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
ідеал і мета, уявлення про бажані досягнення в майбутньому, в життєвій перспективі	75,0	53,7	53,4	66,7	54,0	22,6	34,3	21,9	9,2	20,7
усвідомлення того, що серйозний вибір професії можна відкласти на потім	5,4	9,4	8,5		9,3	3,2	8,3	8,0	7,6	7,2
уявлення про послідовність найближчих цілей, про те, що слід робити в першу чергу	35,7	38,5	37,4		37,4	32,3	30,9	21,1	23,5	27,9
уявлення про початок професійної діяльності, перше місце роботи	26,8	30,7	34,9	33,3	40,0	32,3	34,0	30,2	27,7	33,3
навчальні заклади для отримання професійної підготовки	42,9	50,0	45,3	66,7	44,0	25,8	27,2	22,4	20,2	23,7
бажані посади по закінченні навчання	25,0	32,8	28,9		33,8	19,4	19,2	18,8	14,3	16,3

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
уявлення про майбутній робочий день	8,9	19,7	17,3		19,8	17,7	23,0	23,5	19,3	28,1
уявлення про подальше кар'єрне просування	51,8	39,3	43,5	33,3	44,3	33,9	25,7	18,3	17,6	16,0
уявлення про найвищий рівень можливих досягнень у професії	26,8	24,2	24,9	66,7	22,6	24,2	14,0	13,4	12,6	13,3
уявлення про шляхи досягнення найближчих цілей	17,9	25,0	18,7		21,7	14,5	16,2	17,8	14,3	15,1
знання про ймовірні перешкоди і протидію інших людей	8,9	16,4	12,5		13,1	9,7	6,8	7,7	5,0	5,7
запасний варіант професійного плану	10,7	20,1	14,6		11,9	9,7	8,7	6,2	9,2	10,9
припущення про можливість значної зміни планів	7,1	11,9	10,4		11,2	8,1	10,9	9,3	10,1	7,7
намір постійного професійного самовдосконалення впродовж життя	10,7	23,4	21,6	33,3	22,6	19,4	20,8	19,1	19,3	16,8
інше		0,4	1,0		0,2		2,3	1,3	0,8	0,5
у мене не було (немає) певного професійного плану	3,6	2,0	5,6		2,4	12,9	18,1	21,1	26,9	21,7
важко відповісти	1,8	2,9	2,7		2,4	9,7	4,2	8,8	6,7	6,9

7.2. Розподіл відповідей на запитання “Якщо порівняти Ваш професійний план з професійними планами інших людей, то що про нього можна сказати?” (у %)

7.2.1. У цілому:

	Учні		Дорослі	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	21,2	23,7	13,4	9,8
він був (є) таким, як і в інших людей	41,2	45,5	37,3	37,8
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей	2,6	3,1	4,0	8,4
важко відповісти	21,3	19,6	21,6	19,1
у мене не було (немає) професійного плану	13,8	8,1	23,7	25,0

7.2.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
він був (є) кращим, ніж у більшості людей		29,5	23,0	22,3	24,9	11,1	15,4	10,2	6,1
він був (є) таким, як і в інших людей	100,0	47,6	45,9	45,9	42,0	55,6	35,8	40,9	34,9
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей		3,8	2,7	2,6	4,9		6,5	8,5	9,3
важко відповісти		13,3	19,8	20,2	21,0	33,3	21,5	21,3	15,0
у мене не було (немає) професійного плану		5,7	8,6	8,9	7,3		20,7	19,1	34,7

7.2.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	23,4	23,9	11,1	8,8
він був (є) таким, як і в інших людей	44,8	46,2	39,7	36,3
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей	3,4	2,8	6,4	10,0
важко відповісти	20,9	18,4	19,9	18,3
у мене не було (немає) професійного плану	7,6	8,6	23,0	26,6

7.2.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	24,4	22,7	23,3	16,1	11,1	8,3	5,3
він був (є) таким, як і в інших людей	44,4	45,6	47,9	44,4	43,9	39,0	20,9
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей	2,9	2,9	3,8	3,9	7,8	9,5	10,7
важко відповісти	19,7	21,1	17,5	21,5	18,6	19,3	17,3
у мене не було (немає) професійного плану	8,6	7,7	7,5	14,1	18,6	23,9	45,8

7.2.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	24,8	22,1	22,6	27,0	7,6	12,0	7,8	12,2
він був (є) таким, як і в інших людей	45,0	44,3	50,5	39,9	43,3	33,7	39,9	34,8
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей	4,6	2,5	1,5	4,5	13,0	5,4	8,8	8,3
важко відповісти	17,9	19,6	20,1	21,9	10,9	22,4	19,5	21,5
у мене не було (немає) професійного плану	7,6	11,5	5,3	6,7	25,2	26,5	24,1	23,2

7.2.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
він був (є) кращим, ніж у більшості людей	37,5	19,5	26,1	33,3	21,0	21,0	12,1	9,1	3,4	9,1
він був (є) таким, як і в інших людей	44,6	45,7	40,5	66,7	47,6	38,7	42,3	37,1	31,1	37,3
він був (є) гіршим, ніж у більшості людей		1,9	3,4		3,8		6,4	11,2	5,0	9,4
важко відповісти	14,3	23,2	20,6		20,2	21,0	19,6	19,0	24,4	17,0
у мене не було (немає) професійного плану	3,6	9,7	9,5		7,4	19,4	19,6	23,6	36,1	27,2

7.3. Розподіл відповідей на запитання “Чи можете Ви сказати про себе, що відповідали на попередні запитання з однієї із перелічених нижче позицій?” (у %)

7.3.1. У цілому:

	Учні		Дорослі	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	70,1	73,5	3,3	2,0
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	9,5	10,9	18,4	18,2
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію	3,2	1,3	9,8	7,5
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію	1,0	0,8	5,5	5,3

	Учні		Дорослі	
	'10 р.	'11 р.	'10 р.	'11 р.
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому	1,0	0,5	37,0	38,7
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій	4,1	4,6	11,8	14,7
важко відповісти	11,2	8,4	14,2	13,6

7.3.2. За віком:

	Повні роки в учнів						Повні роки в дорослих		
	13	14	15	16	17	18	18-29	30-54	≥55
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	100,0	67,9	72,4	74,5	79,0	66,7	7,3	0,9	0,5
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це		12,3	11,7	9,0	10,2	11,1	25,6	23,0	8,2
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію		3,8	0,8	0,8	2,4		7,3	10,8	3,4
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію		0,9	0,8	0,8	0,5		8,1	6,9	1,6
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому			0,2	1,3			23,2	35,6	51,4
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій		4,7	6,0	4,0	2,0	11,1	13,8	10,2	20,7
важко відповісти		10,4	8,0	9,6	5,9	11,1	14,6	12,6	14,3

7.3.3. За статтю:

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	72,3	74,7	2,0	2,1
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	11,2	10,6	20,4	16,5
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію	1,7	1,0	7,1	7,8

	Учні		Дорослі	
	чол.	жін.	чол.	жін.
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію	0,8	0,7	5,6	4,7
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому	0,8	0,2	37,7	39,7
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій	4,6	4,6	14,2	15,1
важко відповісти	8,5	8,3	12,9	14,1

7.3.4. За освітою:

	Учні класу			Вища		Середня	
	9-го	10-го	11-го	повна	неповна	повна	неповна
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	70,2	74,4	80,0		2,4	3,0	1,3
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	12,1	11,3	7,5	31,6	23,1	14,0	8,5
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію	1,4	0,5	2,5	10,2	9,2	7,0	3,1
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію	0,7	0,8	0,8	4,9	5,4	6,8	2,2
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому	0,2	1,3		39,8	37,3	37,7	42,9
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій	5,5	4,6	2,5	7,3	9,5	16,0	25,4
важко відповісти	10,0	7,0	6,7	6,3	13,2	15,6	16,5

7.3.5. У регіональному розрізі:

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	76,8	74,8	67,0	77,1	4,7	0,7	1,7	2,2

	Учні				Дорослі			
	Захід	Центр	Схід	Південь	Захід	Центр	Схід	Південь
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	9,8	9,4	13,6	11,2	20,4	19,2	15,3	20,1
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію	1,3	1,5	0,6	2,2	7,7	6,6	7,5	8,9
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію	1,0	0,5	0,6	1,1	4,7	6,4	4,6	5,0
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому	0,3	1,3			32,3	42,0	37,8	41,9
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій	3,0	4,1	7,1	3,9	18,3	10,1	18,4	11,7
важко відповісти	7,7	8,4	11,1	4,5	11,9	15,0	14,8	10,1

7.3.6. За місцем проживання:

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
як людина, котра саме зараз обирає професію, завершуючи навчання в школі	63,6	71,2	71,8	100,0	78,0		1,9	1,8	0,8	3,0
як людина, котра усвідомила необхідність удосконалюватися в професії і робить це	21,8	9,1	10,9		10,5	17,7	22,7	15,6	19,3	17,6
як людина, котра, маючи спеціальність, опановує нову професію, проходить перекваліфікацію	5,5	0,4	1,7		1,0	11,3	6,8	9,4	3,4	6,7

	Учні					Дорослі				
	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село	Київ	обл. ц.	місто	СМТ	село
як людина, котра прийняла (приймає) рішення змінити професію	1,8	0,4	1,3		0,2	9,7	4,2	6,0	5,0	4,7
як людина, котра пригадувала ситуацію вибору професії, в якій перебувала в минулому	5,5		0,4		0,2	35,5	35,6	39,2	40,3	40,4
як людина, що не має відношення до жодної з перелічених вище позицій		9,9	3,2		3,8	14,5	17,0	11,9	18,5	14,6
важко відповісти	1,8	9,1	10,7		6,2	11,3	11,7	16,1	12,6	12,9

ДОДАТОК VIII. СХИЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ПЕВНОГО ТИПУ ПРОФЕСІЙ

8.1. Узагальнення відповідей на запитання “Якому б заняттю Ви віддали перевагу?” за типами професій, запропонованими Є. Климовим (у балах)*

8.1.1. По вибірці в цілому:

	2010 р.		2011 р.	
	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	2,9	2,0	14,66	9,94
людина – техніка	3,6	2,2	17,63	11,40
людина – людина	4,6	1,8	24,81	8,59
людина – знак	4,0	1,8	20,25	8,32
людина – художній образ	4,4	1,7	22,60	7,91

8.1.2. За віком:

	Повні роки учнів											
	13		14		15		16		17		18	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	21,0	.	15,8	10,5	15,1	9,7	14,4	10,0	13,6	10,1	13,3	7,9
людина – техніка	11,0	.	18,1	11,9	17,5	11,7	17,7	11,0	17,4	11,4	21,7	9,4
людина – людина	26,0	.	24,5	8,3	24,3	8,4	25,2	8,5	25,8	9,0	17,2	11,2

*Завдання полягало у виборі однієї з двох у 20-ти парах альтернатив

людина – знак	26,0	.	19,9	8,4	20,0	8,0	20,1	8,5	21,2	8,4	24,4	13,1
людина – художній образ	16,0	.	20,8	8,1	23,2	7,8	22,7	8,0	22,1	7,7	23,3	8,3

8.1.3. За статтю:

	Чол.		Жін.	
	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	12,2	9,7	17,0	9,6
людина – техніка	24,1	10,5	11,3	8,3
людина – людина	22,3	8,5	27,3	7,9
людина – знак	21,6	8,1	18,9	8,3
людина – художній образ	19,8	7,6	25,3	7,2

8.1.4. За освітою (Ви учень):

	9-го класу		10-го класу		11-го класу	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	14,8	9,8	15,1	10,0	13,7	10,2
людина – техніка	17,9	11,6	16,7	11,0	18,6	11,3
людина – людина	24,5	8,4	25,1	8,3	25,2	9,5
людина – знак	20,4	7,9	19,9	8,6	20,6	8,8
людина – художній образ	22,4	7,9	23,3	7,7	21,9	8,2

8.1.5. У регіональному розрізі:

	Захід		Центр		Схід		Південь	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	16,2	10,4	14,4	9,7	13,0	9,5	15,5	9,9
людина – техніка	17,9	11,9	17,2	11,1	18,0	11,5	17,5	11,2
людина – людина	25,0	8,6	25,0	8,6	24,4	8,8	24,6	8,3
людина – знак	20,2	8,3	20,2	8,5	21,0	8,0	19,2	8,5
людина – художній образ	20,8	8,3	23,0	7,7	23,5	7,6	23,2	7,9

8.1.6. За місцем проживання

	Київ		Обл. п.		Місто		СМТ		Село	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
людина – природа	14,5	8,0	13,5	9,5	14,6	9,8	20,0	17,3	15,4	10,6
людина – техніка	15,2	10,9	17,0	11,1	17,9	11,4	16,7	10,4	18,0	11,6
людина – людина	26,2	8,0	25,1	8,6	24,8	8,6	23,3	10,4	24,4	8,7
людина – знак	19,6	7,7	21,2	7,8	19,9	8,3	15,0	0,0	20,2	8,7
людина – художній образ	24,7	8,2	23,3	7,9	22,5	8,1	25,0	13,2	21,9	7,6

ДОДАТОК IX. СУСПІЛЬНІ ОРІЄНТИРИ І СТЕРЕОТИПИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИБОРУ

Розподіл відповідей на запитання **“Чи згодні Ви з наведеними нижче судженнями?”** (у %)

9.1. Доросле населення

9.1.1. По вибірці в цілому:

	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	10,7	27,0	11,5	33,2	17,6
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	34,1	36,9	15,9	9,9	3,2
найважливіше – вибрати з ким бути	23,7	26,7	23,2	17,8	8,5
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	41,4	39,3	10,1	7,7	1,5
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	27,0	35,1	12,1	15,6	10,2
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійносамовдосконалюватися	41,5	38,8	14,8	4,0	1,0
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	30,0	35,9	18,5	11,6	4,0
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	25,8	27,3	17,6	19,4	9,8
роботодавцю не обов’язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	8,7	14,8	12,3	30,2	34,1
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	50,1	29,7	10,8	6,4	3,1
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	10,2	20,9	25,2	29,0	14,8
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	25,0	30,1	16,2	19,3	9,5
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	4,9	17,8	30,2	26,9	20,2
найпочесніша праця – це праця хлібороба	16,5	21,4	21,9	22,1	18,2

9.1.2. За віком:

	Роки	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	18-29	6,9	22,4	12,2	36,2	22,4
	30-54	9,8	24,3	10,2	36,5	19,2
	≥55	14,0	33,0	12,7	27,4	12,9
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	18-29	38,4	34,3	12,7	11,0	3,7
	30-54	34,3	33,4	18,3	10,7	3,3
	≥55	31,5	42,6	14,7	8,4	2,7
найважливіше – вибрати з ким бути	18-29	25,7	26,9	23,3	16,3	7,8
	30-54	23,5	25,8	24,5	17,5	8,7
	≥55	23,0	27,7	21,6	19,1	8,6
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	18-29	44,3	40,7	6,5	6,5	2,0
	30-54	44,4	38,2	8,5	8,3	0,5
	≥55	36,1	39,9	14,1	7,5	2,5
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	18-29	20,7	35,0	11,4	18,7	14,2
	30-54	25,4	35,7	13,4	15,8	9,8
	≥55	32,6	34,4	10,9	13,6	8,6
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	18-29	50,0	36,2	9,8	3,3	0,8
	30-54	42,9	39,3	12,1	4,7	0,9
	≥55	34,8	39,6	20,8	3,6	1,1
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	18-29	32,1	36,2	20,7	6,9	4,1
	30-54	30,6	34,2	16,5	13,9	4,7
	≥55	28,1	37,8	19,9	11,3	2,9
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	18-29	23,6	23,2	18,7	22,4	12,2
	30-54	20,8	30,3	17,4	19,4	12,1
	≥55	33,3	26,0	17,2	17,9	5,7
роботодавцю необов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	18-29	8,1	13,8	12,6	29,7	35,8
	30-54	8,9	13,9	10,9	31,2	35,1
	≥55	8,8	16,3	13,8	29,2	31,9
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	18-29	45,1	32,5	12,2	7,7	2,4
	30-54	54,0	28,4	7,6	6,7	3,3
	≥55	48,0	29,6	14,0	5,2	3,2
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	18-29	14,7	22,0	23,7	31,0	8,6
	30-54	11,3	22,0	26,2	26,4	14,2
	≥55	6,3	18,8	24,7	31,1	19,0
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	18-29	20,8	29,0	22,4	14,7	13,1
	30-54	22,1	31,3	15,8	19,7	11,1
	≥55	30,8	29,3	13,2	21,3	5,4
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	18-29	6,1	27,3	22,4	26,9	17,1
	30-54	5,1	17,4	30,1	27,2	20,3
	≥55	4,1	13,0	34,7	26,5	21,7

	Роки	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
найпочесніша праця – це праця хлібороба	18-29	9,4	18,8	23,7	26,5	21,6
	30-54	14,0	19,6	23,6	23,6	19,1
	≥55	23,6	25,0	18,6	17,7	15,1

9.1.3. За статтю:

	Стать	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	чол.	11,3	26,0	13,5	32,7	16,5
	жін.	10,4	28,1	9,8	33,6	18,1
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	чол.	32,6	38,1	16,6	10,0	2,7
	жін.	35,4	36,2	15,2	9,7	3,5
найважливіше – вибрати з ким бути	чол.	21,2	27,2	25,2	17,7	8,6
	жін.	25,6	26,5	21,4	18,0	8,5
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	чол.	40,7	39,9	10,0	8,0	1,5
	жін.	42,0	38,7	10,2	7,5	1,6
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	чол.	22,5	34,5	14,3	16,3	12,3
	жін.	30,7	35,5	10,2	15,1	8,5
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	чол.	38,8	40,7	15,1	4,2	1,3
	жін.	43,4	37,4	14,6	3,8	0,7
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	чол.	30,7	36,3	16,9	11,8	4,4
	жін.	29,5	35,8	19,6	11,5	3,5
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	чол.	27,8	29,2	16,9	17,6	8,5
	жін.	24,1	25,7	18,3	20,9	11,0
роботодавцю необов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	чол.	8,5	14,7	13,1	29,9	33,8
	жін.	8,8	14,6	11,5	30,6	34,5
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	чол.	49,0	31,0	10,2	6,0	3,8
	жін.	51,2	28,5	11,3	6,6	2,5
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	чол.	9,1	20,4	22,8	33,0	14,8
	жін.	11,1	21,1	27,1	25,8	14,8
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	чол.	27,8	28,7	16,7	17,2	9,6
	жін.	22,6	31,4	15,8	20,8	9,4

	Стать	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	чол.	3,8	15,9	31,3	28,2	20,8
	жін.	5,7	19,2	29,4	26,1	19,6
найпочесніша праця – це праця хлібороба	чол.	16,3	22,8	20,4	21,5	19,1
	жін.	16,4	20,4	23,1	22,8	17,3

9.1.4. За освітою:

	Освіта		Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	вища	повна	11,6	28,5	8,7	40,6	10,6
		неповна	11,5	28,7	9,5	31,4	18,9
	середня	повна	9,7	23,3	12,7	33,8	20,5
		неповна	11,1	31,6	14,2	27,6	15,6
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	вища	повна	42,0	32,9	9,7	12,6	2,9
		неповна	39,0	37,3	15,3	6,4	2,0
	середня	повна	29,1	37,8	17,7	11,6	3,8
		неповна	32,0	36,9	18,7	8,9	3,6
найважливіше – вибрати з ким бути	вища	повна	23,3	30,6	18,4	15,5	12,1
		неповна	24,3	25,7	26,7	16,6	6,8
	середня	повна	23,6	25,8	23,6	19,2	7,8
		неповна	24,0	25,8	22,2	18,7	9,3
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	вища	повна	38,0	39,4	13,0	8,7	1,0
		неповна	44,9	37,8	8,4	6,8	2,0
	середня	повна	41,8	40,8	8,0	8,0	1,4
		неповна	39,6	36,9	14,7	7,6	1,3
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	вища	повна	16,3	37,5	14,9	18,3	13,0
		неповна	23,0	34,5	13,5	17,6	11,5
	середня	повна	29,4	34,4	10,5	14,9	10,7
		неповна	37,3	36,0	10,7	11,1	4,9
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	вища	повна	52,4	37,0	6,7	2,9	1,0
		неповна	42,9	39,9	12,2	4,1	1,0
	середня	повна	41,9	40,0	12,7	4,4	1,0
		неповна	28,0	36,9	30,2	4,4	0,4
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	вища	повна	37,0	38,0	12,5	9,1	3,4
		неповна	30,7	37,8	18,6	10,8	2,0
	середня	повна	29,2	34,2	19,1	12,7	4,8
		неповна	24,4	34,7	22,7	12,9	5,3

	Освіта		Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	вища	повна	14,4	26,4	19,2	22,6	17,3
		неповна	22,6	28,7	21,3	19,3	8,1
	середня	повна	27,8	25,6	15,9	21,5	9,1
		неповна	36,4	29,3	15,1	12,4	6,7
роботодавцю необхідно в'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	вища	повна	6,7	14,9	7,2	30,8	40,4
		неповна	7,1	14,5	10,1	30,7	37,5
	середня	повна	8,9	16,7	11,1	31,2	32,0
		неповна	12,0	11,1	22,2	26,2	28,4
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	вища	повна	56,7	27,4	7,2	5,8	2,9
		неповна	55,7	27,7	7,1	5,1	4,4
	середня	повна	48,5	30,2	11,1	7,8	2,4
		неповна	40,0	33,3	18,7	5,3	2,7
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	вища	повна	7,2	24,0	24,0	27,9	16,8
		неповна	12,9	21,4	26,1	26,8	12,9
	середня	повна	10,0	20,2	25,2	31,2	13,4
		неповна	10,2	18,2	25,3	28,0	18,2
робітничу професію – це те, що може годувати все життя	вища	повна	18,8	27,9	19,7	20,7	13,0
		неповна	21,3	29,1	21,6	17,6	10,5
	середня	повна	26,5	31,3	13,3	18,9	10,0
		неповна	32,1	30,8	12,5	21,0	3,6
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	вища	повна	3,8	22,1	26,0	30,8	17,3
		неповна	5,4	18,6	33,1	24,3	18,6
	середня	повна	5,2	18,6	27,8	27,2	21,2
		неповна	4,9	11,2	35,9	25,1	22,9
найпочесніша праця – це праця хлібороба	вища	повна	12,1	18,4	21,8	26,2	21,4
		неповна	13,2	22,3	24,0	19,9	20,6
	середня	повна	13,0	22,8	22,0	24,6	17,4
		неповна	32,9	20,3	18,5	14,9	13,5

9.1.5. У регіональному розрізі:

	Регіон	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	Захід	10,9	31,5	17,6	27,3	12,6
	Центр	11,5	23,8	13,0	32,7	18,9
	Схід	12,8	28,3	7,5	34,4	16,9
	Південь	3,9	25,4	8,8	39,2	22,7

	Регіон	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	Захід	39,7	27,0	16,5	12,7	4,2
	Центр	34,9	32,7	18,4	9,6	4,4
	Схід	33,3	41,0	14,6	9,7	1,5
	Південь	27,1	49,7	12,7	7,7	2,8
найважливіше – вибрати з ким бути	Захід	23,2	19,0	28,7	17,3	11,8
	Центр	27,0	23,8	24,8	16,7	7,6
	Схід	25,8	30,7	19,2	17,5	6,8
	Південь	12,2	34,4	21,7	21,7	10,0
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	Захід	46,2	34,9	12,2	5,0	1,7
	Центр	46,9	35,4	9,6	6,1	2,0
	Схід	40,0	38,3	9,7	10,7	1,5
	Південь	26,0	56,4	9,4	7,7	0,6
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	Захід	31,8	27,6	17,6	15,1	7,9
	Центр	25,6	34,9	13,8	16,7	9,1
	Схід	28,3	37,8	9,0	14,3	10,7
	Південь	21,0	39,2	8,3	16,6	14,9
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	Захід	35,1	36,0	21,3	5,4	2,1
	Центр	46,9	34,6	13,0	4,7	0,7
	Схід	41,2	40,7	14,3	3,4	0,5
	Південь	38,1	47,5	11,0	2,2	1,1
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	Захід	30,5	30,5	19,2	13,8	5,9
	Центр	31,9	31,4	23,6	9,6	3,4
	Схід	30,5	38,3	14,0	13,1	4,1
	Південь	23,8	47,5	16,6	9,9	2,2
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	Захід	29,3	23,4	17,6	20,5	9,2
	Центр	28,5	24,3	19,4	18,4	9,3
	Схід	23,2	29,5	15,5	20,8	10,9
	Південь	21,0	34,3	18,2	17,1	9,4
роботодавцю необов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	Захід	7,1	15,5	14,2	31,0	32,2
	Центр	11,1	12,0	12,8	28,5	35,6
	Схід	9,7	16,5	10,7	28,3	34,9
	Південь	3,3	16,0	12,2	37,0	31,5
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	Захід	51,5	28,0	6,7	10,5	3,3
	Центр	55,0	25,6	11,3	5,4	2,7
	Схід	48,4	30,5	12,6	4,4	4,1
	Південь	40,9	39,2	11,0	7,7	1,1

	Регіон	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	Захід	12,6	14,7	24,4	27,7	20,6
	Центр	12,6	19,0	26,4	25,1	17,0
	Схід	8,5	23,5	23,8	31,3	12,9
	Південь	5,6	27,2	26,7	33,9	6,7
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	Захід	18,9	26,1	18,9	25,2	10,9
	Центр	23,3	26,5	18,2	18,2	13,8
	Схід	34,7	30,3	13,1	16,5	5,3
	Південь	14,4	43,1	14,9	20,4	7,2
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	Захід	5,9	11,3	39,3	24,7	18,8
	Центр	5,0	19,6	29,8	26,6	19,1
	Схід	5,6	16,3	24,8	27,7	25,7
	Південь	2,2	26,0	31,5	28,7	11,6
найпочесніша праця – це праця хлібороба	Захід	13,5	19,0	19,4	24,9	23,2
	Центр	21,6	20,6	20,6	20,6	16,4
	Схід	16,5	20,6	24,8	19,9	18,2
	Південь	8,9	27,8	21,1	26,7	15,6

9.1.6. За місцем проживання:

	Місце	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	Київ	14,5	17,7	14,5	32,3	21,0
	обл. ц.	9,8	29,8	10,2	33,6	16,6
	місто	12,4	24,5	10,6	36,7	15,8
	СМТ	8,4	26,1	11,8	26,9	26,9
	село	9,9	29,4	12,3	31,6	16,8
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	Київ	59,7	17,7	16,1	6,5	
	обл. ц.	33,2	39,2	16,6	8,3	2,6
	місто	34,8	36,9	15,6	10,6	2,1
	СМТ	26,1	46,2	17,6	5,9	4,2
	село	32,6	35,6	15,3	12,1	4,4
найважливіше – вибрати з ким бути	Київ	33,9	19,4	19,4	17,7	9,7
	обл. ц.	21,6	28,4	23,1	18,6	8,3
	місто	28,5	28,5	20,7	16,1	6,2
	СМТ	21,8	26,1	27,7	15,1	9,2
	село	19,6	25,3	25,1	19,9	10,2
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	Київ	53,2	37,1	3,2	6,5	
	обл. ц.	38,1	39,6	11,7	9,1	1,5
	місто	41,8	40,7	7,2	8,2	2,1
	СМТ	38,7	43,7	11,8	5,0	0,8
	село	42,3	36,6	12,4	7,2	1,5
не має значення, яку	Київ	22,6	38,7	14,5	19,4	4,8

	Місце	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	обл. ц.	20,0	36,2	12,5	17,7	13,6
	місто	27,6	32,0	14,4	14,7	11,3
	СМТ	27,7	38,7	10,1	10,1	13,4
	село	31,6	35,6	9,9	16,0	6,9
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	Київ	62,9	22,6	9,7	4,8	
	обл. ц.	43,0	39,6	12,8	3,8	0,8
	місто	40,5	42,0	13,4	3,1	1,0
	СМТ	46,2	31,1	19,3	2,5	0,8
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	село	36,8	39,8	16,8	5,4	1,2
	Київ	24,2	40,3	24,2	8,1	3,2
	обл. ц.	35,1	31,7	19,2	9,4	4,5
	місто	29,9	39,4	15,2	12,1	3,4
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	СМТ	25,2	39,5	19,3	12,6	3,4
	село	29,1	33,3	20,2	12,8	4,4
	Київ	19,4	29,0	19,4	21,0	11,3
	обл. ц.	26,4	26,0	16,2	20,8	10,6
роботодавцю обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	місто	24,2	27,8	17,0	20,1	10,8
	СМТ	31,9	29,4	17,6	15,1	5,9
	село	26,2	26,9	18,8	19,0	9,1
	Київ	9,7	14,5	8,1	29,0	38,7
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	обл. ц.	4,5	13,6	9,4	35,1	37,4
	місто	11,6	16,0	10,6	28,4	33,5
	СМТ	14,3	12,6	14,3	31,9	26,9
	село	6,9	15,1	15,8	28,4	33,8
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	Київ	67,7	17,7	6,5	6,5	1,6
	обл. ц.	50,9	32,5	11,7	3,4	1,5
	місто	49,7	29,9	10,8	7,0	2,6
	СМТ	52,9	31,9	7,6	5,9	1,7
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	село	46,4	28,9	11,6	7,9	5,2
	Київ	25,8	19,4	21,0	19,4	14,5
	обл. ц.	8,3	24,5	23,0	28,7	15,5
	місто	9,8	20,9	24,3	30,5	14,5
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	СМТ	6,7	24,4	29,4	27,7	11,8
	село	10,4	17,7	26,9	29,6	15,4
	Київ	25,8	27,4	17,7	22,6	6,5
	обл. ц.	21,6	33,0	20,5	16,7	8,3
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	місто	29,1	29,1	14,2	19,8	7,7
	СМТ	21,8	40,3	14,3	14,3	9,2
	село	24,0	26,7	15,6	21,5	12,1
	Київ	9,8	11,5	13,1	42,6	23,0
найпочесніша праця – це	обл. ц.	3,0	21,1	32,5	28,7	14,7
	місто	5,9	17,1	27,1	30,2	19,6
	СМТ	4,2	21,8	32,8	21,0	20,2
	село	4,7	16,2	33,6	21,9	23,6
найпочесніша праця – це	Київ	23,3	21,7	21,7	30,0	3,3
	обл. ц.	13,6	21,6	24,6	22,3	17,8

	Місце	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
праця хлібороба	місто	13,2	19,5	24,4	24,7	18,2
	СМТ	17,6	22,7	23,5	22,7	13,4
	село	20,1	22,6	17,2	18,2	21,9

9.2. Школярі

9.2.1. По вибірці в цілому:

	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	21,2	35,4	12,0	21,9	9,5
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	40,4	35,3	14,9	7,5	1,8
найважливіше – вибрати з ким бути	21,5	27,4	23,8	18,3	9,1
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	39,7	39,5	10,6	8,0	2,2
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	10,1	20,1	16,2	28,6	25,0
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	53,5	29,3	8,7	6,3	2,2
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	34,8	34,4	17,6	10,6	2,7
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	26,0	23,5	19,2	19,4	11,9
роботодавцю не обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	6,3	10,9	14,2	32,0	36,7
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	63,4	24,6	6,3	4,4	1,2
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	13,8	26,8	22,0	27,2	10,3
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	23,0	25,4	24,3	20,5	6,8
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	10,4	27,0	22,0	27,0	13,7
найпочесніша праця – це праця хлібороба	13,3	20,5	25,6	24,5	16,1

9.2.2. За віком:

	Роки	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	13	100,0				
	14	21,7	45,3	5,7	21,7	5,7
	15	23,2	34,0	12,5	20,3	10,0
	16	19,1	36,4	12,6	24,3	7,6
	17	20,5	31,2	13,7	21,0	13,7
	18	11,1	33,3	11,1	33,3	11,1
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	13	100,0				
	14	43,4	34,9	12,3	6,6	2,8
	15	38,7	35,7	17,4	6,4	1,8
	16	40,7	36,5	14,2	7,6	1,0
	17	40,5	34,6	11,2	10,7	2,9
	18	55,6	22,2	22,2		
найважливіше – вибрати з ким бути	13	100,0				
	14	17,0	29,2	21,7	22,6	9,4
	15	24,6	26,7	28,1	13,3	7,2
	16	19,1	25,9	23,3	22,0	9,7
	17	19,5	31,7	16,6	21,0	11,2
	18	22,2		22,2	22,2	33,3
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	13			100,0		
	14	36,4	40,2	12,1	8,4	2,8
	15	37,9	39,1	13,1	8,0	1,8
	16	38,5	41,1	8,1	9,4	2,9
	17	45,4	39,0	9,3	4,9	1,5
	18	66,7	11,1		22,2	
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	13		100,0			
	14	8,4	14,0	11,2	37,4	29,0
	15	10,0	19,9	19,7	24,6	25,8
	16	11,5	21,7	14,7	28,3	23,8
	17	8,8	19,5	14,6	33,2	23,9
	18	11,1	44,4	11,1	33,3	
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	13	100,0				
	14	53,3	27,1	8,4	8,4	2,8
	15	52,8	31,1	8,0	6,0	2,1
	16	48,7	30,9	9,9	7,6	2,9
	17	62,4	23,9	8,8	3,9	1,0
	18	88,9			11,1	

	Роки	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	13	100,0				
	14	31,8	39,3	13,1	10,3	5,6
	15	34,1	33,7	18,3	11,1	2,9
	16	34,6	35,3	18,3	9,9	1,8
	17	38,0	32,7	17,6	9,8	2,0
	18	33,3	22,2	22,2	22,2	
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	13	100,0				
	14	36,4	31,8	14,0	12,1	5,6
	15	28,5	22,8	18,1	18,5	12,1
	16	22,3	23,6	21,3	20,5	12,3
	17	21,0	20,0	21,0	22,9	15,1
	18	33,3	22,2	11,1	33,3	
роботодавцю не обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	13					100,0
	14	7,5	10,3	11,2	39,3	31,8
	15	6,1	12,3	13,7	30,3	37,5
	16	6,1	10,3	16,3	32,1	35,3
	17	5,9	8,8	13,7	30,7	41,0
	18	11,1	11,1		55,6	22,2
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	13	100,0				
	14	62,6	24,3	9,3	3,7	
	15	62,2	25,7	6,6	4,5	1,0
	16	63,4	23,6	6,8	4,7	1,6
	17	65,9	24,4	3,4	4,4	2,0
	18	55,6	33,3	11,1		
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	13			100,0		
	14	9,3	29,0	20,6	34,6	6,5
	15	14,4	27,4	23,5	24,3	10,5
	16	16,3	24,7	20,7	29,1	9,2
	17	9,8	27,3	22,4	26,8	13,7
	18	11,1	11,1	22,2	44,4	11,1
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	13			100,0		
	14	29,0	27,1	22,4	16,8	4,7
	15	22,5	24,2	26,8	20,5	5,9
	16	23,0	27,0	21,2	21,2	7,6
	17	21,0	22,4	26,3	21,5	8,8
	18	11,1	44,4	11,1	33,3	

	Роки	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	13			100,0		
	14	11,3	30,2	23,6	27,4	7,5
	15	13,1	24,2	20,3	27,7	14,6
	16	8,4	30,4	21,3	25,2	14,7
	17	5,9	24,9	26,3	29,3	13,7
	18	33,3	11,1	22,2	33,3	
найпочесніша праця – це праця хлібороба	13	100,0				
	14	17,9	26,4	27,4	18,9	9,4
	15	11,9	21,1	27,7	22,6	16,6
	16	12,9	19,9	24,4	27,6	15,2
	17	13,7	17,6	22,4	27,3	19,0
	18	22,2	11,1	22,2	11,1	33,3

9.2.3. За статтю:

	Стать	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	чол.	22,7	32,9	12,8	22,7	8,9
	жін.	19,8	37,8	11,2	21,1	10,1
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	чол.	41,2	31,1	16,8	8,9	1,9
	жін.	39,6	39,4	13,0	6,1	1,8
найважливіше – вибрати з ким бути	чол.	23,5	28,1	23,0	16,0	9,4
	жін.	19,5	26,8	24,5	20,5	8,8
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	чол.	41,0	36,6	11,1	8,6	2,7
	жін.	38,4	42,3	10,2	7,4	1,6
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	чол.	12,1	20,2	16,3	26,7	24,7
	жін.	8,1	20,1	16,1	30,5	25,2
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	чол.	52,6	29,2	9,3	6,7	2,2
	жін.	54,5	29,4	8,1	5,9	2,1
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	чол.	38,9	34,2	15,5	8,8	2,7
	жін.	30,8	34,6	19,6	12,4	2,6
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	чол.	28,4	22,2	20,2	18,7	10,6
	жін.	23,6	24,8	18,2	20,2	13,2
роботодавцю не обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	чол.	8,6	12,8	16,2	30,5	31,9
	жін.	4,0	9,1	12,2	33,4	41,4

	Стать	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	чол.	61,6	25,4	6,6	4,9	1,5
	жін.	65,2	23,7	6,1	4,0	1,0
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	чол.	14,7	27,0	23,9	24,3	10,1
	жін.	12,9	26,6	20,1	30,0	10,4
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	чол.	26,1	23,0	23,2	20,0	7,7
	жін.	19,9	27,7	25,4	21,1	5,9
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	чол.	12,0	25,6	22,6	25,0	14,8
	жін.	8,8	28,3	21,3	29,1	12,6
найпочесніша праця – це праця хлібороба	чол.	14,2	17,9	26,3	25,3	16,4
	жін.	12,4	23,1	25,0	23,6	15,9

9.2.4. За освітою (Ви учень):

	Клас	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	9-й	22,3	35,3	11,7	20,9	9,8
	10-й	21,3	37,0	10,4	23,4	8,0
	11-й	18,8	32,5	15,4	22,1	11,3
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	9-й	41,2	33,8	16,0	7,0	2,1
	10-й	38,4	37,6	14,9	7,7	1,3
	11-й	42,1	35,0	12,5	8,3	2,1
найважливіше – вибрати з ким бути	9-й	22,5	27,0	27,0	15,3	8,2
	10-й	20,7	27,1	20,2	22,9	9,0
	11-й	20,4	28,8	21,7	18,3	10,8
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	9-й	39,2	37,2	13,2	7,7	2,7
	10-й	36,4	44,4	8,2	9,6	1,3
	11-й	46,3	37,1	8,3	6,3	2,1
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	9-й	9,9	18,7	18,0	26,0	27,4
	10-й	9,3	24,2	13,8	29,0	23,7
	11-й	11,7	17,5	15,8	33,8	21,3
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	9-й	53,3	29,4	8,2	6,5	2,6
	10-й	52,8	30,1	9,6	5,9	1,6
	11-й	55,8	27,5	7,9	6,7	2,1
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	9-й	35,0	32,8	17,7	11,1	3,4
	10-й	33,2	37,8	18,4	9,3	1,3
	11-й	36,7	32,9	16,3	11,3	2,9

	Клас	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	9-й	29,2	24,4	18,2	17,2	11,1
	10-й	24,0	24,5	18,7	21,1	11,7
	11-й	21,7	19,2	22,5	22,5	14,2
роботодавцю не обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	9-й	6,7	11,1	13,6	31,6	37,0
	10-й	6,6	11,4	15,7	33,2	33,0
	11-й	4,6	9,6	13,4	31,0	41,4
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	9-й	64,0	24,7	6,7	4,1	0,5
	10-й	60,9	24,7	7,2	5,3	1,9
	11-й	65,8	24,2	4,2	3,8	2,1
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	9-й	14,6	26,8	23,2	25,3	10,1
	10-й	14,1	28,0	19,5	26,9	11,5
	11-й	11,3	24,6	23,3	32,1	8,8
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	9-й	24,5	24,0	26,4	19,0	6,2
	10-й	25,0	26,6	20,2	21,5	6,6
	11-й	16,3	27,1	25,8	22,1	8,8
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	9-й	12,0	26,3	22,0	27,0	12,7
	10-й	11,2	28,8	20,0	25,6	14,4
	11-й	5,0	25,5	25,1	29,3	15,1
найпочесніша праця – це праця хлібороба	9-й	13,1	22,5	27,5	22,2	14,8
	10-й	10,4	20,3	23,2	28,3	17,9
	11-й	18,0	16,3	24,7	24,3	16,7

9.2.5. У регіональному розрізі:

	Регіон	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	Захід	27,4	33,7	12,5	19,5	6,9
	Центр	19,3	33,5	12,2	23,9	11,2
	Схід	21,9	38,3	11,4	21,9	6,5
	Південь	13,9	37,2	11,7	21,7	15,6
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	Захід	47,5	33,3	7,3	8,6	3,3
	Центр	38,6	35,8	14,7	8,6	2,3
	Схід	36,7	38,3	18,8	5,9	0,3
	Південь	39,1	32,4	21,2	6,1	1,1
найважливіше – вибрати з ким бути	Захід	23,4	23,1	28,4	15,5	9,6
	Центр	17,3	28,7	24,4	19,0	10,7
	Схід	21,6	30,6	23,5	17,9	6,5
	Південь	27,4	26,3	15,1	21,8	9,5
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	Захід	39,3	39,6	14,9	5,0	1,3
	Центр	40,8	39,5	9,9	8,4	1,5
	Схід	38,3	41,0	7,7	9,6	3,4
	Південь	40,6	36,7	10,6	9,4	2,8

	Регіон	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	Захід	12,9	20,5	22,1	27,4	17,2
	Центр	12,2	20,3	13,9	29,1	24,6
	Схід	5,2	19,1	15,4	28,7	31,5
	Південь	9,4	21,1	12,8	29,4	27,2
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	Захід	59,6	24,5	6,6	6,6	2,6
	Центр	50,9	30,9	10,1	5,8	2,3
	Схід	53,1	29,9	8,6	6,2	2,2
	Південь	50,0	32,6	9,0	7,3	1,1
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та вдача	Захід	35,8	34,8	16,6	10,6	2,3
	Центр	36,5	31,6	16,7	11,4	3,8
	Схід	34,6	35,2	17,6	10,2	2,5
	Південь	30,0	38,3	21,1	9,4	1,1
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	Захід	28,4	18,8	24,1	18,8	9,9
	Центр	22,1	21,3	18,5	23,6	14,5
	Схід	24,5	27,9	15,5	18,0	14,2
	Південь	33,3	28,3	18,9	13,9	5,6
роботодавцю обов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	Захід	6,6	8,9	18,2	28,4	38,0
	Центр	7,4	12,2	14,0	33,0	33,5
	Схід	6,2	9,9	11,1	33,3	39,5
	Південь	3,4	13,4	13,4	33,5	36,3
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	Захід	64,7	24,1	4,6	4,6	2,0
	Центр	59,7	25,1	9,4	4,8	1,0
	Схід	67,6	21,6	4,6	4,9	1,2
	Південь	62,0	29,6	5,6	2,2	0,6
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	Захід	16,6	23,8	24,8	21,9	12,9
	Центр	12,2	24,9	20,6	30,8	11,5
	Схід	14,5	29,0	22,5	27,8	6,2
	Південь	11,1	31,7	19,4	27,2	10,6
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	Захід	20,5	20,5	30,4	22,4	6,3
	Центр	18,5	27,6	22,8	20,8	10,4
	Схід	25,3	28,4	22,8	19,1	4,3
	Південь	32,8	23,3	20,0	19,4	4,4
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	Захід	9,3	21,9	27,5	22,2	19,2
	Центр	9,6	28,7	24,1	26,9	10,7
	Схід	12,1	28,6	18,3	28,0	13,0
	Південь	10,6	28,9	14,4	33,9	12,2
найпочесніша праця – це праця хлібороба	Захід	17,9	19,9	25,2	25,2	11,9
	Центр	13,2	19,5	25,1	23,1	19,0
	Схід	9,9	21,1	25,2	23,9	19,9
	Південь	11,7	22,8	28,3	27,2	10,0

9.2.6. За місцем проживання:

	Місце	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
професія обирається один раз і на все життя	Київ	25,0	32,1	5,4	21,4	16,1
	обл. ц.	23,0	34,4	14,3	23,8	4,5
	місто	18,9	37,5	11,9	21,8	9,9
	СМТ					
	село	22,6	34,0	11,2	21,2	11,0
треба обирати не те, ким бути, а те, яким бути	Київ	41,1	32,1	12,5	8,9	5,4
	обл. ц.	42,0	35,4	16,9	4,1	1,6
	місто	37,7	36,5	14,7	9,9	1,3
	СМТ					
	село	42,6	34,0	14,5	6,7	2,1
найважливіше – вибрати з ким бути	Київ	23,2	26,8	28,6	16,1	5,4
	обл. ц.	18,9	31,6	23,0	18,4	8,2
	місто	23,9	25,8	22,1	19,1	9,0
	СМТ					
	село	19,8	26,9	25,7	17,6	10,0
сьогодні обирають не професію, а рівень споживання, який вона може забезпечити	Київ	57,1	21,4	16,1	5,4	
	обл. ц.	36,9	41,4	10,7	9,0	2,0
	місто	40,0	40,2	10,0	8,4	1,5
	СМТ					
	село	38,8	40,0	10,5	7,4	3,3
не має значення, яку професію обираєш – будеш працювати там, де вдасться влаштуватися	Київ	8,9	10,7	12,5	21,4	46,4
	обл. ц.	6,6	17,6	21,7	25,8	28,3
	місто	9,6	22,4	14,2	27,8	25,9
	СМТ					
	село	12,9	20,0	16,0	32,4	18,8
професії сьогодні швидко змінюються, головне – навчитись постійно самовдосконалюватися	Київ	46,4	30,4	12,5	5,4	5,4
	обл. ц.	51,2	29,9	8,6	6,1	4,1
	місто	55,5	29,2	6,9	6,9	1,5
	СМТ					
	село	53,2	29,1	10,3	6,0	1,4
наполегливість і робота над собою важать більше, ніж здібності та удача	Київ	33,9	35,7	14,3	7,1	8,9
	обл. ц.	37,7	34,8	16,0	8,2	3,3
	місто	36,6	32,8	17,4	11,1	2,1
	СМТ					
	село	31,3	35,8	19,1	11,7	2,1

	Місце	Цілком згоден	Скоріше згоден, ніж не згоден	Важко відповісти	Скоріше не згоден, ніж згоден	Зовсім не згоден
починати свій трудовий шлях треба з робітничої професії, навіть якщо мрієш про великі досягнення	Київ	25,5	29,1	21,8	9,1	14,5
	обл. ц.	19,3	23,4	18,9	22,5	16,0
	місто	25,9	23,6	18,4	19,5	12,6
	СМТ					
	село	30,1	22,7	19,8	19,1	8,4
роботодавцю необов'язково мати професію – усе зроблять наймані працівники	Київ	7,1	16,1	19,6	25,0	32,1
	обл. ц.	3,3	10,7	13,1	28,3	44,7
	місто	8,8	10,5	14,5	32,3	34,0
	СМТ					
	село	4,8	10,5	13,8	35,1	35,8
щоб бути гарним підприємцем, треба спочатку стати гарним професіоналом	Київ	73,2	17,9	7,1	1,8	
	обл. ц.	63,1	27,0	6,6	2,9	0,4
	місто	63,3	23,1	6,7	5,5	1,5
	СМТ					
	село	62,6	26,0	5,5	4,3	1,7
професія має бути такою, щоб давала все і відразу	Київ	14,8	29,6	20,4	29,6	5,6
	обл. ц.	12,7	28,7	22,5	29,1	7,0
	місто	16,1	27,3	21,8	25,2	9,6
	СМТ					
	село	11,2	25,0	22,4	27,9	13,6
робітнича професія – це те, що може годувати все життя	Київ	32,1	35,7	16,1	10,7	5,4
	обл. ц.	13,5	27,0	26,2	27,5	5,7
	місто	26,2	23,4	24,5	17,2	8,8
	СМТ					
	село	23,6	25,0	24,3	21,7	5,5
щоб правильно обрати професію, треба звернутися до консультанта	Київ	7,1	28,6	16,1	25,0	23,2
	обл. ц.	12,0	28,1	21,9	28,1	9,9
	місто	11,3	26,0	22,0	25,8	14,9
	СМТ					
	село	8,6	27,2	22,9	27,9	13,4
найпочесніша праця – це праця хлібороба	Київ	14,3	12,5	35,7	16,1	21,4
	обл. ц.	9,1	21,5	24,0	23,6	21,9
	місто	11,9	19,1	26,6	26,0	16,4
	СМТ					
	село	17,2	22,4	23,9	24,6	11,9

Джерела моніторингових досліджень

Інформаційні (довідкові) бюлетені

1. **Молодіжний стандарт міжнародної шкали престижності професій : інформаційний бюлетень.** Травень ' 2011 / за ред. М. І. Найдюнова ; упоряд. О. М. Лисенко. — К. : ІСПП НАПН України, 2012. — 144 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2012.pdf.
2. **Моніторинг рівня та чинників престижності професій : інформаційний бюлетень.** Жовтень ' 2008 / за ред. М. І. Найдюнова, Л. В. Григоровської ; упоряд. В. Ю. Бистревський, Л. М. Калачнікова. — К. : ІСПП АПН України, 2008. — 140 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2008.pdf.
3. **Моніторинг рівня та чинників престижності професій протягом 2008–2009 років : інформаційний бюлетень.** Серпень ' 2009 / за ред. М. І. Найдюнова, Л. В. Григоровської ; упоряд. О. І. Хоріна. — К. : ІСПП АПН України, 2009. — 62 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2009.pdf.
4. **Найдюнов М. І.** Динаміка оцінок престижності професій, що користуються попитом на ринку праці. Чинники, умови та особливості вибору професії. інформаційний бюлетень. Листопад ' 2010 / М. І. Найдюнов, Л. В. Григоровська ; упоряд. О. М. Лисенко ; Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. — К. : ІСПП НАПН України, 2010. — 128 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2010.pdf.
5. **Український стандарт міжнародної шкали престижності професій : інформаційний бюлетень.** Липень ' 2009 / за ред. М. І. Найдюнова, Л. В. Григоровської ; упоряд. О. І. Хоріна. — К. : ІСПП АПН України, 2009. — 50 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2009s.pdf.
6. **Український стандарт міжнародної шкали престижності професій [Електронний ресурс] :** інформаційний бюлетень. Липень ' 2009 (Електронна версія) / за ред. М. І. Найдюнова, Л. В. Григоровської ; упоряд. О. І. Хоріна. — К. : ІСПП АПН України, 2009. — 101 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Inf_bul_2009_se.pdf.

Статті та тези

7. **Григорівська Л. В.** Соціальна ситуація дефіцитності-престижності професій / Л. В. Григорівська, М. І. Найденів // Державна служба зайнятості України на ринку праці в умовах світової фінансово-економічної кризи: питання теорії та виклики практики : Матеріали науково-практичної конференції. — К. : ІПК ДСЗУ, 2009. — С. 136–143. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0091.pdf.
8. **Григорівська Л. В.** Престижність як чинник вибору професії різними віковими групами українців [Електронний ресурс] / Л. В. Григорівська. — 2010. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/tz_0256.pdf.
9. **Найдюнов М. І.** Динаміка престижності професій в Україні протягом 2008–2011 років очима дорослих і школярів / М. І. Найдюнов // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення : Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 листопада 2012 р., м. Київ). — К. : ІПК ДСЗУ, 2012. — С. 191–200. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0130.pdf.
10. **Найдюнов М. І.** Етнонаціональні особливості розуміння престижності професій в Україні / М. І. Найдюнов // Психологічні перспективи. — 2011. — Спец. вип.: Психологічні виміри українського соціокультурного простору. — С. 138–148. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0111.pdf.
11. **Найдюнов М. І.** Історико-теоретичний аналіз проблеми відстеження динаміки престижності професій (зарубіжний досвід проведення досліджень) / М. І. Найдюнов, Л. В. Григорівська // Наукові студії із соціальної та політичної психології. — 2011. — Вип. 28 (31). — С. 251–267. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0101.pdf.
12. **Найдюнов М. І.** Оцінка громадянами творчих спеціальностей за українським стандартом престижності професій / М. І. Найдюнов // Актуальні проблеми психології. — 2010. — Т. 12, вип. 12: Проблеми психології творчості. — С. 196–204. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0107.pdf.
13. **Найдюнов М. І.** Престижність професій як чинник регулювання ринку праці в Україні: ресурси і ризики [Електронний ресурс] / М. І. Найдюнов, Л. В. Григорівська. — 2012. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0108.pdf.
14. **Найдюнов М. І.** Престижність як аргумент вибору майбутньої професії та її динаміка протягом 2008–2010 років / М. І. Найдюнов, Л. В. Григорівська // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення : Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2011 р., м. Київ). — К. : ІПК ДСЗУ, 2011. — С. 211–221. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/st_0109.pdf.
15. **Найдюнов М. І.** Розвиток рефлексії як психологічна умова професійного самовизначення старшокласників / М. І. Найдюнов, Л. А. Найдюнова // Творче використання педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в умовах перебування народної освіти в країні (тези доповідей та повідомлень науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю з дня народження В. О. Сухомлинського) 7–8 грудня. — Луцьк, 1988. — С. 53–54. — Режим доступу: http://iris-psy.org.ua/publ/tz_0022_u.pdf.
16. **Хоріна О. І.** Ресурсна складова соціальної ситуації вибору престижної професії [Електронний ресурс] / О. І. Хоріна. — 2010. — Режим доступу: <https://www.academia.edu/11315318/>.
17. **Naydonov M.** System of socio-psychological reflection on the labour market development in Ukraine [Electronic resource] / M. Naydonov, L. Grygorovska, L. Naydonova // International Journal of Psychology. — 2012. — Vol. 47, issue S1: XXX International Congress of Psychology, 22–27 July 2012, Cape Town, South Africa. — P. 512. — DOI: 10.1080/00207594.2012.709112. — Url: http://iris-psy.org.ua/publ/st-tz_0269_a.pdf.
18. **Naydonov M.** The Dynamics of the Factors of Occupational Prestige during Financial and Economic Crisis [Electronic resource] / M. Naydonov, L. Grygorovska, L. Naydonova, O. Khorina. // 27 International Congress of Applied Psychology. July 11–16, 2010, — 329. — Url: http://iris-psy.org.ua/publ/tz_0253_a.pdf.
19. **Naydonov M.** The report of 12th European Congress of Psychology. "Understanding of the occupational prestige diversity in Ukraine and about the World" [Electronic resource] : / Mykhaylo Naydonov, . Lyubov Grygorovska, Lyubov Naydonova — 2011. — Url: http://iris-psy.org.ua/publ/dk_0261_a.pdf.
20. **Naydonov M.** The report of XXX International Congress of Psychology "System of socio-psychological reflection on the labour market development in Ukraine" [Electronic resource] / M. Naydonov, L. Grygorovska, L. Naydonova. — 2012. — Url: http://iris-psy.org.ua/publ/st-dk_0269_a.pdf.
21. **Naydonov M.** Understanding of the occupational prestige diversity in Ukraine and about the World// [Electronic resource] // Abstracts of 12th European Congress of Psychology. 4–8 July, 2011, Istanbul, Turkey / Mykhaylo Naydonov, Lyubov Grygorovska, Lyubov Naydonova.— Url: http://iris-psy.org.ua/publ/tz_0261.pdf.
22. **Naydonov M.** The Dynamics of the Factors of Occupational Prestige during Financial and Economic Crisis [Electronic resource] / M. Naydonov, L. Grygorovska, L. Naydonova, O. Khorina. / Abstracts of 27 International Congress of Applied Psychology. July 11–16, 2010, — 329. — Url : http://iris-psy.org.ua/publ/0253_a_tz.pdf.
23. **Naydonov M.** The report of 27 International Congress of Applied Psychology "The Dynamics of the Factors of Occupational Prestige during Financial and Economic Crisis" [Electronic resource] / M. Naydonov, L. Grygorovska, L. Naydonova, O. Khorina. — 2010. — Url: http://iris-psy.org.ua/publ/dk_0253_a.pdf.

Технологічний апарат здійснення моніторингу

24. **Treiman Donald J.** Occupational Prestige in Comparative Perspective / Treiman Donald J. -- New York: Academic Press, -- 1977. -- P. 514
25. **Класифікатор професій ДК 003 : 2005.** -- К., 2005 / [Електрон. ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
26. **Климов Е. А.** Психология профессионального самоопределения. /Е. А. Климов. – М.: Академия, 2007 – 302 с.
27. **Соціально-психологічні чинники престижності масових професій та їх врахування в профорієнтаційній роботі з молоддю :** Навчальна програма спецкурсу / М. І. Найдюнов, Л. В. Григорівська, О. І. Хоріна. – К., Міленіум, 2009. – 26 с. — Режим доступу: http://profprestige.org.ua/publ/Programa_spetskursu.pdf

ЧИННИКИ, УМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ

Найдюнов Михайло Іванович

Григоровська Любов Володимирівна

Упорядники О. М. Лисенко, Ю.В. Товстоко́ра

Надруковано з оригіналу-макета, виготовленого
в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України

Адреса Інституту: 04070, м. Київ, вул. Андріївська, 15

Підписано до друку 21.12.2012 р. Формат 60х84/ $\frac{1}{8}$. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 5,1.

Тираж 100 пр.

Видавництво “Міленіум”

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до державного реєстру
видавників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК №535 від 19.07.2001 р.

м. Київ, вул. Фрунзе, 60. Тел./факс 222-74-35

Друк ФОП Ятченко А. Д.
